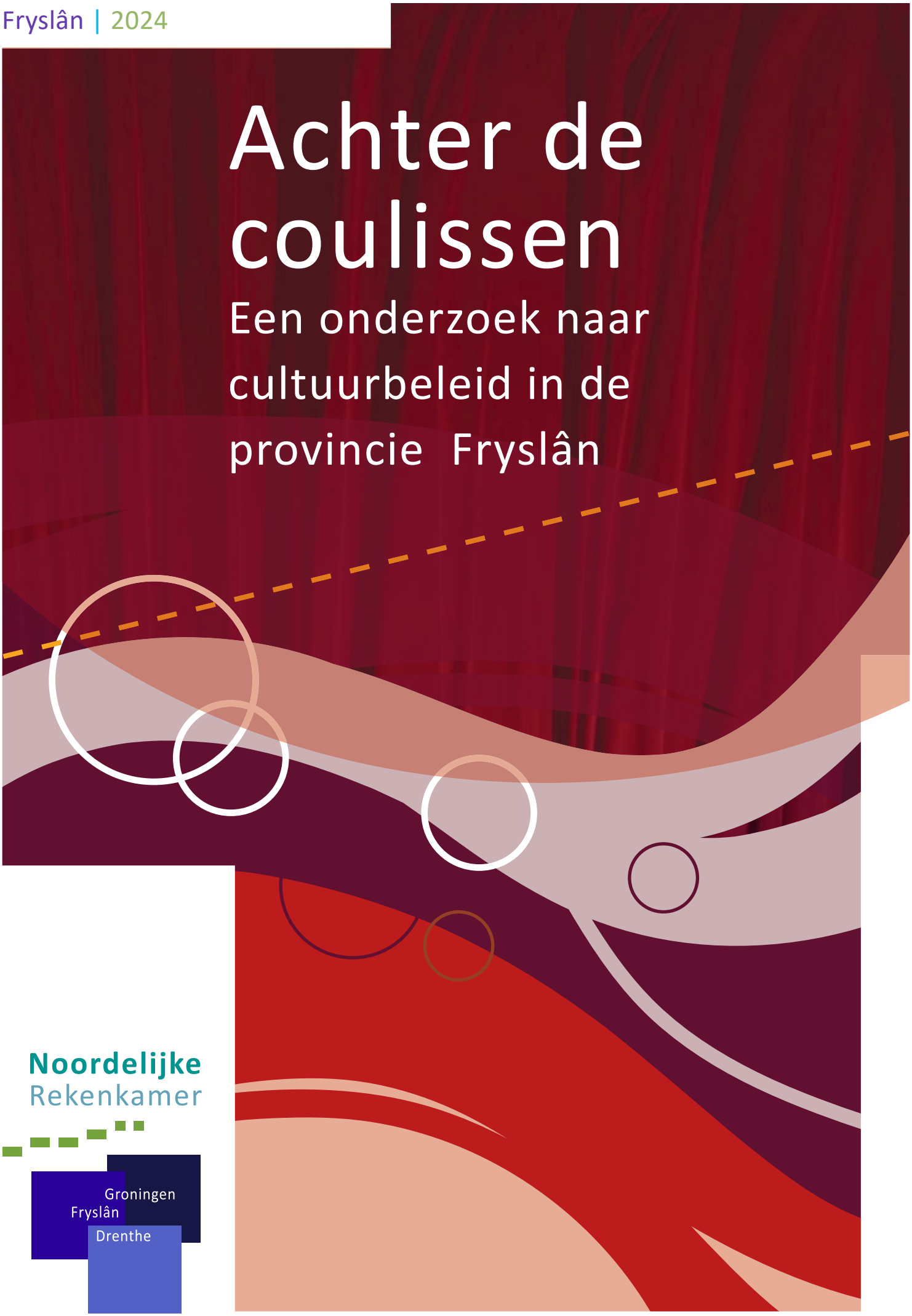
Fryslân | 2024

Achter de coulissen

Een onderzoek naar cultuurbeleid in de provincie Fryslân

Noordelijke Rekenkamer

Groningen
Fryslân
Drenthe

Achter de coulissen

Een onderzoek naar het cultuurbeleid in de provincie Fryslân

Opstellers	Anke Pietersma & Sieger Veenstra
Portefeuillehouder	Anneke Beukers
Datum	11 januari 2024

Inhoud

Voorwoord **4**

Aanleiding en vraagstelling **6**

Conclusies **7**

Aanbevelingen **10**

1. Aanleiding en vraagstelling **12**

1.1 Aanleiding en vraagstelling 12
1.2 Onderzoeksaanpak en -afbakening 13
1.3 Leeswijzer 14

2. Het Friese cultuurbeleid **15**

2.1 Inleiding 15
2.2 Provinciaal cultuurbeleid 15
2.3 Grut & Grutsk LF2028 17
2.4 Ynnovaasje & eksperiment 19
2.5 Ferhaal fan Fryslân 21
2.6 Sterke kunstinfrastructuur als basis voor een bloeiend artistiek klimaat 22
2.7 Samenvattende bevindingen 23

3. Resultaten **26**

3.1 Inleiding 26
3.2 Beschikbare middelen en beoordeling aanvragen 26
3.3 Grut & Grutsk LF2028 30
3.4 Ynnovaasje & eksperiment 32
3.5 Ferhaal van Fryslân 34
3.6 Sterke Kunstinfrastructuur 38
3.7 Monitoring en verantwoording 41
3.8 Provinciale vergelijking 43
3.9 Samenvattende bevindingen 45

4. Provinciale coronamaatregelen **49**

4.1 Inleiding 49
4.2 Maatregelen tijdens de coronapandemie 49
4.3 Samenvattende bevindingen 51

Bronnenlijst **52**

Bijlage 1: Lijst met geïnterviewde personen **54**

Bijlage 2: Beoordelingscriteria cultuursubsidieregeling Fryslân **55**

Toetsingskader Kunstinfrastructuur 55
Toetsingskader Musea 60

Bijlage 3: PDCA-cyclus subsidieverleningsproces 64

Bijlage 4: Doelen en resultaten culturele instellingen 68

Bijlage 5: Samenvatting Evaluatierapport Subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur provincie Fryslân.....84

Bijlage 6: Verdeling BIS-gelden 87

Bijlage 7: De 8 ambities uit Nij Poadium 90

Bijlage 8: Onderzoeksfasen 93

Bijlage 9: Bestuurlijke reactie Gedeputeerde Staten van Fryslân.....94

Voorwoord

De Noordelijke Rekenkamer probeert in haar onderzoeksprogramma alle beleidsterreinen recht te doen. Onderzoek naar cultuurbeleid hebben we de laatste jaren niet gedaan en alleen al daarom werd dat weer eens tijd. Daar komt bij dat de cultuursector in de hectische coronatijd zwaar getroffen werd. Goede aanleidingen om het provinciale cultuurbeleid te evalueren.

Om het onderzoek behapbaar te houden, hebben we ons gericht op die onderdelen van het beleidsterrein waar de provincie relatief veel beleidsvrijheid heeft: musea, podiumkunsten en evenementen. De wettelijke taken van provincies op het gebied van cultuur bleven daardoor buiten beschouwing. We beseffen dat dit besluit hier en daar tot teleurstelling heeft geleid. Wellicht iets om in de toekomst aandacht aan te besteden. Deze afbakening had het voordeel, dat we dit onderzoek kunnen presenteren op het moment van politieke en bestuurlijke discussies over het cultuurbeleid voor de komende jaren.

In dit rapport verkennen we de doelen van het cultuurbeleid en evalueren we - conform onze taak als rekenkamer - de doeltreffendheid van het geformuleerde beleid. Helaas is die vaak niet vast te stellen, doordat de provincies niet concreet formuleren wat ze willen en vervolgens ook niet stelselmatig de resultaten van hun beleid in kaart brengen. Dat is niet alleen spijtig voor de beleidsmakers, de Statenleden en Gedeputeerde Staten, maar ook voor de culturele organisaties die uitvoering geven aan het beleid. Onze aanbevelingen gaan over hoe evaluatie in de toekomst zou kunnen plaatsvinden. De doeltreffendheid van de coronahulp was echter wel vast te stellen.

Tijdens ons onderzoek bleek uit documentatie en uit de interviews met betrokkenen dat de sector nog steeds kampt met tegenvallende bezoekersaantallen, prijsstijgingen en veranderende wet- en regelgeving aangaande fatsoenlijke betaling en eerlijke arbeidscontracten. Die ontwikkelingen leiden ertoe dat provincies voor moeilijke keuzes staan. Voor u een lastige situatie, maar ook voor de makers en uitvoerders een spannende tijd. Met dit onderzoek en rapport beogen wij handvatten te bieden om goede keuzes te maken.

We danken de gesprekspartners voor de bereidwilligheid onze vragen te beantwoorden.

Namens de Noordelijke Rekenkamer,

Anneke Beukers	Linze Schaap
Voorzitter	Secretaris-directeur

Erratum
In paragraaf 3.8 staat dat de provincie Drenthe jaarlijks € 1 miljoen aan BIS-financiering van het Rijk ontvangt. Dit bedrag klopt niet: zij ontvangt jaarlijks € 250.000. De rekenkamer biedt excuses aan voor deze fout.

Aanleiding en vraagstelling

De provincie Fryslân heeft op het gebied van cultuur enkele taken die voortvloeien uit de wet: kunst- en cultuureducatie, bibliotheekwerk instandhouding van historische provinciearchieven, monumenten, cultuurhistorie restauratie van rijksmonumenten, archeologie en werelderfgoed. Daarnaast stimuleert de provincie op verschillende manieren musea, podiumkunsten en culturele evenementen. Hierin heeft zij enige beleidsvrijheid.

De provincie Fryslân heeft haar culturele ambities vastgelegd in de cultuurnota Nij Poadium 2021-2024. De hoofdambitie[1] van het Friese provinciaal cultuurbeleid is: "Bloeiend cultureel leven met de energie en het vermogen om Fryslân in beweging te blijven brengen."[2] De provincie werkt deze hoofdambitie uit in twee beleidslijnen en acht deelambities. De provincie heeft vele manieren waarop zij haar cultuurbeleid uitvoert, zoals samenwerken en samenwerking bevorderen, partijen bij elkaar te brengen, processen op gang te brengen en faciliteren van cultuur(beleving). Het belangrijkste instrument is het verstrekken van subsidie aan culturele instellingen.

In 2020 trof de COVID-19-pandemie (hierna: coronapandemie) ook de cultuursector. Als gevolg van de verschillende lockdowns en andere maatregelen tegen de verspreiding van het coronavirus viel de cultuursector stil en verdween een groot deel van de inkomsten. Om de cultuursector lucht te bieden, trof de provincies maatregelen om de cultuursector (financieel) te ondersteunen.

Met dit onderzoek brachten we in kaart op welke manier het cultuurbeleid van de provincie Fryslân – het subsidiebeleid in het bijzonder – bijdraagt aan de provinciale culturele doelstellingen. We keken specifiek naar musea, podiumkunsten en evenementen. Daarnaast onderzochten we op welke manier de provincie culturele instellingen ondersteuning bood tijdens de coronapandemie.

In dit onderzoek stond de volgende vraag centraal:

Hoe doeltreffend is het cultuurbeleid van de provincies in het algemeen en wat was het effect van specifieke maatregelen genomen in de periode van corona?

[1] In de nota noemt de provincie dit 'totaalambitie'.
[2] Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân.

Conclusies

De hoofdconclusie van het onderzoek is de volgende:

Het Friese cultuurbeleid is abstract en algemeen geformuleerd en niet altijd goed afgebakend (zie ook de beantwoording van deelvraag 2). Doelstellingen zijn niet evalueerbaar en daardoor is vaststellen van doelbereik niet mogelijk: resultaten zijn niet goed aan de doelstellingen te koppelen. De doeltreffendheid van het beleid is hierdoor grotendeels niet na te gaan. Het beleid is doeltreffend op het gebied van het uitdragen van het Ferhaal van Fryslân door culturele instellingen, mede doordat dit een vereiste is voor instellingen om subsidie te ontvangen. Een link tussen de totaalambitie, de beleidslijnen en de deelambities maakt de provincie niet.[3] *Een monitoringssysteem waarmee de provincie het doelbereik bijhoudt ontbreekt. Daarnaast vraagt de provincie niet gericht bij (alle) instellingen naar gegevens om doelbereik na te kunnen gaan.*
Met de coronamaatregelen zorgde de provincie ervoor dat een aantal provinciaal gesubsidieerde instellingen voldoende middelen hadden om te blijven bestaan en medewerkers te behouden. De provincie heeft tot dusver geen maatregelen getroffen voor instellingen om de stijgende kosten door externe ontwikkelingen na corona zoals inflatie te compenseren.
Het budget van de provincie voor cultuur was nagenoeg gelijk aan de vorige notaperiode (2017-2020). Met de huidige nota ligt de focus op het toelaten van nieuwe spelers tot de provinciale subsidie. Gevolg was dat de provincie hetzelfde bedrag onder meer instellingen moest verdelen waardoor een deel van de instellingen minder kreeg. Enkele instellingen kregen geen subsidie meer. Provinciale Staten stelden incidentele 'reparatiebudgetten' beschikbaar om die instellingen alsnog te voorzien van subsidie.

Hieronder geven wij gedetailleerder antwoord op de deelvragen van het onderzoek: per deelvraag eerst het korte antwoord en daaronder een toelichting. Houd bij het lezen van de resultaten voor ogen dat de huidige notaperiode nog loopt.

1. Wat is het cultuur(subsidie)beleid van de provincie Fryslân en hoe wordt dit beleid uitgevoerd? Welke rol hebben culturele instellingen in dit beleid?

De provinciale hoofdambitie en de deelambities op het gebied van cultuur staan beschreven in Nij Poadium 2021-2024. Het belangrijkste instrument van het Friese cultuurbeleid is het verstrekken van subsidie. De provincie Fryslân subsidieert culturele instellingen meerjarig. In de huidige notaperiode subsidieert ze een aantal instellingen die in de vorige notaperiode ook subsidie ontvingen, maar ook een aantal nieuwe. Het gevolg van de subsidiëring van die nieuwe

[3] Met 'de provincie' bedoelen wij Gedeputeerde en Provinciale Staten gezamenlijk. Wanneer we alleen Gedeputeerde Staten of Provinciale Staten bedoelen, specificeren we dat in de tekst.

spelers had tot gevolg dat een aantal instellingen geen of minder subsidie ontvingen. Dit compenseerde de provincie deels met incidentele subsidies uit het cultuurbudget en andere budgetten. De externe adviescommissie Kunstinfrastructuur en de adviescommissie Musea beoordeelden de subsidieaanvragen en adviseerden de provincie over de te nemen besluiten hierover. Hiervoor hanteerden ze elk een eigen toetsingskader.

Binnen het programma We the North, werkt de provincie Fryslân samen met de provincies Groningen en Drenthe en de gemeenten Assen, Emmen, Leeuwarden en Groningen samen aan onder meer talentontwikkeling.

2. In hoeverre en op welke manier draagt het provinciale cultuur(subsidie)beleid bij aan het behalen van de culturele doelstellingen?

De totaalambitie van de provincie is: "Het culturele leven in Fryslân heeft in 2028 de energie en het vermogen die het had ten tijde van LF 20218 om Fryslân in beweging te brengen. Fryslân biedt een blijvend vernieuwend podium voor een hoogwaardig en bruisend cultureel klimaat en is hiermee een culturele, maatschappelijke en economische trekker." De provincie heeft acht deelambities verdeeld over twee beleidslijnen.[4] *Een link met de visie ontbreekt. Een monitorings-systeem dat zicht houdt op de voortgang van de doelbereiking van de totaalambitie en deelambities is er niet. Hierdoor is geen zicht te krijgen op hoe het cultuurbeleid bijdraagt aan het behalen van de Friese culturele doelstellingen.*

Met de ambitie Grut & Grutsk LF 2028 wil de provincie bijdragen aan een hoogwaardig leef-, vestigings- en verblijfsklimaat in Fryslân en een energiek, levendig cultureel klimaat. Wanneer sprake is van een energiek en levendig cultureel klimaat, maakt de provincie niet duidelijk. Daarnaast is onduidelijk op welke manier cultuur daaraan moet bijdragen, daar de uitwerking ontbreekt.

De provincie wil met de ambitie Ynnovaasje & eksperiment vernieuwing in de culturele sector stimuleren en innovatieve, experimentele en interdisciplinaire initiatieven inzetten als aanjager bij het werken aan maatschappelijke vraagstukken. Door instellingen te subsidiëren die eerder niet gesubsidieerd werden, veranderde de culturele infrastructuur van de provincie. Het is echter niet duidelijk of dat veranderde aanbod ook daadwerkelijk een vernieuwing betreft ten opzichte van het aanbod in de eerdere notaperiode. Gegevens hierover zijn er niet. Het is onduidelijk hoe culturele initiatieven als aanjager van maatschappelijke verandering moeten fungeren. Bepaalde maatschappelijke thema's komen wel naar voren in culturele producties. In de toetsingskaders van de externe adviescommissies is vernieuwing opgenomen en ingediende plannen behorend bij de subsidieaanvragen zijn hierop getoetst.

[4] Wij onderzochten in de provincie Fryslân ambitie 1, 2, 5 & 6. Die vallen binnen onze onderzoeksafbakening. Zie paragraaf 1.2 van onderhavig rapport voor een uitgebreide uitleg hierover.

Met de ambitie Ferhaal van Fryslân wil de provincie dit verhaal een plek geven in haar culturele bestel en uitdragen aan het publiek. De provincie stelde expliciet in de nota en haar toetsingskaders dat musea moesten bijdragen aan het verspreiden van dit verhaal. Dat doen musea ook en daarmee is het zichtbaar in de gehele provincie. Hier is sprake van doeltreffendheid.

De ambitie Sterke kunstinfrastructuur als basis voor een bloeiend artistiek klimaat beoogt een sterke infrastructuur te creëren als basis en continue factor voor een bloeiend artistiek klimaat in de provincie. Op welke wijze de uitvoering van deze ambitie daadwerkelijk bijdraagt aan een sterke infrastructuur en wanneer sprake is van een sterke basis, is onduidelijk. Waarom musea niet vallen onder 'een sterke kunstinfrastructuur' is niet bekend. Wanneer sprake is van een bloeiend artistiek klimaat legt de provincie niet nader uit.

3. Op welke manier dragen de culturele instellingen bij aan het behalen van de provinciale doelstellingen?

Culturele instellingen voeren het beleid uit. Zij bieden cultuur aan en dragen op die manier bij aan de ambities van de provincie. De Adviescommissies Musea en Kunstinfrastructuur toetsten vooraf of instellingen bijdroegen aan de ambities in de cultuurnota. Instellingen krijgen in hun beschikking prestatie-eisen. Verantwoording geschiedt door een subsidievaststelling (zie verderop). Hierbij gaat de provincie niet expliciet in op de vraag of de bijdrage van de instelling aan de invalshoeken of accenten voldoende is.

Eenmaal stelde de provincie het uitbetalen van het voorschot voor het volgende jaar afhankelijk van het aanleveren van een voortgangsverslag, maar omdat dit voor instellingen niet goed werkte, liet ze dit los.

Instellingen moeten voldoen aan de Code Cultural Governance en de Code Diversiteit & Inclusie. Deze codes zijn onderdeel van de algemene voorwaarden van de provincie om in aanmerking te kunnen komen voor een subsidie. Ze komen niet terug in de geformuleerde ambities. De Adviescommissie Musea geeft aan dat er met betrekking tot de Code Diversiteit & Inclusie nog grote stappen nodig zijn. Deze adviescommissie adviseert het provinciaal bestuur in de nabije toekomst als voorwaarde te stellen dat instellingen de Code Diversiteit & Inclusie en de Fair Practice Code moeten toepassen om in aanmerking te komen voor financiële ondersteuning. De Adviescommissie Kunstinfrastructuur heeft de codes meegenomen in de weging.

4. Welke maatregelen nam de provincie Fryslân in de coronaperiode ten aanzien van de culturele sector en wat was het effect van deze maatregelen?

Tijdens de coronapandemie stelde de provincie Fryslân een subsidie beschikbaar aan provinciaal gesubsidieerde instellingen. Daarnaast gaf ze coulance op de prestatie-eisen van die instellingen. Hiermee kwamen die instellingen de coronapandemie door. Volgens de geïnterviewde instellingen was de steun van de provincie voldoende in de periode van corona. In die zin is er sprake van effectief provinciaal coronabeleid. Probleem dat zich nu voordoet is dat instellingen

te maken hebben met prijsstijgingen door externe ontwikkelingen die na corona de kop op staken. Instellingen ervaren dat de provincie de bezoekersaantallen die lange tijd niet op het niveau van voor corona waren, de hoge inflatie en gestegen loonkosten in de periode na corona onvoldoende mee heeft genomen in maatregelen. Daar komt bij dat het Rijk veel nadruk legt op de verschillende gedragscodes voor de cultuursector, waaronder de Fair Practice Code. De Fair Practice Code behelst meer dan alleen conform cao betalen. Deze code zal zorgen voor hogere personeelskosten. De provincie heeft tot dusver geen maatregelen getroffen voor instellingen om de stijgende kosten door externe ontwikkelingen na corona zoals inflatie te compenseren.

Aanbevelingen

Aanbeveling 1: Provinciale Staten, stel een visie vast met evalueerbare kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen. Gedeputeerde Staten, maak in de uitvoering het verband duidelijk tussen de subsidiëring van culturele instellingen en de provinciale visie en doelstellingen.

Enkele in het cultuurbeleid geformuleerde doelstellingen kennen op dit moment geen uitwerking of duiding, zoals dat innovatieve, experimentele en interdisciplinaire (culturele) initiatieven als aanjager worden ingezet bij het werken aan maatschappelijke vraagstukken of het creëren van een bloeiend artistiek klimaat. Zorg voor concrete uitwerking hiervan, opdat er verband tussen de visie en doelstellingen is.

Aanbeveling 2: Gedeputeerde Staten, richt een systeem in om structureel te monitoren op de mate van realisering van de doelstellingen. Vraag van instellingen de hiervoor relevante gegevens. Informeer Provinciale Staten hierover op een daarvoor geëigend moment en op bij de cultuursector passende wijze.

Vraag van instellingen die een subsidie ontvangen dat ze expliciet ingaan op hun bijdrage aan de provinciale doelstellingen. Toets niet alleen bij de subsidieaanvraag vooraf of instellingen bijdragen daaraan. Ga in een later stadium (bijvoorbeeld bij de susbidievaststelling en/of in een jaarlijks gesprek) na wat de voortgang van de bijdrage van culturele instellingen is aan de provinciale doelstellingen op basis van een gerichte uitvraag (in de jaarverslagen). Maak bij samenwerkingsverbanden, zoals We the North, duidelijk op welke manier de samenwerking bijdraagt aan de doelstellingen. De jaarverslagen kunnen de basis vormen voor een deel van de monitoring. Daarnaast kunnen aanvullende (monitorings)gesprekken aanvullende kwalitatieve infomatie opleveren.

Aanbeveling 3: Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten, maak een afgewogen keuze – gelet op de prijsstijgingen en het respecteren van de gedragscodes – over het toekennen van budget aan

culturele instellingen: verstrek voldoende financiële middelen voor instellingen om het huidige aanbod aan te houden of accepteer dat er minder aanbod is en stel de ambities bij.

Het realiseren van doelstellingen, het compenseren van prijsstijgingen en het toepassen van gedragscodes betekent dat bij gelijk aanbod het budget omhoog moet. Geen extra budget kan ertoe leiden dat het culturele aanbod verschraalt. Culturele instellingen krijgen door onder meer de uitrol van gedragscodes in de cultuursector te maken met nog meer stijgende kosten. Maak hier als provincie werk van. Als gevolg van het toelaten van nieuwe spelers in het provinciaal culturele bestel treedt versnippering op bij gelijkblijvend cultuurbudget. Maak hierin een bewuste keuze passend bij de te realiseren doelen.

1. Aanleiding en vraagstelling

1.1 Aanleiding en vraagstelling

De provincie heeft op verschillende manieren een rol binnen het cultuurbeleid. Enerzijds heeft zij taken die voortvloeien uit de wet: kunst- en cultuureducatie, bibliotheken, instandhouding van historische provinciearchieven, monumenten, cultuurhistorie, restauratie van rijksmonumenten zijn onderwerpen die een wettelijke grondslag kennen. Anderzijds stimuleert de provincie op verschillende manieren musea, podiumkunsten en culturele evenementen. Hierin heeft zij enige vrijheid.

De drie Noordelijke provincies hebben ieder eigen doelen en ambities met betrekking tot cultuur en erfgoed. Zij werken ook samen, onder meer in het cultuurprogramma 'We the North'.[5] De provincies proberen op verschillende manieren cultuur(beleving) mogelijk te maken. Zij stimuleren cultuur door partijen bij elkaar te brengen, samenwerking te bevorderen, processen op gang te brengen en te faciliteren.[6] Het verstrekken van subsidies is echter de belangrijkste manier waarop provincies culturele plannen mogelijk maken: alle drie de provincies hebben een subsidieprogramma voor culturele instellingen.[7]

In 2020 werd (onder meer) de cultuursector hard getroffen door de gevolgen van de COVID-19-pandemie (hierna: coronapandemie). Als gevolg van de verschillende lockdowns en andere maatregelen tegen de verspreiding van het coronavirus viel de cultuursector stil en verdween een groot deel van de inkomsten.[8] Om de cultuursector lucht te bieden, troffen de provincies maatregelen om de cultuursector (financieel) te ondersteunen.

Het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van de wijze waarop het cultuurbeleid van de provincies – en dan het subsidiebeleid in het bijzonder - bijdraagt aan de culturele doelstellingen. Daarnaast bezien we op welke manier de provincies culturele instellingen ondersteuning boden tijdens de coronapandemie.

In dit onderzoek staat de volgende vraag centraal:

---

[5] We the North. (2021). Toekomstdocument We the North 2021-2024. We the North.
[6] Zie de cultuurnota's van de drie Noordelijke provincies: Provincie Drenthe, Cultuurnota 2021-2024; Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân; Provincie Groningen, Strategisch beleidskader cultuur 2021-2028.
[7] Zie de cultuurnota's van de drie Noordelijke provincies: Provincie Drenthe, Cultuurnota 2021-2024; Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân; Provincie Groningen, Strategisch beleidskader cultuur 2021-2028.
[8] Raad voor Cultuur. (2020). Onderweg naar overmorgen: naar een wendbare en weerbare culturele en creatieve sector. Raad voor Cultuur.

Hoe doeltreffend is het cultuurbeleid van de provincies in het algemeen en wat was het effect van specifieke maatregelen genomen in de periode van corona?

De onderzoeksvraag valt uiteen in de volgende deelvragen:

1. Wat is het cultuur(subsidie)beleid van de provincies en hoe wordt dit beleid uitgevoerd? Welke rol hebben culturele instellingen in dit beleid?
2. In hoeverre en op welke manier draagt het provinciale cultuur(subsidie)beleid bij aan het behalen van de culturele doelstellingen?
3. Op welke manier dragen de culturele instellingen bij aan het behalen van de provinciale doelstellingen?
4. Welke maatregelen namen de provincies in de coronaperiode ten aanzien van de culturele sector en wat was het effect van deze maatregelen?

1.2 Onderzoeksaanpak en -afbakening

Dit onderzoek spitst zich toe op de doeltreffendheid van het cultuurbeleid. We gaan in op de doelen en de instrumenten en middelen om die doelen te bereiken. We kijken ook specifiek naar het meerjarige subsidieverleningsproces. Wij gaan ervan uit dat een adequate uitwerking van beleidsdoelen en een goed ingeregeld subsidieverleningsproces bijdragen aan de doeltreffendheid van het provinciale cultuurbeleid. Het coronabeleid van de provincie krijgt ook een plek in het onderzoek. We onderzochten wat provincies deden om de impact van corona te verminderen en of dit effectief is geweest. Tot slot vroegen wij instellingen naar hun ervaring met de provincie, het aanvraagproces voor subsidie en de provinciale coronamaatregelen.

1.2.1 Aanpak

We hebben uiteengezet wat het cultuurbeleid van de provincie is, dus wat de provinciale doelen op het gebied van cultuur zijn en met welke middelen ze die wil bereiken. Verder hebben we in kaart gebracht wat de provincie deed om haar doelen te bereiken en wat daarvan de resultaten waren, voor zover gegevens over deze resultaten voorhanden waren. We keken ook naar de maatregelen die de provincie trof ten tijde van de coronapandemie.

Het analyseren van informatie uit (beleids)documenten zoals cultuurnota's en uitvoeringsprogramma's waarin het cultuurbeleid en de doelbereiking daarvan werd beschreven, droeg bij aan de beantwoording van alle deelvragen. Verder hebben we informatie voor de beantwoording gekregen uit interviews met vertegenwoordigers van culturele instellingen en provinciale medewerkers op het gebied van cultuurbeleid. De beantwoording van de derde deelvraag is grotendeels gebaseerd op interviews met culturele instellingen en stukken zoals subsidiebeschikkingen, meerjarenplannen en jaarverslagen. We analyseerden in hoeverre uit de beschikkingen naar voren komt of, en zo ja hoe instellingen bijdragen aan de provinciale cultuurdoelstellingen.

Voor de analyse van het coronabeleid hebben we gebruik gemaakt van beleidsstukken op dit gebied en de verdeling van de coronagelden van de provincie. Verder hebben we instellingen specifiek gevraagd naar hun ervaring met de provinciale coronamaatregelen en of die maatregelen afdoende waren.

1.2.2 Afbakening

Er zijn onderwerpen waar de provincie relatief veel beleidsvrijheid heeft en onderwerpen die meer wettelijke taakuitvoering betreffen. De drie Noordelijke provincies maken in hun cultuurnota's (en voor Groningen het uitvoeringsprogramma ervan) een onderscheid tussen beleidsvrijere onderwerpen zoals musea en kunsten enerzijds en anderzijds onderwerpen die voortvloeien uit wettelijke taken: kunst- en cultuureducatie, bibliotheken, instandhouding van historische provinciearchieven, monumenten, cultuurhistorie, restauratie van rijksmonumenten. Wij hebben in het onderzoek gekeken naar musea, podiumkunsten en evenementen omdat de provincie op deze vlakken de meeste beleidsvrijheid heeft. De provincie kan op deze terreinen eigen keuzes maken en daardoor zijn hierop de meeste verschillen tussen provincies te verwachten. Erfgoedinstellingen die tevens fungeren als museum onderzochten wij ook.

Wij hebben gekeken naar de meerjarige subsidiëring van culturele instellingen. Incidentele regelingen lieten we grotendeels buiten beschouwing om het onderzoek behapbaar te houden. Daar waar relevant lichtten we ze wel toe. Wij kozen de periode 2021-2024 als onderzoeksperiode. Die komt overeen met de looptijd van het huidige uitvoeringsprogramma van de cultuurnota. Van negen Friese instellingen vroegen wij de subsidieaanvraag op en de subsidiebeschikking. We hebben een (willekeurige) selectie van grote en kleine instellingen gemaakt op het gebied van musea, podiumkunsten en evenementen om een zo volledig mogelijk beeld van hun inspanningen, resultaten en ervaringen. Onder de instellingen waren ook enkele die van meerdere provincies subsidie ontvingen (met een asterisk aangegeven in onderstaande opsomming). Omdat de provincie Fryslân haar subsidieproces gewijzigd heeft ten opzichte van de vorige periode, hebben we ook enkele instellingen gesproken die (in eerste instantie) geen subsidie kregen (cursief weergegeven in onderstaande opsomming).

In Fryslân ging het om de volgende instellingen: *Fries Landbouwmuseum,* Fries Museum, Het Houten Huis*, Illustere Figuren, *Kazemattenmuseum,* Museum Belvédère, Noord-Nederlands Orkest*, *Openluchtmuseum De Spitkeet* en Stichting Befrijdingsfestival Fryslân

1.3 Leeswijzer

Hoofstuk 2 gaat in op het cultuurbeleid van de provincie. Hoofdstuk 3 beschrijft de resultaten en in hoofdstuk 4 komen de provinciale coronamaatregelen aan bod.

2. Het Friese cultuurbeleid

2.1 Inleiding

De manier waarop provincies hun cultuurbeleid invullen, verschilt per provincie. Ze hebben elk eigen regelingen maar werken op bepaalde fronten ook samen. Dit hoofdstuk gaat in op het cultuurbeleid van de provincie Fryslân.

Met de informatie in dit hoofdstuk geven wij antwoord op deelvraag 1:

1. Wat is het cultuur(subsidie)beleid van de provincies en hoe wordt dit beleid uitgevoerd? Welke rol hebben culturele instellingen in dit beleid?

Hieronder volgt eerst een algemene beschrijving van het provinciaal beleid. Daarna gaan we per doelstelling in op de uitvoering en wat de provincie wil bereiken met haar beleid.

2.2 Provinciaal cultuurbeleid

De provincie Fryslân legt haar culturele ambities vast in de nota Nij Poadium 2021-2024. Het doel van de nota is het realiseren van de cultuurambitie die zij in het bestuursakkoord heeft staan: “het culturele leven in Fryslân heeft in 2028 de energie en het vermogen die het had ten tijde van LF2018 om Fryslân in beweging te brengen.”[9]

Het cultuurbeleid van de provincie is gewijzigd ten opzichte van de vorige notaperiode om “de energie van LF2018 vast te houden.”[10] Een van de voornaamste redenen om het beleid aan te passen is dat de provincie beter wil aansluiten bij de werkwijze van het Rijk en om nieuwe spelers ruimte te geven om subsidie aan te vragen. Hierbij kiest de provincie voor werken met flexibele budgetten.[11]

[9] Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân, p. 6; LF2018 staat voor Leeuwarden-Fryslân 2018. In 2018 was Leeuwarden (samen met Valletta op Malta) de culturele hoofdstad van Europa. In kader daarvan vonden veel culturele activiteiten plaats in de provincie.
[10] Provincie Fryslân, Bestuursakkoord 2019-2023, Geluk op 1, p. 44.
[11] Provincie Fryslân, Bestuursakkoord 2019-2023, Geluk op 1.

De hoofdambitie[12] van het Friese provinciaal cultuurbeleid is: “Bloeiend cultureel leven met de energie en het vermogen om Fryslân in beweging te blijven brengen.”[13] De provincie werkt deze hoofdambitie uit in twee beleidslijnen en acht deelambities. De deelambities binnen onze afbakening (zie paragraaf 1.2) staan in tabel 1.[14] Alle acht ambities uit Nij Poadium staan (voor de leesbaarheid van de tabel) in Bijlage 7 van onderhavig rapport.

Tabel 1: Ambities cultuurbeleid provincie Fryslân, met betrekking tot musea, podiumkunsten en evenementen

Verbinding en innovatie via integrale programmalijnen	
Ambitie	Wat de provincie wil bereiken
Ambitie 1: Grut & Grutsk LF2028	▪ Fryslân is (inter)nationaal bekend als aantrekkelijke culturele regio en trekt meer cultuurtoeristen ▪ Een aantrekkelijke en onderscheidende cultuurprogrammering door LF2028[15], samen met het culturele veld, de Iepen Mienskip, gemeenten en andere partijen ▪ Kunst en cultuur is aanjager voor maatschappelijke veranderingen, waarbij het door de provincie gesteunde programma van LF2028 zich richt op vijf thema’s: - het versterken van de economie en het cultuurtoerisme - het verstevigen van het artistieke klimaat - werken aan ecologie en circulaire economie - sociaal inclusief: ‘elkenien docht mei’ - meartaligens / Frysk
Ambitie 2: Ynovaasje & eksperimint	▪ Meer innovatieve culturele initiatieven als aanjager van maatschappelijke verandering ▪ Innovatie, vernieuwing en energie in de culturele sector ▪ Meer rijksmiddelen naar Fryslân halen
Ambitie 5: Ferhaal fan Fryslân	▪ Het Ferhaal fan Fryslân delen met inwoners en bezoekers ▪ Meer samenwerking tussen museale, erfgoed-,academische en de archiefwereld, archeologie, monumenten en cultuurhistorie ▪ Kansen voor andere spelers op deze gebieden ▪ Goed beheer, behoud en ontsluiting van collecties inclusief digitalisering, acquisitie en waar nodig ontzameling ▪ Transparante en onafhankelijke werkwijze rond de toetsing van aanvragen
Beleid als basis voor continuïteit	
Ambitie 6: Sterke kunstinfrastructuur als basis voor een bloeiend artistiek klimaat	▪ Bloeiend en energiek artistiek klimaat in Fryslân ▪ Meer kansen voor nieuw talent en makers in de kunsten ▪ Breed cultureel aanbod: spreiding, diversiteit in disciplines en de publieksgroepen ▪ Transparante en onafhankelijke werkwijze rond de toetsing van aanvragen ▪ Meer continuïteit voor culturele spelers (meerjarige ondersteuning in plaats van incidenteel) ▪ Meer (inter)nationale samenwerking vanuit de Fryske kunstsector

In de nota werkt de provincie als eerste de beleidslijn Verbinding en innovatie via integrale programmalijnen uit. Met ‘integraal beleid’ doelt de provincie op het koppelen van beleidsdoelen op het terrein van kunst, cultuur, taal, onderwijs en erfgoed en een deels gezamenlijke aanpak via die gekoppelde programmalijnen. Ze wil dit onder meer doen door budgetten te ontschotten. Ze schaart de eerste vijf ambities onder deze beleidslijn. De meerjarige subsidiëring van musea valt hier ook onder.[16]

[12] In de nota noemt de provincie dit ‘totaalambitie’.
[13] Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân.
[14] Geciteerd uit Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân, waarbij de ambities met betrekking tot andere onderdelen van cultuur zijn weggelaten.
[15] Dit programma bouwt voort op het Culturele Hoofdstadjaar.
[16] Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân.

De andere beleidslijn “Beleid als basis voor continuïteit”, heeft in de nota betrekking op de ‘keten van talentontwikkeling’ en op continuïteit van de kunstinfrastructuur. Het bieden van continuïteit gebeurt onder meer via de meerjarige subsidiëring van culturele instellingen niet zijnde musea.[17] De drie laatste ambities schaart de provincie onder deze tweede beleidslijn.[18]

De provincie licht in haar beleid elke ambitie afzonderlijk toe en omschrijft daarbij de rol die de provincie zichzelf toebedeeld en instrumenten om het beleid uit te voeren. Die rol is meestal faciliterend en stimulerend, niet regisserend en bepalend.[19] Een link tussen de ambities en beleidslijnen met de hoofdambitie ontbreekt. Hieronder volgen de ambities met betrekking tot musea, podiumkunsten en evenementen en de manier waarop de provincie Fryslân die wil bereiken. Zoals eerder genoemd, kijken wij naar ambitie 1,2, 5 en 6 omdat die vallen binnen onze afbakening, zoals omschreven in paragraaf 1.2. Enkele doelstellingen binnen de ambities gaan over andere onderwerpen dan musea, podiumkunsten en evenementen. Die laten wij voor de behapbaarheid van het onderzoek en leesbaarheid van het rapport achterwege. Waar relevant lichten wij die wel toe.

Kader I: Adviescommissies Musea en Kunstinfrastructuur
Voor de beoordeling van de meerjarige subsidieaanvragen maakten Gedeputeerde Staten gebruik van twee adviescommissies: de adviescommissie Musea en de adviescommissie Kunstinfrastructuur.[20] Gedeputeerde Staten stellen dat het beoordelen van plannen van musea een andere expertise vraagt dan het beoordelen van plannen van de andere culturele instellingen.[21] Gedeputeerde Staten van Fryslân verlenen uiteindelijk de subsidie. Voor het beoordelingsproces, verwijzen wij naar bijlage 3 van onderhavig rapport. Paragraaf 3.2 gaat dieper in op het beoordelingsproces gerelateerd aan de ambities van de provincie.

Beide adviescommissies beoordelen de plannen van de culturele instellingen die voor subsidie in aanmerking willen komen op inhoud aan de hand van een eigen toetsingskader. Provinciale Staten stelden die kaders vast.[22] De adviescommissies adviseren Gedeputeerde Staten over de beoordeling en rangschikking van aanvragen op basis van dit toetsingskader. Per criterium geven de adviescommissies gemotiveerd aan hoe zij tot de beoordeling kwamen.[23]

2.3 Grut & Grutsk LF2028

Met de ambitie Grut & Grutsk LF2028[24] wil de provincie bijdragen aan een hoogwaardig leef-, vestigings- en verblijfsklimaat in Fryslân en een energiek, levendig cultureel klimaat. De ambitie bouwt voort op de resultaten, ervaringen en netwerken van Leeuwarden Culturele Hoofdstad 2018.[25]

[17] Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân, p. 33.
[18] Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân, p. 31.
[19] Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân, p. 9.
[20] Artikel 1.7 lid 1 Subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur Fryslân.
[21] Provincie Fryslân. (2020). Adviezen Musea en Kunstinfrastructuur 2021-2024. Provincie Fryslân, p. 6.
[22] Vergadering van Provinciale Staten van 22 januari 2020.
[23] Artikel 1.7 lid 2 en 3 Subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur Fryslân, geldend vanaf 18 februari 2020, https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR637317.
[24] LF2028 staat voor Leeuwarden-Fryslân 2028.
[25] Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân, p. 16.

De provincie wil het volgende bereiken:

- Fryslân (inter)nationaal bekend als aantrekkelijke culturele regio en trekt meer cultuurtoeristen.
- aantrekkelijke en onderscheidende cultuurprogrammering door LF2028, samen met het culturele veld, de Iepen Mienskip, gemeenten en andere partijen.
- kunst en cultuur zijn aanjager voor maatschappelijke veranderingen, waarbij het door de provincie gesteunde programma van LF2028 zich richt op vijf thema's:
  1. het versterken van de economie en het cultuurtoerisme
  2. het verstevigen van het artistieke klimaat
  3. werken aan ecologie en circulaire economie
  4. sociaal inclusief: 'elkenien docht mei'
  5. meartaligens / Frysk.[26]

De provincie wil dit doen door de volgende acties:[27]

- subsidiëren van initiatieven en producties (waaronder blockbusters), die passen binnen de vijf lijnen van LF2028;
- mogelijk hernieuwde openstelling ticketrisico-regeling;
- faciliteren van LF2028 bij de organisatie van het programma 'Generatie 2028' en de 1e triënnale in 2022 thema onder meer door samenwerking met team Cultuur en Taal, bij het betrekken van de mienskip en het verbinden van andere provinciale thema's, zoals circulaire energie en landbouwbeleid met cultuur;
- via LF2028 ook de mienskip stimuleren en ondersteunen om actief bij te dragen en mee te doen;
- faciliteren van Panorama2028 met als doel de totstandkoming van dialoog over en werken aan maatschappelijke opgaven van de Friese regio binnen het kader van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's).[28]

LF2028

De uitvoering van de programmalijn verloopt via het programma LF2028, dat een vervolg vormt op het Culturele Hoofdstadjaar 2018. De provincie vervat onderdelen van dit programma in een gezamenlijk programma met de gemeente Leeuwarden genaamd Generatie 2028. De provincie noemt als belangrijke onderdelen:

- elke drie jaar een triënnale met artistieke interventies en blockbusters. Eerste triënnale was Arcadia in 2022. Doelwaarde was 300.000 bezoeken en 2 grote producties en 5 middelgrote producties;
- het investeren in het Friese makersklimaat, specifiek ook gericht op de nieuwe generatie makers;

[26] Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân, pp. 16-17.
[27] Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân, pp. 16-17; Provincie Fryslân, Jaarstukken 2022.
[28] Over De Uitkijkers » De Uitkijkers » De Uitkijkers

- internationale netwerken en organisaties met elkaar verbinden met de aandachtsgebieden Lânskip, Mienskip en Erfskip.[29]

De provincie wil een faciliterende en ondersteunende rol aannemen op het gebied van personeel en monitoring. In de nota noemt de provincie als mogelijke elementen van monitoring: spreiding van cultureel aanbod over de regio, economische effecten meten, ontwikkelingen van cultuurtoerisme en kwalitatieve impactmeting van mienskipsprojecten.[30]

Panorama 2028 heet inmiddels De Uitkijkers. Bedoeling is dat een dialoog middels projecten tot stand komt tussen inwoners en experts op een bepaald gebied. De dialogen binnen dit platform gaan over maatschappelijk relevante thema's binnen drie programmalijnen, te weten circulariteit, brede welvaart en water.[31]

Ticketrisico-regeling
Deze subsidieregeling had als doel om het risico dat de werkelijke inkomsten uit ticketverkoop voor podiumproducties opgenomen in de programmering van LF2028 achterblijven bij de geraamde inkomsten gedeeltelijk af te dekken. De provincie deelt de extra inkomsten ingeval van een meevaller. Deze extra inkomsten vloeien naar de reserve Ticketrisico's en die kan de provincie weer inzetten voor de subsidieregeling.[32]

2.4 Ynnovaasje & eksperiment

De provincie wil met de ambitie Ynnovaasje & eksperiment vernieuwing in de culturele sector stimuleren en innovatieve, experimentele en interdisciplinaire initiatieven inzetten als aanjager bij het werken aan maatschappelijke vraagstukken.[33]

De provincie wil het volgende bereiken:
- meer innovatieve culturele initiatieven als aanjager van maatschappelijke verandering;
- innovatie, vernieuwing en energie in de culturele sector;
- meer rijksmiddelen voor Fryslân.[34]

Ze wil dit doen door het volgende te ondernemen:

[29] Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân, p. 17; Provincie Fryslân, begroting en jaarstukken over 2022.
[30] Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân, p. 17.
[31] Website De Uitkijkers: https://deuitkijkers.nl/over-de-uitkijkers/, benaderd op 4 augustus 2023; Gebaseerd op een toelichtende mail van een medewerker van de provincie Fryslân van 4 juli 2023.
[32] Website provincie Fryslân: https://www.fryslan.frl/ticketrisicos-lf2028, benaderd op 29 juni 2023; Provincie Fryslân, Jaarstukken 2022.
[33] Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân, p. 18.
[34] Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân, p. 18.

- instellen Stimuleringsregeling Innovatie en Experiment voor interdisciplinaire, innovatieve en experimentele producties;
- deelnemen aan *We the North* als experimenteerruimte in het Noorden, waar zowel eenmalige als langer lopende financiering mogelijk is. Onder mee via de proeftuin *Rijk van Taal*, waarbij de meertaligheid van Noord-Nederland een inspiratiebron vormt voor innovatieve en interdisciplinaire culturele producties;
- ondersteuning bieden aan het veld bij het binnenhalen van landelijke middelen door het reserveren van co-financieringsmiddelen voor innovatieve, experimentele en interdisciplinaire projecten (vanwege cofinancieringseis van landelijke fondsen).[35]

Stimuleringsregeling Innovatie en Experiment

Via de Stimuleringsregeling Innovatie en Experiment verstrekt de provincie subsidie voor ontwikkeling voor onderzoek, pilotprojecten en het volgen van erkende cursussen of trainingen door rechtspersonen zonder winstoogmerk en makers die aantoonbaar werkzaam zijn in de Friese cultuursector.[36] Daarnaast verstrekt ze op basis van deze regeling subsidie aan rechtspersonen zonder winstoogmerk voor culturele producties en programma's van maximaal twee jaar.[37] De Adviescommissie Ontwikkeling en Innovatie adviseert Gedeputeerde Staten over de beoordeling en rangschikking van de ingediende aanvragen. Dit geldt alleen voor de onderdelen culturele producties en programma's.[38] Na de eerste beoordelingsronde reflecteerde deze commissie op de regeling.[39]

We the North

In de cultuurnota werkt de provincie Drenthe We the North uit als vorm van Noordelijke samenwerking. We the North is een programma van de provincies Groningen, Fryslân en Drenthe en de gemeenten Assen, Emmen, Leeuwarden en Groningen met als doel "een kwalitatief sterke noordelijke culturele infrastructuur op te bouwen die tot in de haarvaten van de regio doordringt, bijdraagt aan artistieke innovaties, een breed en divers publieksbereik kent en een bijdrage levert aan maatschappelijke uitdagingen." [40] De overheden vormen tezamen een cultuurregio waarbinnen met name netwerken van culturele instellingen in verschillende kunstdisciplines artiesten, makers, curatoren, producenten begeleiden in hun talentontwikkeling. Volgens de provincie bouwt deze netwerkorganisatie mee aan een levendig en rijk artistiek klimaat in Noord-Nederland. Het zorgt ervoor dat nieuwe makers in het Noorden willen en kunnen blijven en daar een realistische kunstpraktijk kunnen opbouwen.[41]

Het programma startte in 2017 als experimenteerprogramma met de nadruk op talentontwikkeling, Innovatie en Stad en Regio en ondersteunde verschillende activiteiten. De

[35] Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân, p. 18.
[36] Artikel 2.1 en 2.2 Stimuleringsregeling Cultuur: Ontwikkeling en Innovatie, gewijzigd in juni 2021 en geldend vanaf 1 februari 2022.
[37] Artikel 3.1 en 3.2 Stimuleringsregeling Cultuur: Ontwikkeling en Innovatie, gewijzigd in juni 2021 en geldend vanaf 1 februari 2022.
[38] Artikel 1.1 sub a Stimuleringsregeling Cultuur: Ontwikkeling en Innovatie, gewijzigd in juni 2021 en geldend vanaf 1 februari 2022.
[39] Reflectie adviescommissie eerste beoordelingsronde regeling Innovaasje en Eksperiment – mei 2021, reflectie-adviescommissie-eerste-beoordelingsronde-regeling-innovaasje-en-eksperiment-1_0.pdf (fryslan.frl).
[40] We the North. (2021). Toekomstdocument We the North 2021-2024, p. 2.
[41] Gebaseerd op een interview met een medewerker van de provincie Drenthe op 7 juni 2023.

resultaten van die ondersteuning namen de overheden mee in het nieuwe programma voor 2021-2024.

We the North heeft drie doelstellingen:

1. Versterken en vernieuwen voor een samenhangende culturele infrastructuur met goede onderlinge verbindingen in de regio.
2. Het versterken van de keten talentontwikkeling in verdieping en professionalisering voor Noord-Nederland op het gebied van cultuur.
3. Met het Rijk zorgen voor een kwalitatief sterke culturele infrastructuur in Noord-Nederland.

We the North zet in op monitoring door onderzoek te doen naar het artistieke klimaat in Noord-Nederland, waarbij het stilstaat bij het identificeren van kansen en uitdagingen voor talent in Noord-Nederland.[42]

De deelnemende overheden zorgen voor een gezamenlijk budget van € 600.000 per jaar. We the North wil daarnaast inzetten op cofinanciering van initiatieven met (landelijke) fondsen.[43]

2.5 Ferhaal fan Fryslân

Met deze ambitie wil de provincie het 'Ferhaal van Fryslân' een plek geven in haar culturele bestel. Dit is volgens de provincie hetgeen dat de Friese cultuur onderscheidend maakt.[44]

Ze wil met deze ambitie het volgende bereiken:

- het Ferhaal fan Fryslân delen met inwoners en bezoekers;
- meer samenwerking tussen museale, erfgoed-, academische en de archiefwereld, archeologie, monumenten en cultuurhistorie;
- kansen voor andere spelers op deze gebieden;
- goed beheer, behoud en ontsluiting van collecties inclusief digitalisering, acquisitie en waar nodig ontzameling.
- Transparante en onafhankelijke werkwijze rond de toetsing van aanvragen.[45]

Met de volgende acties streeft ze het behalen van de ambitie na:

- instellen van een onafhankelijke adviescommissie voor de beoordeling van plannen van musea (zie kader I onder paragraaf 2.2);
- sturen op samenhang, samenwerking en collectietaken vanuit het toetsingskader dat de adviescommissie hanteert. Daarnaast meer focus op samenwerking en de publiekstaken van de musea;

[42] We the North. (2021). Toekomstdocument We the North 2021-2024.
[43] Website We the North, https://www.wethenorth.org/we-the-north-0/, benaderd op 4 oktober 2023.
[44] Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân, p. 26.
[45] Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân, p. 26-27.

- faciliteren en financieren van de museumfederatie;
- doorontwikkelen van de Kolleksje Fryslân (digitale collectie) in samenwerking met de betrokken instellingen, met het Deltaplan Digitalisering (2014-2019) als belangrijk fundament.[46]

Het toetsingskader Musea is van toepassing op de beoordeling van aanvragen van musea. Het toetsingskader Kunstinfrastructuur is van toepassing op de beoordeling van aanvragen van culturele instellingen die geen museum zijn. Beide toetsingskaders staan in bijlage 2 bij dit rapport.

Museumfederatie Fryslân
De Museumfederatie Fryslân is een organisatie die musea in de provincie Fryslân ondersteunt. Ze houdt zich bezig met kennisdeling, het stimuleren van onderlinge samenwerking en biedt advies op het gebied van bedrijfsvoering, collectie- en informatiebeheer, publiek en educatie en marketing en communicatie.[47]

Kolleksje Fryslân
Met de Kolleksje Fryslân bedoelt de provincie de gezamenlijke collecties van de Friese musea, archieven en erfgoedinstellingen. Onder de noemer 'Kolleksje Fryslân' valt het doorontwikkelen van de digitale beschikbaarheid van de collecties van Friese musea, archieven en erfgoedinstellingen, voortbouwend op het Deltaplan Digitalisering 2014-2019. Het Deltaplan 2014-2019 was een project waarmee de provincie onder meer Fries erfgoed wilde digitaliseren. Hiervoor stelde de provincie voor de periode 2014-2019 € 5 miljoen beschikbaar.[48] Op welke manier de provincie Fryslân de collectie beoogt door te ontwikkelen blijkt niet uit de cultuurnota Nij Poadium.[49]

2.6 Sterke kunstinfrastructuur als basis voor een bloeiend artistiek klimaat

De provincie beoogt een sterke kunstinfrastructuur te creëren als basis en continue factor voor een bloeiend artistiek klimaat in de provincie Fryslân. De provincie hanteert artistieke kwaliteit als leidend principe voor continuïteit.[50]

De provincie wil het volgende bereiken:
- bloeiend en energiek artistiek klimaat in Fryslân;
- meer kansen voor nieuw talent en makers in de kunsten;

[46] Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân, p. 26-27.
[47] Website Museumfederatie Fryslân: https://www.museumfederatiefryslan.nl/wie-zijn-wij/, benaderd op 30 juni 2023.
[48] Gefinancierd vanuit de investeringsagenda Wurkje foar Fryslân; Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân, p.
[49] Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân, p. 27.
[50] Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân, p. 34.

- breed cultureel aanbod: spreiding, diversiteit in disciplines en de publieksgroepen;
- transparante en onafhankelijke werkwijze rond de toetsing van aanvragen;
- meer continuïteit voor culturele spelers (meerjarige ondersteuning in plaats van incidenteel);
- meer (inter)nationale samenwerking vanuit de Friese kunstsector.[51]

De provincie onderneemt de volgende acties voor deze ambitie:

- faciliteren en ondersteunen van Friese professionele kunstorganisaties in de periode 2021-2024 via de vierjarige subsidieregeling Kunstinfrastructuur;
- toetsing op basis van een helder beoordelingskader door een externe adviescommissie;
- adviesaanbod aan culturele spelers (door landelijke deskundigen vanuit het veld);
- netwerk-ontwikkeling faciliteren (ook landelijk en internationaal).[52]

2.7 Samenvattende bevindingen

- De provincie Fryslân legt haar culturele ambities vast in de nota Nij Poadium voor de periode van vier jaar.
- De provincie zet in op twee beleidslijnen, uitgesplitst in acht ambities, waarvan vier betrekking hebben op musea, podiumkunsten en evenementen. Musea vallen onder Verbinding en innovatie via integrale programmalijnen. Evenementen, festivals en podiumkunsten vallen onder Beleid als basis van continuïteit.
- De provincie wijzigde haar cultuurbeleid ten opzichte van de voorgaande cultuurnota met betrekking tot musea en kunstinfrastructuur. Hiermee wilde de provincie aansluiten bij de beleidscyclus en werkwijze van het Rijk. Voornaamste reden van het opnieuw inrichten van het subsidieproces was om nieuwe spelers een kans te geven.
- Door middel van meerjarige subsidiëring, verschillende incidentele regelingen en het deelnemen aan netwerkorganisaties wil de provincie haar ambities behalen. Deze ambities reiken verder dan alleen cultuur. Het aanjagen van maatschappelijke verandering is onderdeel van enkele ambities.
- Twee adviescommissies beoordeelden meerjarige subsidieaanvragen van culturele instellingen en adviseren Gedeputeerde Staten hierover. De grondslag voor de subsidies is de Subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur Fryslân.
- De provincie werkt via het programma We the North samen met de provincies Groningen en Drenthe en de gemeenten Assen, Emmen, Leeuwarden en Groningen aan onder andere talentonwikkeling en cultuuronderwijs.

[51] Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân, p. 34.
[52] Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân, pp. 34-35.

Onderstaande tabel vat de vier ambities en hoe de provincie ze wil bereiken samen.

Tabel 2: Het Friese cultuurbeleid samengevat

Hoofdambitie: het culturele leven in Fryslân heeft in 2028 de energie en het vermogen die het had ten tijde van LF2018 om Fryslân in beweging te brengen. Fryslân biedt een blijvend vernieuwend podium voor een hoogwaardig en bruisend cultureel klimaat en is hiermee een culturele, maatschappelijke en economische trekker.		
Verbinding en innovatie via integrale programmalijnen		
Ambitie	Doelen:	Beoogde uitvoering:
Ambitie 1: Grut & Grutsk LF2028	▪ Fryslân is (inter)nationaal bekend als aantrekkelijke culturele regio en trekt meer cultuurtoeristen ▪ Een aantrekkelijke en onderscheidende cultuurprogrammering door LF2028, samen met het culturele veld, de Iepen Mienskip, gemeenten en andere partijen ▪ Kunst en cultuur is aanjager voor maatschappelijke veranderingen, waarbij het door de provincie gesteunde programma van LF2028 zich richt op vijf thema's: - het versterken van de economie en het cultuurtoerisme - het verstevigen van het artistieke klimaat - werken aan ecologie en circulaire economie - sociaal inclusief: 'elkenien docht mei' - meartaligens / Frysk	▪ Subsidiëren van initiatieven en producties binnen vijf lijnen van LF2028. ▪ Hernieuwde openstelling ticketrisico-regeling. ▪ Faciliteren LF2028 bij organisatie van het programma 'Generatie 2028' en de 1e triënnale in 2022 onder meer door samenwerking met team Cultuur en Taal, het betrekken van de mienskip en het verbinden van andere provinciale thema's, zoals circulaire energie en landbouwbeleid. ▪ Via LF2028 ook de mienskip stimuleren en ondersteunen om actief bij te dragen en mee te doen. ▪ Faciliteren van het kennis- en dialoogprogramma Panorama2028/De Uitkijkers.
Ambitie 2: Ynovaasje & eksperimint	▪ Meer innovatieve culturele initiatieven als aanjager van maatschappelijke verandering ▪ Innovatie, vernieuwing en energie in de culturele sector ▪ Meer rijksmiddelen naar Fryslân halen	▪ Instellen Stimuleringsregeling Innovatie en Experiment. ▪ Deelnemen aan *We the North* als experimenteerruimte in het Noorden. ▪ Ondersteuning bieden aan het veld bij het binnenhalen van landelijke middelen door het reserveren van co-financieringsmiddelen voor innovatieve, experimentele en interdisciplinaire projecten.
Ambitie 5: Ferhaal fan Fryslân	▪ Het Ferhaal fan Fryslân delen met inwoners en bezoekers ▪ Meer samenwerking tussen museale, erfgoed-, academische en de archiefwereld, archeologie,	▪ Instellen van een onafhankelijke adviescommissie voor de beoordeling van plannen van musea. ▪ Vanuit het toetsingskader dat de adviescommissie hanteert sturen op samenhang, samenwerking en collectietaken. Daarnaast meer

	monumenten en cultuurhistorie ▪ Kansen voor andere spelers op deze gebieden ▪ Goed beheer, behoud en ontsluiting van collecties inclusief digitalisering, acquisitie en waar nodig ontzameling ▪ Transparante en onafhankelijke werkwijze rond de toetsing van aanvragen	focus op samenwerking en de publiekstaken van de musea. ▪ Faciliteren en financieren van de museumfederatie. ▪ Doorontwikkeling Kolleksje Fryslân (digitale collectie) in samenwerking met de betrokken instellingen.
Beleid als basis voor continuïteit		
Ambitie 6: Sterke kunstinfrastructuur als basis voor een bloeiend artistiek klimaat	▪ Bloeiend en energiek artistiek klimaat in Fryslân ▪ Meer kansen voor nieuw talent en makers in de kunsten ▪ Breed cultureel aanbod: spreiding, diversiteit in disciplines en de publieksgroepen ▪ Transparante en onafhankelijke werkwijze rond de toetsing van aanvragen ▪ Meer continuïteit voor culturele spelers (meerjarige ondersteuning in plaats van incidenteel) ▪ Meer (inter)nationale samenwerking vanuit de Friese kunstsector	▪ Organisaties binnen de professionele kunsten in Fryslân faciliteren en ondersteunen in de periode 2021-2024. ▪ Via een provinciale, vierjarige subsidieregeling, de regeling Kunst. ▪ Toetsing op basis van een helder beoordelingskader door een externe adviescommissie. ▪ Adviesaanbod aan culturele spelers (door landelijke deskundigen vanuit het veld). ▪ Netwerk-ontwikkeling faciliteren (ook landelijk en internationaal).

3. Resultaten

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk staan we stil bij de manier waarop het cultuurbeleid bijdraagt aan het behalen van de culturele doelstellingen. We kijken naar wat de provincie gedaan heeft om de strategieën uit te voeren en wat ze daarmee heeft bereikt.

De informatie in dit hoofdstuk geeft antwoord op deelvragen 2 en 3:

2. In hoeverre en op welke manier draagt het provinciale cultuur(subsidie)beleid bij aan het behalen van de culturele doelstellingen?
3. Op welke manier dragen de culturele instellingen bij aan het behalen van de provinciale doelstellingen?

Hieronder gaan wij in op de middelen die de provincie beschikbaar stelde per ambitie en op de beoordeling van de aanvragen door de adviescommissies. We gaan in op de acties van de provincie Fryslân om de ambities te behalen met de resultaten daarbij. Hierbij kijken wij specifiek naar de uitvoering met betrekking tot musea, podiumkunsten en evenementen. Tot slot gaan we in op de codes, monitoring en verantwoording.

3.2 Beschikbare middelen en beoordeling aanvragen

De provincie begroot jaarlijks in totaal ongeveer € 21,8 miljoen voor cultuur. Gemiddeld € 15,7 miljoen hiervan is structureel, € 6,1 miljoen tijdelijk.[53] De bedragen in tabel 3 (volgende pagina) staan in de Nota Nij Poadium 2021-2024 voor ambities 1, 2, 5 en 6.

[53] Provincie Fryslân. (2022). Financieel beeld Cultuur 2021-2026. Provincie Fryslân.

Tabel 3: Beleidsdoelen en bijbehorend budget 2021-2024

	Onderdeel	Bedrag (€)	Periode
Ambitie 1: Grut & Grutsk LF2028	LF2028	8.000.000	2020-2023
Ambitie 2: Ynonovaasje & eksperimint	Stimuleringsregeling (inclusief ontwikkelbudget)	3.540.000	2021-2024
	Matching voor landelijke cofinanciering	800.000	2021-2024
	We the North	400.000	2021-2024
Ambitie 5: Ferhaal fan Fryslân	Musea	16.677.600	2021-2024
	Museumfederatie	837.200	2021-2024
	Tresoar	14.106.400	2021-2024
	Fries filmarchief	200.000	2021-2024
Ambitie 6: Sterke kunstinfrastructuur als basis voor een bloeiend artistiek klimaat	Kunstinfrastructuur	13.400.000	2021-2024
Totaal:		57.961.200	

De grondslag voor het grootste deel van de cultuursubsidies ligt in de Subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur.[54] Het beschikbare budget bleek onvoldoende om alle aanvragers een subsidie te verstrekken. Bij sommige instellingen vonden Provinciale Staten dat onwenselijk en stelden ze uit andere budgetten subsidie beschikbaar. Zie ook paragraaf 3.5. Enkele instellingen vielen buiten de boot, zoals ook onder meer uit de volgende paragraaf blijkt.

3.2.1 Adviezen van de commissies

Zoals hoofdstuk 2 al liet zien, zijn er twee adviescommissies in het leven geroepen om meerjarige subsidieaanvragen te beoordelen en Gedeputeerde Staten te adviseren over subsidieverlening.

Adviescommissie Musea

De Adviescommissie Musea geeft aan dat musea hun verbinding met het Ferhaal van Fryslân duidelijk moeten maken om voor subsidie in aanmerking te komen.[55] De bijdrage is onderdeel van het toetsingskader Musea. Musea moeten de bijdrage aan het Ferhaal van Fryslân met hun collectie definiëren en hoe zij het 'Frysk eigene' daarin borgen. Het Frysk eigene is hetgeen dat bepalend en onderscheidend is voor Fryslân.[56] De Adviescommissie Musea bemerkt dat een te letterlijke interpretatie van het Ferhaal van Fryslân het risico heeft dat de blik – die tijdens LF2018 uitdrukkelijk naar buiten was gericht – nu weer naar binnen gaat.[57]

[54] Subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur Fryslân, geldend vanaf 18 februari 2020, https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR637317
[55] Provincie Fryslân. (2020). Adviezen Musea en Kunstinfrastructuur 2021-2024. Provincie Fryslân.
[56] Bijlage 2 Toetsingskader Musea in Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024, Provincie Fryslân.
[57] Provincie Fryslân. (2020). Adviezen Musea en Kunstinfrastructuur 2021-2024.

De Adviescommissie Musea beoordeelde aanvragen van musea op inhoudelijke kwaliteit, professionaliteit & ondernemerschap en inhoudelijke profilering. Op alle onderdelen moesten musea minimaal goed scoren om in aanmerking te komen voor subsidie. Een excellente beoordeling leverde een toekenning op van het gehele gevraagde bedrag en een goede beoordeling een toekenning van een deel van het gevraagde bedrag, omdat het budget een gehele toekenning niet toeliet.

De Adviescommissie Musea spreekt in haar voorwoord van een 'duivels dilemma' bij de beoordeling van de subsidieaanvragen. Na aftrek van de door de provincie toegekende subsidie aan het Fries Museum als matchingsgeld van de BIS-regeling (kader II paragraaf 2.7), bleef nog € 1,2 miljoen over om te verdelen over de overige aanvragen van musea. Paragraaf 3.5 gaat hier dieper op in.

Adviescommissie Kunstinfrastructuur

Adviescommissie Kunstinfrastructuur beoordeelde de aanvragen op artistiek-inhoudelijke kwaliteit, zakelijke kwaliteit, keuzedoelstellingen en de gedragscodes voor de culturele sector (zie paragraaf 3.2.2). De artistieke kwaliteit als voorwaarde voor maatschappelijke impact is expliciet uitgangspunt van ambitie 6 (Sterke Kunstinfrastructuur). De keuzedoelstellingen hebben betrekking op de inhoudelijke profilering. Hierbij kon de aanvrager maximaal twee indicatoren kiezen uit de volgende vier: talentontwikkeling, maatschappelijke impact, zichtbaarheid en (inter)nationale samenwerking.[58]

Op artistiek-inhoudelijke kwaliteit moesten instellingen 'voldoende' scoren. Alleen dan toetste de adviescommissie op de andere aspecten. Het door de provincie beschikbare budget werd met € 10 miljoen overvraagd. Om toch te komen tot een evenwichtige spreiding van de verschillende disciplines, adviseerde de adviescommissie om aanvragen die zij het oormerk 'goed' gaf, niet geheel te honoreren.[59] Ze adviseerde de provincie om instellingen met een negatief advies op een andere manier te financieren, voor een overgangsfase of voor een kortere termijn op projectbasis. Een voorbeeld was het Befrijdingsfestival Fryslân. Met betrekking tot een andere instelling adviseerde de adviescommissie Gedeputeerde Staten na te gaan of de betreffende aanvraag via een andere ambitie alsnog voor subsidie in aanmerking kon komen.

Ervaring aanvraagproces en cultuurbeleid algemeen

De instellingen die wij spraken waren positief over het contact met de provincie. Ze weten wanneer de provincie iets van ze verwacht en kunnen met vragen bij de provincie terecht. De manier waarop zij communiceerde over de nieuwe subsidiesystematiek vond ze over het algemeen ook goed; hier zijn de instellingen die (in eerste instantie) geen subsidie kregen minder positief over dan de nieuw toegelaten instellingen. De meeste instellingen die wij spraken, vinden dat het speelveld over het algemeen wel wat eerlijker is geworden omdat nieuwe spelers zijn toegelaten. De meeste instellingen hadden wel het idee dat de provincie heeft onderschat welke

[58] Aanvraagformulier Subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur Fryslân, onderdeel Kunstinfrastructuur 2021-2024.
[59] Provincie Fryslân. (2020). Adviezen Musea en Kunstinfrastructuur 2021-2024.

gevolgen de wijziging had voor het culturele bestel. Enkele instellingen (met name musea) geven aan dat een focus op nieuwe spelers leidt tot versnippering van de culturele infrastructuur en het bevreemdt hen dat de provincie grote musea op dezelfde manier subsidieert als kleine. Zij vragen zich ook af of de provincie lokale musea moet subsidiëren en of hier een grotere rol voor gemeenten ligt.[60] Met de gemeente Leeuwarden werkt de provincie in de Samenwerkingsagenda Fryslân-Leeuwarden 2030 onder meer samen op het gebied van cultuur.[61] Met de andere gemeenten ontbreekt een vergelijkbare samenwerkingsagenda op het gebied van cultuur.

Een paar punten waar instellingen tegenaan lopen:

- Instellingen geven aan dat de provincie grote ambities heeft maar naar verhouding te weinig geld (over) voor die ambities.
- Het verloop van het personeel bij de provincie. Wisselende contacten ervaren veel instellingen als hinderlijk.[62]

3.2.2 Codes in toetsingskader

De provincie besteedt in de toelichting op de ambities niet expliciet aandacht aan de drie gedragscodes voor de cultuursector (zie Kader II hieronder).

Kader II: Gedragscodes voor de culturele sector

De drie gedragscodes voor de culturele sector hebben als doel de cultuursector toekomstbestendiger te maken.

De Raad voor Cultuur omschrijft de Fair Practice Code als volgt: "De Fair Practice Code kent vijf kernwaarden: solidariteit, transparantie, duurzaamheid, diversiteit en vertrouwen. Alle vijf deze kernwaarden zijn van belang en dienen nageleefd te worden. Er moet daarbij bijzondere aandacht zijn voor een eerlijke vergoeding ofwel *fair pay*, als onderdeel van de kernwaarde 'solidariteit'. Beoordeling van de kernwaarden van de code door de raad vindt plaats als onderdeel van het beoordelingscriterium 'bedrijfsmatige gezondheid'."[63] In de huidige BIS-periode (zie kader III verderop in de tekst) hoeven instellingen de codes bij hun aanvraag alleen te beschrijven. De Raad voor Cultuur ziet het als logische volgende stap om de verwachtingen aan te scherpen met betrekking tot de naleving van de codes. Bij de beoordeling van de periode 2025-2028 zal de raad de nalving zwaar meewegen.[64]

De Code cultural governance heeft betrekking op goed bestuur en toezicht. Bestuur en Raad van Toezicht van een culturele instelling zijn verantwoordelijk voor het goed naleven van de acht principes van deze code. Die omvatten onder meer onafhankelijke bestuurders en toezichthouders en hun rolinvulling.[65]

De Code Diversiteit & Inclusie heeft als doel om de culturele sector voor iedereen toegankelijk te maken, zowel als afnemer als werknemer. Diversiteit in de samenstelling van het personeel is een onderdeel hiervan evenals een divers aanbod en goede toegankelijkheid van cultuur.[66]

[60] Gebaseerd op interviews gehouden tussen 20 juni 2023 en 6 juli 2023 met negen Friese culturele instellingen.
[61] Provincie Fryslân en Gemeente Leeuwarden. (2023). Basisdocument Samenwerkingsagenda Fryslân-Leeuwarden 2030. Provincie Fryslân en Gemeente Leeuwarden; deze agenda is een vervolg op de Samenwerkingsagenda Fryslân-Leeuwarden 2011-2021.
[62] Gebaseerd op interviews gehouden tussen 20 juni 2023 en 6 juli 2023 met negen Friese culturele instellingen.
[63] Raad voor Cultuur. (2023). Advies aanvraag- en beoordelingsprocedure BIS-advies 2025-2028. Raad voor Cultuur, p. 15.
[64] Raad voor Cultuur. (2023). Advies aanvraag- en beoordelingsprocedure BIS-advies 2025-2028. Raad voor Cultuur, p. 15.
[65] Raad voor Cultuur. (2023). Advies aanvraag- en beoordelingsprocedure BIS-advies 2025-2028. Raad voor Cultuur, p. 18.
[66] Raad voor Cultuur. (2023). Advies aanvraag- en beoordelingsprocedure BIS-advies 2025-2028. Raad voor Cultuur, pp. 17-18.

Een motie in de Tweede Kamer leidde tot een onderzoek naar de daadwerkelijke kosten van de implementatie van de Fair practice code in de gehele culturele sector.[67] Het resultaat was een onderzoek naar gevolgen van het gebruik van de Fair Practice Code bij meerjarig gesubsidieerde instellingen en festivals. Het rapport concludeerde dat de invoering van *fair pay* bij instellingen leidt tot hogere personele lasten. Bij gelijkblijvende overheidssubsidies zijn instellingen gedwongen te kiezen tussen het terugbrengen van de hoeveelheid personeel of andere kosten te verminderen. Dat laatste kan ertoe leiden dat instellingen minder aanbod kunnen bieden.[68]

De provincie toetst de subsidieaanvragen aan algemene voorwaarden alvorens zij de aanvragen voorlegde aan de betreffende adviescommissies.[69] Over de codes staat in de algemene voorwaarden het volgende:

- beschrijving toepassen van Code Cultural Governance;
- beschrijving toepassen van Code Diversiteit & Inclusie;
- beschrijving toepassen van Fair Practice Code of uitleg waarom niet.

De Adviescommissie Kunstinfrastructuur schrijft in haar voorwoord bij de adviezen dat nagenoeg alle instellingen de Code Cultural Governance beschrijven en hanteren maar zij nog een inhaalslag moeten maken met de Code Diversiteit & Inclusie en de Fair Practice Code.[70]

De Adviescommissie Musea schrijft in haar voorwoord bij de adviezen met betrekking tot de codes dat veel instellingen blijkens hun visie op de goede weg zijn, maar dat er de komende vier jaar nog grote stappen nodig zijn. In de beoordeling is dit volgens de adviescommissie niet doorslaggevend geweest.[71]

Kader III: culturele basisinfrastructuur (BIS-regeling)
Eens per vier jaar adviseert de Raad voor Cultuur de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) over de toekenning van rijkssubsidies aan bepaalde culturele instellingen. In 2019 stelde de toenmalige Minister van OCW een extra budget vast en een herziene subsidieregeling om een culturele basisinfrastructuur (BIS) “die meer recht doet aan de samenhang én de diversiteit van het bestel en het publiek” in de hand te werken: de BIS-subsidie.[72] De instellingen die hiervoor in aanmerking kwamen zijn de zogenaamde BIS-instellingen. Bij aanvang van deze regeling kwam ook meer nadruk te liggen op het gebied van *governance*, *fair practice*, diversiteit en inclusie.[73]

3.3 Grut & Grutsk LF2028

De provincie wil met de ambitie Grut & Grutsk bijdragen aan een hoogwaardig leef-, vestigings- en verblijfsklimaat in Fryslân en een energiek, levendig cultureel klimaat.

[67] Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Brief aan de Tweede Kamer, Onderwerp: Aanbieding onderzoek Fair Practice, 19 februari 2020. Betrof motie 32820 nr. 312 - Motie Asscher c.s. over de daadwerkelijke kosten van implementatie van de Fair Practice Code - Nieuwe visie cultuurbeleid, d.d. 4 juli 2019.
[68] SiRM. & PPMC i.o.v. Ministerie van OCW. (2020). Gevolgen van het gebruik van de Fair Practice Code. Rijksoverheid.
[69] Bijlage 1 bij Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân.
[70] Provincie Fryslân, Adviezen Musea en Kunstinfrastructuur 2021-2024.
[71] Provincie Fryslân, Adviezen Musea en Kunstinfrastructuur 2021-2024.
[72] Raad voor Cultuur. (2020). Advies Culturele basisinfrastructuur 2021-2024. Raad voor Cultuur, p. 9.
[73] Raad voor Cultuur. (2020). Advies Culturele basisinfrastructuur 2021-2024. Raad voor Cultuur.

De provincie wil de ambitie behalen met de volgende uitvoering:

- via LF2028 subsidiëren van initiatieven en producties (waaronder blockbusters);
- hernieuwde openstelling ticketrisico-regeling;
- faciliteren van LF2028 bij de organisatie van het programma Generatie 2028 en de 1e triënnale (2022 met als thema: 'Leven op de bodem van de zee') onder meer door samenwerking met team Cultuur en Taal, bij het betrekken van de mienskip (in samenwerking met Streekwurk) en het verbinden van andere provinciale thema's, zoals circulaire energie en landbouwbeleid;
- via LF2028 de mienskip stimuleren om actief bij te dragen en mee te doen;
- faciliteren van het kennis- en dialoogprogramma Panorama2028: inwoners, maatschappelijke organisaties en overheden gaan in gesprek over - en werken aan - maatschappelijke opgaven van de Friese regio binnen het kader van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's).

Arcadia, LF2028 en de programma's Generatie 2028 en Panorama 2028.

Arcadia is een van de uitwerkingen van Leeuwarden-Fryslân 2028. Arcadia betrof een 100-daags cultureel programma dat plaatsvond in de provincie Fryslân van 6 mei tot en met 14 augustus 2022. [74] Verschillende instellingen organiseerden in kader van Arcadia tentoonstellingen, projecten en uitvoeringen met Fryslân als thema. Arcadia 2022 zorgde voor 800.000 bezoeken[75] en het had 3 grote producties en 10 middelgrote producties.[76] Een van de grootste blockbusters was Bosk, dat 400.000 bezoekers trok.[77]

Arcadia is een van de triënnales die de provincie Fryslân mede organiseerde in kader van LF2028. Deze triënnale is onderdeel van een groter programma, genaamd Generatie 2028, waarin de gemeente Leeuwarden en de provincie Fryslân vormgeven aan Leeuwarden-Fryslân 2028. De provincie stelt hiervoor tussen 2020-2023 jaarlijks € 2 miljoen beschikbaar voor het programma en de organisatie.

De provincie financiert binnen het platform De Uitkijkers (voorheen Panorama 2028) verschillende activiteiten. De basis van de activiteiten is de dialoog tussen experts, beleidsmakers en burgers over de thema's circulariteit, brede welvaart en water.[78] Het is onbekend hoeveel deelnemers De Uitkijkers in totaal heeft: de provincie houdt niet bij hoeveel (en de gemeente Leeuwarden ook niet). Wat er met de resultaten van elk project gebeurt is evenmin te achterhalen.

[74] Website Arcadia: https://arcadia.frl/over/dit-is-arcadia/, benaderd op 29 juni 2023.
[75] Provincie Fryslân, Jaarstukken 2022; Arcadia en de provincie rekenen met bezoeken, niet met bezoekersaantallen. Overigens hebben Gedeputeerde Staten het in de eindbalans van het bestuursakkoord over 2019-2023 wel over 800.000 bezoekers. Provincie Fryslân. (2022). Einbalâns bestjoersakkoart 2019-2023, Lok op 1. Provincie Fryslân, p, 43-44.
[76] Provincie Fryslân. (2022). Einbalâns bestjoersakkoart 2019-2023, Lok op 1. Provincie Fryslân, p, 43-44; Provincie Fryslân, Jaarstukken 2022.
[77] Gemeente Leeuwarden, Jaarstukken 2022, p. 23.
[78] Website De Uitkijkers: https://deuitkijkers.nl/over-de-uitkijkers/, benaderd op 4 augustus 2023; Gebaseerd op een toelichtende mail van een medewerker van de provincie Fryslân van 4 juli 2023.

Ticketrisico-regeling

De Ticketrisico-regeling was open tussen 17 april 2020 en 30 september 2022 voor producties die opgenomen zijn in de programmering van LF2028, en die plaatsvinden in de periode tot en met 2022. In 2020 is geen gebruik gemaakt van deze regeling, in 2021 voor € 11.000 en in 2022 niet.[79] Gedeputeerde Staten lieten de regeling evalueren en besluiten na de vorming van een nieuw bestuur in 2023 of ze met de regeling doorgaan.[80] In het evaluatierapport staat het volgende: "Met name in beginfases van een productie is de regeling een nadrukkelijke terugvaloptie en ook een hefboom naar andere subsidieverleners en fondsen. Het belang van de regeling kan niet slechts worden afgemeten aan financiële mutaties in reserve."[81] In het Bestuursakkoord is de reserve die achter deze Ticketrisico-regeling zat, opgeheven.[82]

3.4 Ynnovaasje & eksperiment

De provincie wil ruimte houden om in te spelen op ontwikkelingen en doet dat met een stimuleringsregeling voor innovatieve, experimentele en/of interdisciplinaire producties.[83] Het doel van deze regeling is te komen tot kwalitatief hoogwaardige, innovatieve en experimentele culturele producties in Fryslân.[84]

Ze wil dit doen door het volgende te ondernemen:

- instellen van de Stimuleringsregeling Innovatie en Experiment voor interdisciplinaire, innovatieve en experimentele producties. Beoordeling vindt plaats door een externe adviescommissie;
- deelnemen aan *We the North* als experimenteerruimte in het Noorden, waar zowel eenmalige als langer lopende financiering mogelijk is. Onder mee via de proeftuin *Rijk van Taal*, waarbij de meertaligheid van Noord-Nederland een inspiratiebron vormt voor innovatieve en interdisciplinaire culturele producties;
- ondersteuning bieden aan het veld bij het binnenhalen van landelijke middelen door het reserveren van cofinancieringsmiddelen voor innovatieve, experimentele en interdisciplinaire projecten (vanwege cofinancieringseis van landelijke fondsen).

Stimuleringsregeling Innovatie en Experiment

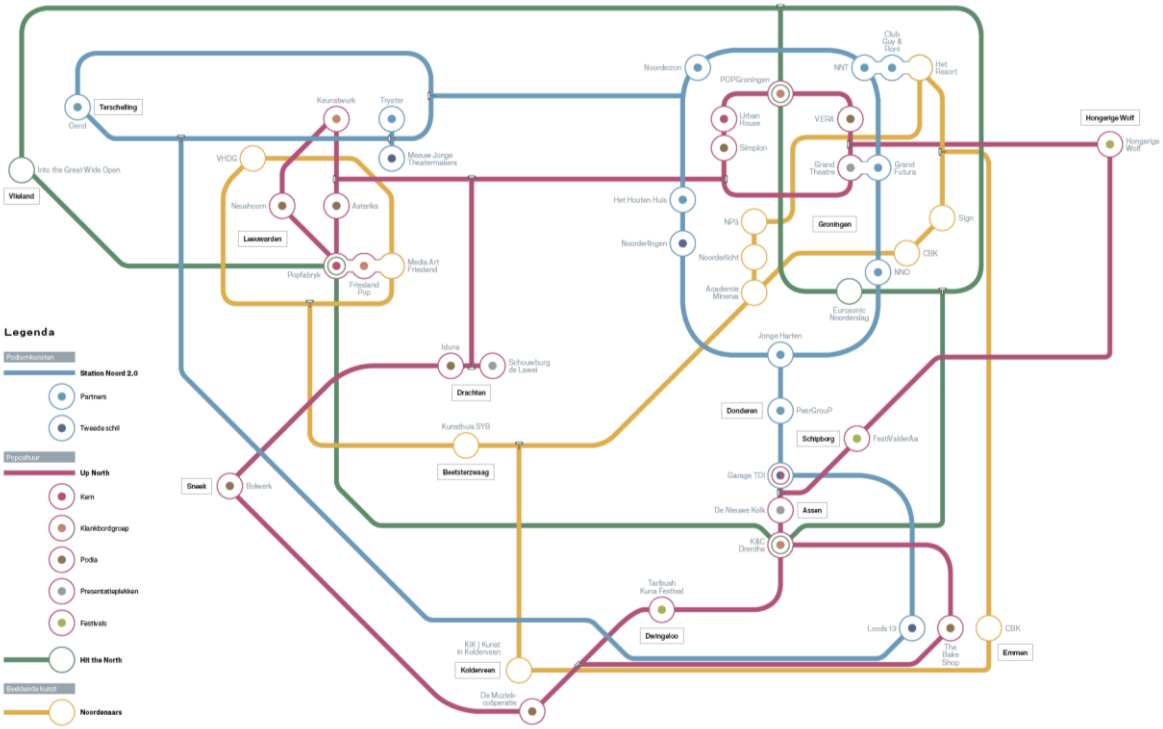
Met deze regeling bieden Gedeputeerde Staten cultuurmakers en culturele instellingen de mogelijkheid om een cursus te volgen gericht op deskundigheidsbevordering, onderzoek te doen of een pilotproductie te maken om in het culturele veld te experimenteren. De regeling kent twee lijnen: ontwikkeling en uitvoering, waarbij de eerste lijn zich nadrukkelijk richt op de aanloop en

[79] Provincie Fryslân, Jaarstukken 2020, 2021 en 2022.
[80] Provincie Fryslân, Bestuursrapportage uitvoering begroting 2023 (jan-mei), p. 73.
[81] Egbert Bos i.o.v. Provincie Frylân. (2022). Evaluatie Ticket garantiefonds. Opvattingen, overwegingen en suggesties van het veld, p. 1.
[82] Provincie Fryslân, Bestuursakkoord Oparbeidzje foar Fryslân, p. 37.
[83] Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024. Provincie Fryslân.
[84] Artikel 1.2 Stimuleringsregeling Cultuur: Ontwikkeling en Innovatie, gewijzigd in juni 2021 en geldend vanaf 1 februari 2022, https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR661051

voorbereiding van experimenten en innovatie en de tweede op de daadwerkelijke uitvoering ervan (Culturele producties 2022 eerste openstelling).[85] Binnen de eerste lijn zijn in 2022 19 aanvragen gesubsidieerd voor een bedrag van in totaal € 127.658. Binnen de tweede lijn zijn 6 subsidies verstrekt voor in totaal € 175.000.[86] In een tweede openstelling is in totaal € 123.000 subsidie verleend. Uit het subsidieregister 2022 is niet in alle gevallen duidelijk welke instelling een subsidie ontvangt in het kader van deze regeling: er staat 'leeg' bij aanvrager. De relatie van bepaalde bekostigde cursussen en vernieuwing in de cultuursector is niet altijd helder (een cursus leiderschap in de cultuursector of management van mensen bijvoorbeeld). De Stimuleringsregeling Innovatie en experiment staat momenteel nog open.

We the North

In We the North werkt de provincie Fryslân met de provincies Drenthe en Groningen en de gemeenten Assen, Emmen, Groningen en Leeuwarden samen om talentontwikkeling een impuls te geven. Onderstaande figuur toont het netwerk van deelnemende culturele instellingen van We the North. Hierin is te zien dat enkele van de instellingen die wij meenamen in onze analyse (het NNO en Het Houten Huis) partner zijn van het project Station Noord 2.0, een project op het gebied van de talentontwikkeling van podiumkunstenaars. Deelnemende Friese instellingen zijn: Oerol, Tryater, Welcome to the Village, Explore the North, Oranjewoud Festival, Meeuw Jonge Theatermakers. We the North draagt hier voor € 200.000 per jaar aan bij. Verder doet Stichting Keunstwurk via twee lijnen mee aan projecten binnen de popcultuursector.[87]

Figuur 1: netwerken en projecten We the North (bron: We the North)

[85] Website provincie Fryslân: https://www.fryslan.frl/stimuleringsregelingcultuur, benaderd op 29 juni 2023.
[86] Provincie Fryslân, Subsidieregister 2022, Stimuleringsregeling cultuur – Cursus 2022 en Onderzoek en Pilotproject 2022. Het bedrag is de som van het totaalbedrag van Cursus 2022 (€ 10.158) en Onderzoek en Pilotproject 2022 (€ 117.500).
[87] Website We the North, https://www.wethenorth.org/projecten/, benaderd op 26 juni 2023.

We the North had in 2020 op het gebied van talentontwikkeling onder andere de volgende resultaten in heel Noord-Nederland:[88]

- Podiumkunsten: 51 opleidingsplekken en begeleidingstrajecten voor beginnende theatermakers (Station Noord 2.0) bij professionele theater- en dansgezelschappen in Noord-Nederland om in het Noorden hun talenten te ontwikkelen en hun carrières op gang te brengen.
- Popcultuur: realisatie van een netwerk voor talentontwikkeling in de popcultuur met opleidingsplekken en begeleidingstrajecten. Up North, interdisciplinaire talentontwikkeling: 32. Hit the North, popmuziek: 27.
- Beeldende kunst en vormgeving: realisatie van een talentontwikkelingstraject met 55 opleidingsplekken en begeleidingstrajecten (netwerk de Noordenaars, proeftuin Artists in Space).

Deze trajecten worden grotendeels voortgezet.

Reserveren van co-financieringsmiddelen voor innovatieve, experimentele en interdisciplinaire projecten

De provincie reserveerde budget voor cofinanciering en stelde dit op aanvraag beschikbaar los van de primaire subsidiëring. De provincie lobbyde voor een specifieke uitkering (SPUK-gelden) vanuit het Rijk voor structuurversterking en talentontwikkeling in de regio's waarin de landelijke BIS-instellingen ondervertegenwoordigd zijn. Op basis hiervan ontving de provincie € 333.000 per jaar van het Rijk. Daarnaast bracht de provincie in verschillende lobby's het belang van geografische spreiding van landelijke cultuurmiddelen onder de aandacht.[89] Dit oorspronkelijke budget is deels ingezet voor het alsnog subsidiëren van culturele instellingen die in eerste instantie geen of minder subsidie ontvingen.

3.5 Ferhaal van Fryslân

De provincie wil het Ferhaal van Fryslân een nadrukkelijke plek geven in haar culturele bestel.

In de nota noemde de provincie een aantal acties om deze doelen te bereiken:

- het instellen van een onafhankelijke adviescommissie voor de beoordeling van plannen van musea;
- vanuit het toetsingskader dat de adviescommissie hanteert sturen op samenhang, samenwerking en collectietaken. Daarnaast meer focus op samenwerking en de publiekstaken van de musea;
- faciliteren en financieren van de museumfederatie;

[88] We the North. (2020). Toekomstdocument We the North 2021-2024. We the North, p. 7.
[89] Gebaseerd op een toelichtende mail van een medewerker van de provincie Fryslân van 4 juli 2023

- doorontwikkelen van de Kolleksje Fryslân (digitale collectie) in samenwerking met de betrokken instellingen, met het Deltaplan Digitalisering (2014-2019) als belangrijk fundament.

Zoals paragraaf 3.2 al beschreef adviseerde de adviescommissie Musea aanvragen van musea aan de hand van een toetsingskader. Dit kader staat in bijlage 2. Publieksbereik en toegankelijkheid zijn onder andere criteria waarmee de commissie aanvragen beoordeelde.

Subsidieverdeling musea

Financiering van musea is een van de onderdelen waar de provincie met deze ambitie op inzette. De Friese musea vroegen in totaal afgerond € 21 miljoen aan voor de periode 2021-2024, dit komt neer op gemiddeld € 5,3 miljoen per jaar. Dit bedrag ligt € 4 miljoen boven het totaalbudget van circa € 17 miljoen, dus jaarlijks een miljoen meer dan de beschikbare € 4,3 miljoen per jaar. Het Fries Museum had een aparte status tijdens de beoordeling van de subsidies. Omdat de provincie in de veronderstelling verkeerde dat het Rijk als voorwaarde stelde dat het Fries Museum een bepaald bedrag vanuit de provincie moest krijgen, bleef de hoogte van de subsidie nagenoeg gelijk aan de voorgaande jaren. Het Fries Museum kreeg jaarlijks € 3 miljoen uit hetzelfde budget van alle musea. Hierdoor bleef er voor andere musea € 1,2 miljoen per jaar over, doordat de provincie besloot om geen extra middelen beschikbaar te stellen voor musea en kunstinfrastructuur. De adviescommissie Musea adviseerde Gedeputeerde Staten om Museum Belvédère het volledig aangevraagde bedrag van € 200.000 per jaar toe te kennen, omdat zij het museum als excellent beoordeelde. Na vaststelling van de adviesbedragen door Gedeputeerde Staten, bleef hierdoor uiteindelijk € 1 miljoen over.[90] Het bedrag dat de provincie in eerste instantie ter beschikking stelde in deze notaperiode was € 4,2 miljoen. Dit was nagenoeg gelijk ten opzichte van de periode voor Nij Poadium, € 4.197.379. Provinciale Staten stelden nadien alsnog financiële middelen beschikbaar voor de musea die in eerste instantie buiten de boot vielen, zoals het Fries Landbouwmuseum. Openluchtmuseum De Spitkeet ontving een subsidie op basis van de subsidieregeling Iepen Mienskipsfûns voor leefbaarheidsinitiatieven. Uiteindelijk hebben meer musea subsidie van de provincie gekregen ten opzichte van de vorige cultuurperiode.

In tabel 4 staan de adviesbedragen per museum naast de bedragen uit de vorige notaperiode en de uiteindelijk toegekende bedragen van de huidige notaperiode. Hieruit wordt duidelijk dat de toegekende bedragen ten opzichte van de vorige notaperiode in sommige gevallen verschillen.[91] Nadat Gedeputeerde Staten de adviesbedragen overnamen, kenden zij nog andere incidentele en begrotingssubsidies toe. Deze staan in de laatste kolom.

[90] Provincie Fryslân. (2020). Adviezen Musea en Kunstinfrastructuur 2021-2024. Provincie Fryslân, p. 7.
[91] Provincie Fryslân. (2020). Adviezen Musea en Kunstinfrastructuur 2021-2024. Provincie Fryslân; Subsidieregisters 2021 en 2022 Fryslân.

Tabel 4: bedragen musea periode 2021-2024

Museum	Bedrag per jaar vorige notaperiode (€)	Advies per jaar commissie Musea (€)	Toegekende subsidie per jaar (€)[92]	Toegekende incidentele en begrotingssubsidies (€)
Fries Museum	3.000.000	N.v.t.	3.000.000	
Fries Landbouwmuseum	185.000	0	0	200.000 vanuit de regeling Musea (2021) 100.000 per jaar in de periode 2021-2023 vanuit de regeling Musea In totaal 660.000[93] 10.344 (2022)[94]
Fries Scheepvaart Museum	304.400	250.000	250.000	232.500 (2021)[95] 50.000 per jaar in de periode 2021-2024
Kazemattenmuseum	Niet structureel	0	0	
Koninklijke Eise Eisinga Planetarium	Niet structureel	150.000	150.000 samen met Museum Martena voor strategische samenwerking	
Maakmuseum Joure	Niet structureel	0	0	
Museum Belvédère	Niet structureel	200.000	200.000	
Museum DR888	Niet structureel	100.000	100.000	
Museum Hindeloopen	Niet structureel	0	0	500.000 (2022)[96]
Museum Martena	Niet structureel	150.000	150.000 Samen met Koninklijke Eise Eisinga Planetarium voor strategische samenwerking	20.000 (2021)[97]
Nationaal Modelspoor Museum	Niet structureel	0		
Natuurmuseum Fryslân	707.979	500.000	500.000	In totaal 600.000 (2021-2024)
Openluchtmuseum de Spitkeet	Niet structureel	0	0	21.484 (2022)[98]

* De onderstreepte instellingen hebben wij meegenomen in onze analyse.

[92] Provincie Fryslân, Overzicht toegekende bedragen Musea en Kunstorganisaties 2021-2024, Overzicht toegekende bedragen Musea en Kunstorganisaties 2021-2024.pdf (sim-cdn.nl), in het financieel beeld Cultuur van de provincie staan iets hogere bedragen. Dit kan te maken hebben met indexering.
[93] Provincie Fryslân, Subsidieregister 2021, incidentele subsidies 2021 Groen Fryslân.
[94] Provincie Fryslân, Subsidieregister 2022, specifieke uitkering culturele voorzieningen provincies 2021.
[95] Provincie Fryslân, Subsidieregister 2021, €200.000 onder cultuur 2020 en €32.500 onder specifieke uitkering culturele voorzieningen provincies 2020.
[96] Provincie Fryslân, Financieel beeld Cultuur 2021-2026, eenmalige bijdrage aan cultuurinstellingen.
[97] Provincie Fryslân, Subsidieregister 2021, Specifieke uitkering culturele voorzieningen provincies 2020.
[98] Provincie Fryslân, Subsidieregister 2022, Middelgrote maatschappelijke initiatieven Regio Noordoost Fryslân 2022 Tender 1.

De Adviescommissie Musea wees het Fries Landbouwmuseum een plek toe in het provinciale museumbestel. Daarom adviseerde de commissie Gedeputeerde Staten om alsnog andere financiële middelen te vinden ter ondersteuning van dit museum. Enkele musea zoals het Landbouwmuseum kregen alsnog subsidie vanuit bestaand cultuurbudget en andere middelen.[99]

Bezoekersaantallen musea

Te zien in tabel 5 is dat de bezoekersaantallen van musea in 2020 lager liggen dan voor de coronapandemie. Dit zijn cijfers van museumbezoekers van alle musea die zijn aangesloten bij de Museumfederatie Fryslân in het genoemde jaar. In de vorige notaperiode subsidieerde de provincie voor een deel andere musea dan in deze periode. Daarom zijn in tabel 5 alleen de bezoekersaantallen over 2021 en 2022 weergegeven van de musea die de provincie in de huidige notaperiode subsidieert.[100] Deze musea waren in 2021 en 2022 lid van de Museumfederatie Fryslân. Naast de circa 70 leden van de Museumfederatie Fryslân, zijn er nog zo'n 55 musea in Fryslân die niet zijn aangesloten.[101]

Tabel 5: aantal museumbezoekers provincie Fryslân

	Totaal Fryslân[102]	**Door de provincie gesubsidieerde musea in de notaperiode 2021-2024[103]**
2017	983.640	
2018	1.372.890	
2019	1.138.849	
2020	508.475	
2021	575.456	211.986
2022	967.009	359.811

Rijksgelden

Naast de provinciale subsidie krijgen enkele instellingen ook subsidie vanuit het Rijk, onder meer via de BIS-regeling (Zie kader I). Instellingen die zich bezighouden met podiumkunsten en geen BIS-subsidie krijgen, kunnen aanspraak maken op middelen uit het Fonds Podiumkunsten. Zes Friese instellingen maakten aanspraak op meerjarige festivalsubsidie vanuit dit fonds, één meerjarige productiesubsidie.[104]Drie BIS-instellingen in Fryslân krijgen voor de periode 2021-2024 in totaal ongeveer € 2,4 miljoen (zo'n € 600.000 per jaar). Bijlage 6 van onderhavig rapport toont de verdeling van de BIS-gelden in Noord-Nederland.

Provincie Fryslân. (2020). Adviezen Musea en Kunstinfrastructuur 2021-2024. Provincie Fryslân; De motie betrof motie 07 tijdens de behandeling van de Kadernota 2022 op 30 juni 2021; Provincie Fryslân. (2022). Financieel beeld cultuur 2021-2026. Provincie Fryslân.

[100] Betreft zowel structurele als incidentele subsidiëring.

[101] Gebaseerd op een email van een medewerker van de Museumfederatie Fryslân van 29 augustus 2023.

[102] Gebaseerd op een email van een medewerker van de Museumfederatie Fryslân van 29 augustus 2023. De bezoekersaantallen betreffen de aantallen van de bij de federatie aangesloten musea.

[103] De cijfers zijn gebaseerd op de openbare jaarverslagen van de provinciaal gefinancierde musea en deels op aanvullende e-mails van de musea.

[104] Fonds Podiumkunsten, Adviezen Meerjarige Festivalsubsidies 2021-2024; Fonds Podiumkunsten, Adviezen Meerjarige Productiesubsidies 2021-2024.

Museumfederatie Fryslân

De provincie Fryslân droeg in 2021 en 2022 € 201.000 bij aan de Museumfederatie Fryslân. Op welke manier de provincie de museumfederatie anders dan financieel ondersteunt komt niet naar voren in jaarstukken van de provincie of de Museumfederatie.

Kolleksje Fryslân

De provincie maakt in Nij Poadium niet duidelijk op welke manier zij de kolleksje Fryslân verder wil doorontwikkelen. Concreet kreeg deze ambitie vorm in het bekostigen van het project Fan de Souder van de Museumfederatie en door aanvullende subsidies voor het Fries Filmarchief. Fan de Souder betreft een project op het gebied van het waarderen van collecties, het verzamelen en vastleggen van kennis en het delen en toegankelijk maken van deze kennis over de collectie.[105]

3.6 Sterke Kunstinfrastructuur

Met deze ambitie wil de provincie een sterke kunstinfrastructuur creëren als basis en continue factor voor een bloeiend artistiek klimaat in de provincie Fryslân. De provincie hanteert artistieke kwaliteit als voorwaarde voor maatschappelijke impact als uitgangspunt.

De provincie noemde in Nij Poadium de volgende punten om de ambitie te behalen:

- organisaties binnen de professionele kunsten in Fryslân faciliteren en ondersteunen in de periode 2021-2024;
- via een provinciale, vierjarige subsidieregeling, de regeling Kunst;
- toetsing op basis van een helder beoordelingskader door een externe adviescommissie;
- adviesaanbod aan culturele spelers (door landelijke deskundigen vanuit het veld);
- netwerk-ontwikkeling faciliteren (ook landelijk en internationaal).

De onafhankelijke adviescommissie Kunstinfrastructuur is er gekomen. Die beoordeelde de aanvragen van culturele instellingen (musea uitgezonderd) aan de hand van een toetsingskader. Dit kader staat in bijlage 2.

Subsidieverdeling Kunstinfrastructuur

Culturele instellingen (musea uitgezonderd) vroegen in totaal ongeveer € 24 miljoen aan voor de periode 2021-2024. Dit bedrag ligt ongeveer € 11 miljoen boven het beschikbare budget van € 13 miljoen. Uiteindelijk hebben meer culturele instellingen subsidie van de provincie gekregen dan in de vorige cultuurperiode. Zoals in de vorige paragraaf ook stond, is het bedrag dat de provincie ter beschikking stelde nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van voor Nij Poadium.[106]

[105] Website Museumfederatie: https://www.museumfederatiefryslan.nl/vakgebieden/fandesouder/, benaderd op 12 oktober 2023.
[106] Provincie Fryslân. (2020). Adviezen Musea en Kunstinfrastructuur 2021-2024. Provincie Fryslân, p. 7; gebaseerd op een gesprek met medewerkers van de provincie Fryslân op 22 juni 2023.

Tabel 6 toont de adviesbedragen per instelling (op het gebied van podiumkunsten en evenementen) naast de bedragen uit de vorige notaperiode. Hieruit wordt duidelijk dat ook deze bedragen ten opzichte van de vorige notaperiode in sommige gevallen verschillen.

Tabel 6: Adviesbedragen meerjarige subsidieverlening provincie Fryslân

Culturele instelling	Bedrag per jaar vorige notaperiode (€)	Advies per jaar commissie Kunstinfrastructuur (€)	Toegekende subsidie (€)[107]
Bevrijdingsfestival Fryslân	26.000	0	45.000 (2022)[108]
Brave New World Productions	0	0	9.912 (2021)[109] 50.000 (2022)[110]
CityProms	50.000	0	200.000 (2021)[111]
DeDansDivisie	7.700	0	0
De Popfabriek	52.300	100.000	100.000
Explore the North	50.000	100.000	100.000
Fabuch Social Cinema	0	0	
Film in Friesland	164.612	165.000	165.000
Fries Straatfestival	50.000	50.000	50.000
Frysk Jeugd Orkest	16.500	30.000	30.000
Friesland Pop	155.000	0	40.000 (2021)[112] 185.800 (2022)[113]
Het Achterland	0	100.000	100.000
Illustere Figuren	0	80.000	80.000
Into the Great Wide Open	50.000	50.000	50.000
Ivgi & Greben	0	300.000	300.000
J&M Teaterwurk	0	0	16.022 (2021)[114]
Jeugddansopleiding Fryslân	25.000	123.000	123.000
Keunstwurk: Zicht op talent	0	0	12.000 (2021)[115]
Kunstacademie Friesland	50.000	0	191.124 (2021)[116] 14.300 (2022)[117]
Kunsthuis SYB	0	30.000	30.000
Kunstmaand Ameland	25.000	0	3.600 (2021)[118] 10.000 (2022)[119]
Stichting Media Art Friesland	25.000	100.000	100.000

[107] Op basis van Provincie Fryslân, Overzicht toegekende bedragen Musea en Kunstorganisaties 2021-2024, Overzicht toegekende bedragen Musea en Kunstorganisaties 2021-2024.pdf (sim-cdn.nl), tenzij anders aangegeven.
[108] Provincie Fryslân, Subsidieregister 2022, projectsubsidies 2022.
[109] Provincie Fryslân, Subsidieregister 2021, ontwikkeling onderzoek en pilotproject.
[110] Provincie Fryslân, Subsidieregister 2022, uitvoering producties 2021 2e openstelling.
[111] Provincie Fryslân, Subsidieregister 2021, incidentele subsidies 2021 leefbaar Fryslân.
[112] Provincie Fryslân, Subsidieregister 2021, specifieke uitkering culturele voorzieningen provincies 2020.
[113] Provincie Fryslân, Subsidieregister 2022, programmeringsfonds culturele activiteiten, projectsubsidies 2022, specifieke uitkering culturele voorzieningen provincies 2021.
[114] Provincie Fryslân, Subsidieregister 2021, programmeringsimpuls culturele activiteiten.
[115] Provincie Fryslân, Subsidieregister 2021, specifieke uitkering culturele voorzieningen provincies 2020.
[116] Provincie Fryslân, Subsidieregister 2021, specifieke uitkering culturele voorzieningen provincies 2020, uitvoering programma 2021.
[117] Provincie Fryslân, Subsidieregister 2022, specifieke uitkering culturele voorzieningen provincies 2021.
[118] Provincie Fryslân, Subsidieregister 2021, kleine maatschappelijk initiatieven regio Waddeneilanden 2021 tender 3.
[119] Provincie Fryslân, Subsidieregister 2022, specifieke uitkering culturele voorzieningen provincies 2021.

Meeuw – Jonge Theatermakers	230.100	275.000	275.000
Frysk film en media platform	100.000	200.000	200.000
Cultuurkwartier Sneek	0	0	0
Noord Nederlands Orkest	30.000	70.000	70.000
Noorderlicht	90.000	95.000	95.000
Nootstroom	0	40.000	40.000
Oerol festival	350.000	350.000	350.000
Open Stal	0	25.000	25.000
Oranjewoud Festival	0	100.000	100.000
Peter de Grote festival	0	0	0
Pier21	0	250.000	250.000
Internationaal Kamermuziekfestival Schiermonnikoog	0	35.000	35.000
Sense of Place	0	0	186.025 (2021)[120]
Simmerdeis	50.000	50.000	50.000
Opera Spanga het Verona van Weststellingwerf	0	120.000	120.000
Tyrater	323.000	375.000	375.000
VoorHeen De Gemeente	0	50.000	50.000
Welcome to the Village	50.000	75.000	75.000

*de onderstreepte instellingen namen wij mee in onze analyse. Het NNO is door drie provincies gesubsidieerd. De beschikkingen hebben wij van alle drie de provincies opgevraagd.

De meest recente cijfers over het aantal bezoeken aan voorstellingen zijn van 2021. Het aantal bezoeken aan voorstellingen ontwikkelde zich als volgt.[121]

Tabel 7: aantal bezoekers aan voorstellingen (aantal x 1.000)

	2017	2018	2019	2020	2021
Theatervoorstellingen	30	40	47	25	-
Muziekvoorstellingen	127	144	134	61	23
Dans- en bewegingsvoorstellingen	16	16	13	8	-
Muziektheatervoorstellingen	42	61	56	23	7
Cabaret- en kleinkunstvoorstellingen	50	60	69	30	12
Bezoeken aan overige voorstellingen	29	33	24	8	4
Totaal	**294**	**354**	**344**	**155**	**58**

[120] Provincie Fryslân, Subsidieregister 2021, projectsubsidies 2021.
[121] Cijfers van 2017 en 2018 komen van CBS StatLine, Professionele podiumkunsten; capaciteit, voorstellingen, bezoekers, regio: https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/70077NED/table?dl=92372, benaderd op 4 augustus 2023. Deze cijfers zijn op provinciaal niveau, niet per instelling.

De bezoekersaantallen bij de onderzochte instellingen laten in 2022 wel een stijging zien, maar zijn nog niet op niveau van voor corona. Zie Bijlage 4 voor het aantal bezoekers per onderzochte instelling. Totaalaantallen met betrekking tot evenementen (niet zijnde podiumkunsten) en festivals ontbreken.

Bezuiniging cultuur en taal

Gedeputeerde Staten zijn voornemens onder meer structureel € 1,6 miljoen bezuinigen op de budgetten voor cultuur en taal.[122] Provinciale Staten amendeerden dit voorstel op 29 juni 2022 door de kosten voor de brede kunstinfrastructuur en het Fries voor in elk geval één jaar (2025) te dekken uit de Vrij Aanwendbare Reserve.[123] Dit houdt overigens wel in dat na 2025 die bezuiniging alsnog doorgang vindt.

Advies en netwerken

Het adviesaanbod bestond uit het organiseren van kennisbijeenkomsten voor de culturele sector waaronder een bijeenkomst over de arbeidsmarkt. Het faciliteren van netwerkontwikkeling kreeg vorm via We The North en een aantal projecten. Die projecten liepen via LF 2028 en via het Erasmus+ project Culture UP met vijf andere Europese landen.[124] Het idee bij deze laatste is het uitwisselen van kennis en ervaring.[125] Binnen Creative Europe krijgt de provincie de mogelijkheid om door cofinanciering Europees geld binnen te halen voor twee culturele projecten.[126]

3.7 Monitoring en verantwoording

3.7.1 Monitoring

Een monitoringssysteem waarmee de provincie het doelbereik per ambitie bijhoudt is er niet. De provincie laat de stand van zaken op algemeen niveau terugkomen in de jaarlijkse planning- en controlecyclus.[127]

Gedeputeerde Staten lieten de meerjarige subsidiëring van musea en kunstinfrastructuur tussentijds evalueren.[128] Hierin stond dat de regeling in potentie een effectieve bijdrage levert aan de doelen van Nij Poadium en dat de kwaliteit van de aanvragen hoger was dan voorheen. Het uitvoeringsproces zelf was nog niet optimaal ingeregeld, mede doordat de rolverdeling tussen

[122] Provincie Fryslân, Voorstel: Provinciale taken, keuzes en consequenties; Zero Based Budgetting fase 2 en Strategisch Personeelsplan, 17 mei 2022. In het kader van teruggelopen provinciale reserves, zetten Gedeputeerde Staten in op Zero Based Budgeting (ZBB) om zodoende enkele structurele kostenposten te verkleinen en van tijd tot tijd te reflecteren op de provinciale uitgaven.; Provincie Fryslân, Begroting 2023.
[123] Amendement 06, aangenomen tijdens de Provinciale Statenvergadering van 29 juni 2022.
[124] Gebaseerd op een toelichtende mail van een medewerker van de provincie Fryslân van 4 juli 2023
[125] Culture Up - Keunstwurk.
[126] Gebaseerd op een toelichtende mail van een medewerker van de provincie Fryslân van 4 juli 2023. Het betreffen de projecten Phone gericht op mensen die tot een taalminderheid behoren, Europese subsidie voor internationaal theaterproject » Tryater en Ulysses ULYSSES Europese Odyssee | BNWP (bravenewworldproducties.com).
[127] Provincie Fryslân, Jaarstukken 2022.
[128] SIRA Consulting B.V. i.o.v. provincie Fryslân. (2022). Evaluatie subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur provincie Fryslân. SIRA Consulting B.V.

provincie en adviescommissies onduidelijk blijkt. Het rapport stelt dat de provincie strategische keuzes moet maken om de subsidieregeling effectiever te maken.[129] Het rapport beveelt enkele zaken aan, onder andere om het budget voor musea en kunstinfrastructuur uit te breiden, een nulmeting te doen om inzicht te krijgen in de situatie van subsidiebegunstigden, een onderscheid tussen grote en kleine instellingen te maken binnen of buiten de subsidieregeling en de rol van de provincie ten opzichte van andere overheden te verduidelijken. [130] Bijlage 5 geeft een samenvatting van de conclusies en aanbevelingen uit dit evaluatierapport.

Gedeputeerde Staten stuurden het rapport ter informatie naar Provinciale Staten. Die bespraken dit op eigen verzoek tijdens een Statencommissievergadering.[131] In de begeleidende brief bij het rapport stond dat Gedeputeerde Staten kennisnamen van de aanbevelingen en in gesprek zullen blijven met het culturele veld over de uitvoering van de meerjarige subsidieregeling.[132] Tijdens de Statencommissie deden Gedeputeerde Staten onder andere de toezegging om op de aanbevelingen in te gaan in een vervolgbriefbrief aan Provinciale Staten. Daarin gaven Gedeputeerde Staten niet aan wat ze met de aanbevelingen gaan doen; ze gaven aan dat ze ”ter voorbereiding op toekomstige besluitvorming, verkennen hoe de uitvoering van een nieuwe regeling verbeterd vorm kan krijgen.” Daarnaast gaven Gedeputeerde Staten aan dat ze “niet alleen de uitvoeringsgerichte aanbevelingen van Sira Consulting mee [nemen], maar ook de verbeterpunten die intern naar voren zijn gekomen na twee jaar binnen de regeling gewerkt te hebben.” Welke punten dit waren specificeren ze niet.[133]

In haar nota geeft de provincie aan dat ze in een separaat monitoringsplan voorzien van indicatoren en streefwaarden het doelbereik van haar ambities bijhoudt. [134] Een andere tussentijdse evaluatie van de cultuurnota doet een voorstel om voor de nieuwe periode een impactladder te gebruiken om het toekomstige cultuurbeleid te formuleren op het niveau van de beoogde maatschappelijke impact (ambities) en de uit te voeren acties (activiteiten). Daarbij kan zij ook benodigde input meenemen (middelen om ambities te halen, zoals financiële middelen en ambtelijke capaciteit). Bedoeling is dan om het effect van beleid te monitoren (outcome).[135] Deze evaluatie is met Gedeputeerde Staten gedeeld, maar gezien het technische, ambtelijke op uitvoering gerichte karakter niet met Provinciale Staten.

Gedeputeerde Staten lieten daarnaast een cultuurparticipatiemonitor opstellen waarin stond in welke mate de inwoners van de provincie Fryslân culturele activiteiten beoefenden of culturele

[129] SIRA Consulting B.V. i.o.v. provincie Fryslân. (2022). Evaluatie subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur provincie Fryslân. SIRA Consulting B.V.
[130] SIRA Consulting B.V. i.o.v. provincie Fryslân. (2022). Evaluatie subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur provincie Fryslân. SIRA Consulting B.V.
[131] Statencommissie van 16 november 2022.
[132] Provincie Fryslân, Brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten, Onderwerp: Evaluatie subsidieregeling Musea en Kunstinfra, 28 september 2022.
[133] Provincie Fryslân, Brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten, Onderwerp: Vervolg regeling Musea & Kunstinfrastructuur, 24 februari 2023.
[134] Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024. Provincie Fryslân, p. 61.
[135] Berenschot i.o.v. Provincie Fryslân. (2023) De beammen en de bosk, Tussenevalautie cultuurnota 2021-2024. Berenschot; Gebaseerd op een interview met medewerkers van de provincie Fryslân op 15 juni 2023.

plekken bezochten afgezet tegen geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en woonomgeving. Deze monitor maakt geen expliciete link met de beleidsdoelen van de provincie Fryslân.[136]

3.7.2 Verantwoording instellingen

De provincie keert instellingen meerjarige subsidies jaarlijks als voorschotten uit. De provincie stelt als voorwaarde voor het voorschot voor het volgende jaar dat ze het voortgangsverslag over het voorgaande jaar heeft ontvangen. In 2022 hanteerde de provincie dit daadwerkelijk. Daarbij toetste de provincie of het voortgangsverslag de vereiste elementen bevatte. Een inhoudelijke toets deed zij niet. Voor instellingen werkte dit systeem niet goed, omdat ze het volgende voorschot dan erg laat ontvingen. Om die reden liet de provincie de koppeling tussen voorschot en voortgangsverslag in de beschikkingen van 2023 en 2024 los.[137] De provincie houdt wel jaarlijkse accountgesprekken met de culturele instellingen.

3.8 Provinciale vergelijking

De drie provincies richten hun cultuurbeleid verschillend in. De provincie Groningen heeft achtjarig beleid en een vierjarige uitvoering, Drenthe en Fryslân hebben beide een vierjarig beleid en uitvoering. Groningen en Fryslân verlenen vierjarige subsidies. Drenthe doet dit bij enkele instellingen ook, maar de meeste instellingen krijgen een jaarlijkse subsidie. Groningen en Drenthe zetten in de huidige periode hun beleid uit de voorgaande periode grotendeels voort. In Fryslân is nieuw beleid ingevoerd en dat leidde tot een herverdeling van de financiële middelen voor cultuur. In de provincies Groningen en Fryslân adviseerde een externe adviescommissie Gedeputeerde Staten over de subsidieaanvragen. Gedeputeerde Staten van beide provincies verleenden vervolgens de subsidie. In Drenthe komt de externe adviescommissie uitsluitend in beeld bij incidentele subsidies. Drenthe stelt ook budgetten beschikbaar voor gemeenten om daar culturele activiteiten te organiseren. In Groningen en Fryslân komt dit minder nadrukkelijk naar voren.

Een overeenkomst tussen de provincies is dat ze zichzelf als doel stellen om het ‘eigen verhaal’ uit de dragen en hun cultuurbeleid daarop toespitsen. De provincies maken het ‘eigen verhaal’ onderdeel van de beoordeling en instellingen reflecteren erop in hun verantwoording. In Drenthe moeten instellingen zo mogelijk de vele verhalen van Drenthe vertellen. In Fryslân is het Ferhaal fan Fryslân een provinciale ambitie. De provincie Groningen wil met haar strategie Thuis in Groningen onder meer Groningse kunstenaars voor breed publiek brengen en het Nedersaksisch onderdeel laten zijn van het cultuurbeleid.

Geen van de provincies heeft een eigen monitoringssysteem waarmee ze het doelbereik van haar doelstellingen bijhoudt. Wel laten zij evaluaties uitvoeren:

---

[136] Claudia de Graauw Effectmeting & Doelbereik i.o.v. Provincie Fryslân. (2022). Cultuurparticipatie in Fryslân 2022. Provincie Fryslân.
[137] Gebaseerd op een e-mail van een medewerker van de provincie Fryslân van 12 juli 2023.

- De provincie Drenthe liet in de afgelopen notaperiode jaarlijks een cultuurmonitor opstellen om de stand van zaken met betrekking tot de culturele infrastructuur in kaart te brengen. De cultuurmonitors gaven een beeld van waar de Drentse culturele sector voor staat en hoe deze sector waarde creëert. Dit gebeurde aan de hand van vier thema's (waarden) die in elk rapport consequent terugkomen, uitgesplitst in verschillende onderwerpen. De meest recente gaat over 2020.[138] In 2023 liet de provincie Drenthe een cultuurverkenning ter vervanging van de reguliere cultuurmonitor opstellen.[139]
- De provincie Fryslân liet in 2022 de regelingen Musea en Kunstinfrastructuur tussentijds evalueren. Het rapport gaat in op de bijdrage van de regelingen aan de ambities in de cultuurnota Nij Poadium. Conclusie was dat de regelingen in potentie een effectieve bijdrage aan de doelen van Nij Poadium leveren en dat veel nieuwe spelers onderdeel zijn van de culturele infrastructuur. Tegelijkertijd stelt de evaluatie dat het uitvoeringsproces nog niet op orde is en dat de provincie strategische keuzes moet maken: wil zij meer nieuwe spelers hebben of wil ze de basis versterken? In beide gevallen beveelt het rapport aan om hier in elk geval voldoende budget voor beschikbaar te stellen en een onderscheid te maken tussen grote (provinciale) instellingen en kleinere (lokale) instellingen.[140]
- De provincie Groningen laat de Kunstraad Groningen haar beleid elke vier jaar evalueren. In de laatste evaluatie, van 2020, concludeerde zij dat de provincie cultuur op waarde schat maar dat de strategieën van de provincie te algemeen zijn en overlap bestaat tussen twee strategieën.[141]

De provincie Groningen geeft de toepassing van de culturele codes een plek in de beoordeling van meerjarige subsidies voor culturele instellingen. De toepassing van de Code Cultural Governance is een verplichting om voor subsidie in aanmerking te komen. Instellingen moeten de Fair Practice Code toepassen of uitleggen waarom zij die (nog) niet kunnen toepassen. Hetzelfde geldt voor de Code Diversiteit & Inclusie. In Fryslân zijn de codes Culturele Governance en Diversiteit & Inclusie onderdeel van de algemene voorwaarden om in aanmerking te komen voor subsidie. De instellingen die meerjarige subsidiëring van Drenthe ontvangen zijn dezelfde als die van de vorige periode. De beoordeling op basis van onder andere de gedragscodes vond niet plaats. De laatste beoordeling is van 2013-2016 en toen was de Code Cultural Governance een van de codes waaraan instellingen moesten voldoen. De provincie Drenthe besloot bij de totstandkoming van de huidige cultuurnota zich nog niet te committeren aan de Fair Practice Code omdat zij beperkte middelen tot haar beschikking heeft. Bij de andere twee codes stond de provincie Drenthe niet stil in de huidige cultuurnota.

Middelen

[138] Berenschot i.o.v. Provincie Drenthe. (2022). Cultuurmonitor Drenthe 2017-2020 Editie 4 (informatie over 2020). Berenschot.
[139] Berenschot i.o.v. Provincie Drenthe. (2023). Verkenning cultuurbeleid provincie Drenthe richting 2025-2028. Berenschot.
[140] SIRA Consulting B.V. i.o.v. provincie Fryslân. (2022). Evaluatie subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur provincie Fryslân. SIRA Consulting B.V.
[141] Kunstraad Groningen (2020). Op steviger Grond: advies over de aanvragen van de culturele instellingen in de gemeente en provincie Groningen in het kader van de gemeentelijke en provinciale cultuurnota's 2021-2024. Kunstraad Groningen.

Tabel 8 toont de jaarlijkse subsidie voor musea, podiumkunsten en evenementen/festivals per provincie.[142]

Tabel 8: jaarlijkse subsidiebedragen voor meerjarig gesubsidieerde musea, podiumkunsten en evenementen/festivals 2021-2024

	Drenthe	Fryslân	Groningen
Podiumkunsten	€ 630.000	€ 4.049.415	€ 855.675
Evenementen en festivals	€ 668.000		
Musea	€ 5.647.105	€ 4.891.484	€ 2.139.470

Te zien is dat de provincie Fryslân jaarlijks meer subsidie beschikbaar stelt voor podiumkunsten en evenementen/festivals dan de andere twee provincies. Het bedrag voor musea ligt in Groningen wat lager dan in Drenthe en Fryslân.

Wat betreft de financiering door het Rijk, is opvallend dat de provincie Groningen relatief veel BIS-instellingen kent ten opzichte van Fryslân en Drenthe. Groningen telt er zeven, Fryslân drie en Drenthe één. De Groningse instellingen krijgen jaarlijks circa € 13,1 miljoen aan BIS-financiering, Fryslân ongeveer € 2,4 miljoen en Drenthe € 1 miljoen. De verdeling van de subsidie over de instellingen in relatie tot de rest van Nederland staat in Bijlage 6 van dit rapport.

3.9 Samenvattende bevindingen

- De provincie Fryslân stelde voor 4 van de 8 ambities ongeveer € 58 miljoen beschikbaar. Hiervan ging € 16,8 miljoen naar musea en € 13 miljoen naar podiumkunsten en evenementen. Een deel van de instellingen kreeg in eerste instantie geen subsidie meer. Later kwamen er vanuit Provinciale Staten 'reparatiebudgetten' om dit alsnog ongedaan te maken. Deze reparatiebudgetten kwamen deels uit de budgetten van Nij Poadium en deels uit het begrotingssaldo.
- De provincie maakte gebruik van twee adviescommissies die adviseerden over de meerjarige subsidiëring van culturele instellingen. Deze adviezen zijn nagenoeg allemaal opgevolgd. Dit leidde ertoe dat enkele instellingen geen subsidie meer ontvingen. Als gevolg van een motie vanuit Provinciale Staten kregen enkele instellingen alsnog (aanvullende) subsidie.
- De provincie subsidieerde meer instellingen dan voor Nij Poadium. Het bedrag dat zij voor musea, evenementen en podiumkunsten beschikbaar stelde is niet gestegen ten opzichte van de periode voor Nij Poadium (indexatie daargelaten).

[142] Alleen de provincie Drenthe onderscheidt in haar cultuurbeleid podiumkunsten en evenementen/festivals. Zij geeft in haar nota totalen aan van 2021-2024. Wij hebben het jaarlijks bedrag berekend door die totalen te delen door vier. De totstandkoming van het bedrag van Fryslân is som van de toegekende subsidiebedragen en incidentele subsidiebedragen. Omdat enkele instellingen soms elk jaar vanuit meerdere potjes incidentele bedragen hebben gekregen en die bedragen per jaar nogal verschillen, hebben we het gemiddelde genomen van die bedragen. Incidentele bedragen uit één jaar hebben we bij elkaar opgeteld. De totstandkoming van het bedrag met betrekking tot evenementen/festivals en podiumkunsten in Groningen is het optellen van het bedrag van de uitvoerende kunstinstellingen en cultuurpijlers met betrekking tot festivals en evenementen. Het bedrag van musea bestaat uit de aan musea toegekende bedragen plus het bedrag voor het Groninger Museum.

- De Code Cultural Governance, de Code Diversiteit & Inclusie en de Fair Practice Code zijn onderdeel van de algemene voorwaarden van het toetsingskader Kunstinfrastructuur en het toetsingskader Musea waarmee de provincie een eerste schifting maakte van subsidieaanvragen. Daarin staat dat culturele instellingen de Code Cultural Governace en de Code Diversiteit moet toepassen. Instellingen moeten de Code Fair Practice toepassen of uitleggen waarom ze die (nog) niet toepast. De beide adviescommissies geven in hun voorwoorden aan dat instellingen deze codes nog niet volledig toepassen.
- De provincie monitort niet per ambitie. Wel komen in de jaarlijkse p&c-cyclus op hoofdlijnen de ambities en uitvoering ervan terug.
- Gedeputeerde Staten lieten de meerjarige subsidiëring monitoren. Hieruit kwamen een aantal aanbevelingen naar voren. Die aanbevelingen zijn nog niet vastgelegd in nieuw beleid.
- De ervaring met het beleidsproces is overwegend positief. Instellingen zijn op de hoogte over hoe, wat en wanneer de provincie iets van ze verwacht en instellingen kunnen met vragen bij de provincie terecht.
- Enkele instellingen bemerkten het ontbreken van een rolverdeling tussen gemeente en provincie. De nieuwe systematiek leidt volgens hen tot versnippering van het culturele bestel.

Onderstaande tabel toont de inspanningen van de provincie en de resultaten tot nog toe van het cultuurbeleid op het gebied van musea, podiumkunsten en evenementen.

Tabel 9: inspanningen en resultaten provinciaal cultuurbeleid

Hoofdambitie: het culturele leven in Fryslân heeft in 2028 de energie en het vermogen die het had ten tijde van LF2018 om Fryslân in beweging te brengen. Fryslân biedt een blijvend vernieuwend podium voor een hoogwaardig en bruisend cultureel klimaat en is hiermee een culturele, maatschappelijke en economische trekker.		
Verbinding en innovatie via integrale programmalijnen		
Ambitie	Uitvoering:	Resultaten:
Grut & Grutsk LF2028	▪ In kader van LF2028 organiseerde de provincie Arcadia. ▪ De provincie opende de ticketrisico-regeling voor producties die opgenomen zijn in de programmering van LF2028, en die plaatsvinden in de periode tot en met 2022. ▪ Triënnale vond plaats (zie Arcadia 2018 hierboven). ▪ De Uitkijkers (voorheen Panorama2028) vond doorgang. De dialogen binnen dit platform gingen over maatschappelijk thema's binnen drie programmalijnen: circulariteit, brede welvaart en water.	▪ Omdat onduidelijk is op welke manier cultuur moet bijdragen aan een hoogwaardig leef-, vestigings- en verblijfsklimaat in de provincie en het ontbreken van een monitoringssysteem, zijn resultaten op dat gebied niet bekend. Ditzelfde geldt voor een energiek en levendig cultureel klimaat. ▪ Arcadia 2022 zorgde voor 800.000 bezoeken.[143] ▪ Ticketrisico-regeling dekte in 2021 voor € 11.000 aan producties. Regeling is gesloten en geëvalueerd. In het nieuwe bestuursakkoord (juli 2023) komt de Ticketrisico-regeling niet meer terug. In hoeverre de Ticketrisico-regeling voortvloeide als uitvoering van de strategie is niet helemaal duidelijk. ▪ Provincie definieert niet wat ze bedoelt met 'bijdragen en meedoen van Mienskip' of waaraan. Geen resultaten bekend hiervan. ▪ Maatschappelijk thema's binnen drie programmalijnen: circulariteit, brede welvaart

[143] Arcadia en de provincie rekenen met bezoeken, niet met bezoekersaantallen. Overigens hebben Gedeputeerde Staten het in de eindbalans van het bestuursakkoord over 2019-2023 wel over 800.000 bezoekers. Provincie Fryslân. (2022). Einbalâns bestjoersakkoart 2019-2023, Lok op 1. Provincie Fryslân, p, 43-44.

		en water onderdeel van discussie. Hoeveel deelnemers is onbekend en de link tussen cultuur en die thema's ontbreekt. Wat de bijdrage van een discussie over die thema's aan deze strategie is, is daarom niet bekend.
Ynovaasje & eksperimint	▪ De Stimuleringsregeling Innovatie en Experiment is opengesteld. ▪ De provincie werkt samen met noordelijke overheden in We the North aan talentontwikkeling via verschillende projecten. ▪ De provincie reserveerde, los van de primaire subsidiëring, budget voor cofinanciering en stelde dit op aanvraag beschikbaar. ▪ De provincie lobbyde voor een specifieke uitkering (SPUK-gelden) vanuit het Rijk voor structuurversterking en talentontwikkeling in de regio's waarin de landelijke BIS-instellingen ondervertegenwoordigd zijn.	▪ Doordat er geen duiding is van hoe culturele initiatieven als aanjager van maatschappelijke verandering moeten fungeren, is resultaat op dit gebied onbekend. ▪ We the North leverde tussen 2017-2020 een aantal talentontwikkeling- en begeleidingstrajecten op: 51 opleidingsplekken voor beginnende theatermakers, binnen de popcultuur 59 opleidingsplekken en 55 in de beeldende kunst. Deze trajecten worden grotendeels voortgezet. ▪ In 2022 zijn 19 aanvragen gesubsidieerd voor een bedrag van in totaal € 127.658. Binnen de tweede lijn zijn 6 subsidies verstrekt voor in totaal € 175.000. In een tweede openstelling is in totaal € 123.000 subsidie verleend. Het niet altijd duidelijk is naar wie subsidie gaat en het bedrag gaat niet altijd naar iets dat direct betrekking hebben op vernieuwing in de cultuursector (managementcursussen). ▪ Enkele van de onderzochte instellingen nemen deel aan Station Noord 2.0 op het gebied van de talentontwikkeling van podiumkunstenaars. Stichting Keunstwurk doet via twee lijnen mee aan projecten binnen de popcultuursector. ▪ Op basis van deze lobby ontvangt de provincie € 333.000 per jaar in de periode 2021-2024. De besteding ervan is onbekend, evenals of het bijdraagt aan innovatie en experimenten in het culturele veld.
Ferhaal fan Fryslân	▪ De onafhankelijke Adviescommissie Musea beoordeelde de subsidie aanvragen van musea en adviseerde Gedeputeerde Staten over de te verstrekken subsidies. De Adviescommissie Musea toetste of de musea de toegevoegde waarde van de collectie voor het Ferhaal van Fryslân aantoonden en hoe musea het 'Frysk eigene' borgen. ▪ De provincie subsidieerde nieuwe musea die eerder geen subsidie van de provincie ontvingen. ▪ Collectiebeheer is onderdeel van de beoordeling op inhoudelijke kwaliteit in het gehanteerde toetsingskader dat de adviescommissie hanteerde. Samenwerkingsverbanden is een onderdeel bij professionaliteit en ondernemerschap. (Inter)nationale samenwerking weegt de adviescommissie mee bij inhoudelijke profilering.	▪ Musea dragen het Ferhaal van Fryslân uit en daarmee is het zichtbaar in de gehele provincie. Nieuwe musea krijgen plek in het museumbestel van de provincie. Nieuwe spelers in het museumbestel bleek een doel op zich waarvan de meerwaarde onduidelijk is. ▪ In 2022 hadden de provinciaal gesubsidieerde musea 359.811 bezoekers. ▪ Of sturing op het gebied van collectiebeheer en samenwerkingsverbanden plaatsvond is niet na te gaan door gebrek aan informatie.

	▪ De provincie definieert haar rol met betrekking tot het faciliteren van de Museumfederatie en de Kolleksje Fryslân niet. ▪ De museumfederatie ontvangt in de periode 2021-2024 € 837.200 subsidie. De federatie bekostigde onder meer het project Fan de Souder.	
Beleid als basis voor continuïteit		
Sterke kunstinfrastructuur als basis voor een bloeiend artistiek klimaat	▪ Beoordeling meerjarige subsidie door Adviescommissie Kunstinfrastructuur op basis van het vastgestelde toetsingskader. Instellingen ontvangen meerjarige subsidie van de provincie in de periode 2021-2024. Daarnaast ontvangt een aantal instellingen een incidentele subsidie als gevolg van reparatiebudgetten. ▪ De provincie organiseerde kennisbijeenkomsten voor het culturele veld. Concreet voorbeeld daarvan is een bijeenkomst over de arbeidsmarkt in december 2022. Daarbij spraken o.a. iemand van het Fonds Podiumkunsten, de directeur van Platform ACCT en de directeur van Cultuur+Ondernemen. ▪ Netwerkontwikkeling onder meer via We the North en een aantal projecten via LF2028 en Culture UP van Erasmus+.	▪ De provincie maakte stappen op het gebied van advies en netwerkvorming. In hoeverre die stappen echt bijdragen aan een sterke infrastructuur is onduidelijk omdat de provincie de relatie niet legt tussen beiden.

4. Provinciale coronamaatregelen

4.1 Inleiding

Begin 2020 ging Nederland op slot als gevolg van de coronapandemie. Contact tussen mensen werd op verschillende manieren beperkt en de cultuursector viel stil. Dit had tot gevolg dat veel instellingen in zwaar weer kwamen. De manier waarop vraag en aanbod zich manifesteerden veranderde: er waren minder bezoekers (al dan niet gedwongen als gevolg van lockdowns),[144] de manier waarop cultuur werd beleefd en zich uitte paste zich aan de omstandigheden aan (meer digitaal) en de arbeidsmarkt van de cultuursector zakte in.

Verschillende overheden kwamen de cultuursector tegemoet met maatregelen om de grootste klappen op te vangen. Het Rijk kwam over de brug met financiële steun zoals de Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW). In dit hoofdstuk staan we stil bij de maatregelen die de provincie nam om de impact van de coronapandemie te beperken.

De informatie in dit hoofdstuk geeft antwoord op deelvraag 4:

4. Welke maatregelen namen de provincies in de coronaperiode ten aanzien van de culturele sector en wat was het effect van deze maatregelen?

4.2 Maatregelen tijdens de coronapandemie

De provincie schoot instellingen op verschillende manieren te hulp tijdens de coronapandemie.

Vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken kwam geld beschikbaar voor Friese culturele instellingen. Het ging in 2020 en 2021 om een bedrag van ongeveer € 2,9 miljoen.[145] Deze bedragen baseerde het ministerie op een uitvraag bij de provincie. De provincie leverde gegevens aan bij het ministerie over de geleden schade van culturele instellingen waar de provincie primair subsidient van was.[146] Bij enkele tranches leverden instellingen bedragen aan bij de provincie en daarnaast maakte de provincie eigen inschattingen van geleden schade door de instellingen. De provincie verdeelde het bedrag in twee tranches over de provinciale instellingen. Met deze

[144] Zie bijvoorbeeld de website van het Cenraal Bureau voor de Statistiek (CBS): https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2022/51/opnieuw-minder-bezoekers-in-nederlandse-musea, benaderd op 21 februari 2023.
[145] Provincie Fryslân, Totaaloverzicht compensatie coronaschade culturele instellingen (doorbetaald rijksgeld), 20 oktober 2023.
[146] DS-Stik 2021-01-26.

verdeling kregen de instellingen de coronaschade volledig vergoed in 2021 en 2022.[147] Onder meer het Fries Museum, het Fries Landbouwmuseum, Illustere Figuren en het Museum Belvédère kregen een tegemoetkoming van de provincie.[148]

De provincie Fryslân maakte € 5 miljoen vrij voor de regeling No en Moarn. Hiermee wilde ze de verschillende getroffen sectoren extra ondersteunen het hoofd boven water te houden. Binnen No en Moarn maakte de provincie enkele subregelingen toegespitst op de cultuursector (zie tabel 10).[149]

Tabel 10: financiële coronasteun door de provincie Fryslân

Regeling	**Beschikbaar bedrag**	**Voor wie**
Coronasteun provinciale instellingen	€ 2,9 miljoen	Provinciaal gesubsidieerde instellingen
Blockbusterprogrammering: Subsidie voor Keramiekmuseum Princessehof t.b.v. de blockbustertentoonstelling Wu Zetian	€ 350.000	Keramiekmuseum Princessehof
Museumnacht	€ 50.000	Museumnacht
No en Moarn		
Subsidieregeling programmeringsimpuls culturele activiteiten	€ 300.000	Aanbieders van culturele activiteiten voor projecten tijdens corona
Subsidieregeling kleine cultuurinitiatieven	€ 350.000	Buurt- en dorpshuizen, kunstaanbieders en podia in Fryslân
Cultural Challenge	€ 900.000	Projecten die bijdragen aan structuurversterking van de culturele sector

Naast financiële steun bood de provincie ook coulance op de prestatie-eisen van culturele instellingen.[150]

Het Rijk schoot tijdens de coronapandemie de instellingen snel te hulp. Instellingen waardeerden de bereikbaarheid, het begrip en coulance ten aanzien van de prestatie-eisen door alle overheden. Een enkele instelling gebruikte de coronasteun van de provincie. Andere instellingen maakten aanspraak op subsidie vanuit het Rijk of via andere fondsen: BIS-instellingen konden gebruik maken van compensatie vanuit het Ministerie van OCW, andere instellingen via het Mondriaanfonds. De provincie had nagenoeg geen financiële rol tijdens de coronapandemie, aldus de meeste instellingen.[151]

Het grootste euvel zit volgens alle instellingen die wij spraken in de nasleep van de coronapandemie. Het aantal bezoekers is nog niet vergelijkbaar met de periode voor corona. Daarnaast spelen een aantal andere factoren een rol: instellingen hebben te maken met een hele

[147] Provincie Fryslân, Overzicht schade + compensatie 2020-2021.
[148] Provincie Fryslân, Besluiten van Gedeputeerde Staten van 26 januari 2021 en 15 februari 2022.
[149] Provincie Fryslân, Lok op 1: No en Moarn. Extra Corona-maatregelen provincie Fryslân.
[150] Gebaseerd op een gesprek met medewerkers van de provincie Fryslân op 15 juni 2023.
[151] Gebaseerd op interviews gehouden tussen 20 juni 2023 en 6 juli 2023 met negen Friese culturele instellingen.

reeks ontwikkelingen na de voor hen al ingrijpende coronapandemie, zoals inflatie, gestegen energie- en brandstofprijzen en personeelstekorten waardoor hun bedrijfsvoering op langere termijn in gevaar dreigt te komen. Volgens instellingen spelen alle overheden hier te weinig op in. De instellingen die we spraken gaven aan dat zij nog wel kunnen rondkomen maar dat de kosten niet verder moeten stijgen zonder enige vorm van indexatie of hulp op een andere manier. Volgens instellingen moeten overheden of hun prestatie-eisen bijstellen (dus minder activiteiten voor hetzelfde geld) of zorgen voor voldoende financiële middelen om de prestatie-eisen te halen. Hier komt bovenop dat instellingen in de toekomst te maken krijgen met de Fair Practice Code en moeten voldoen aan *fair pay* (zie kader I).[152]

4.3 Samenvattende bevindingen

- Tijdens de coronapandemie speelde met name het Rijk goed in op het overeind houden van instellingen. Door verschillende regelingen konden de meeste instellingen hun personeel behouden en overheden gingen coulant om met de prestatie-eisen van instellingen. De provincie compenseerde de geleden coronaschade van instellingen in 2021 en 2022 volledig met daarvoor beschikbaar gesteld Rijksgeld. De provincie gaf coulance op de prestatie-eisen.
- Geen van de instellingen die we spraken gebruikten andere provinciale regelingen zoals No en Moarn.

[152] Gebaseerd op interviews gehouden tussen 20 juni 2023 en 6 juli 2023 met negen Friese culturele instellingen.

Bronnenlijst

Literatuur en beleidsstukken:

- Berenschot i.o.v. Provincie Drenthe. (2022). Cultuurmonitor Drenthe 2017-2020 Editie 4 (informatie over 2020). Berenschot
- Berenschot i.o.v. Provincie Drenthe. (2023). Verkenning cultuurbeleid provincie Drenthe richting 2025-2028. Berenschot
- Berenschot i.o.v. Provincie Fryslân. (2023) De beammen en de bosk, Tussenevalautie cultuurnota 2021-2024. Berenschot
- Claudia de Graauw Effectmeting & Doelbereik i.o.v. Provincie Fryslân. (2022). Cultuurparticipatie in Fryslân 2022. Provincie Fryslân
- DS-Stik 2021-01-26
- Fonds Podiumkunsten, Adviezen Meerjarige Festivalsubsidies 2021-2024
- Fonds Podiumkunsten, Adviezen Meerjarige Productiesubsidies 2021-2024
- Kunstraad Groningen (2020). Op steviger Grond: advies over de aanvragen van de culturele instellingen in de gemeente en provincie Groningen in het kader van de gemeentelijke en provinciale cultuurnota's 2021-2024. Kunstraad Groningen
- Provincie Fryslân, Brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten, Onderwerp: Evaluatie subsidieregeling Musea en Kunstinfra, 28 september 2022
- Provincie Fryslân, Brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten, Onderwerp: Vervolg regeling Musea & Kunstinfrastructuur, 24 februari 2023
- Provincie Fryslân, Jaarstukken 2022
- Provincie Fryslân, Lok op 1: No en Moarn. Extra Corona-maatregelen provincie Fryslân
- Provincie Fryslân, Overzicht schade + compensatie 2020-2021
- Provincie Fryslân, Subsidieregister 2021
- Provincie Fryslân, Subsidieregister 2022
- Provincie Fryslân, Totaaloverzicht compensatie coronaschade culturele instellingen (doorbetaald rijksgeld)
- Provincie Fryslân, Voorstel: Provinciale taken, keuzes en consequenties; Zero Based Budgetting fase 2 en Strategisch Personeelsplan, 17 mei 2022
- Provincie Fryslân. (2020). Adviezen Musea en Kunstinfrastructuur 2021-2024. Provincie Fryslân
- Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024. Provincie Fryslân
- Provincie Fryslân. (2022). Einbalâns bestjoersakkoart 2019-2023, Lok op 1. Provincie Fryslân
- Provincie Fryslân. (2022). Financieel beeld Cultuur 2021-2026. Provincie Fryslân
- Raad voor Cultuur. (2020). Advies Culturele basisinfrastructuur 2021-2024. Raad voor Cultuur
- Raad voor Cultuur. (2020). Advies Culturele basisinfrastructuur 2021-2024. Raad voor Cultuur
- SIRA Consulting B.V. i.o.v. provincie Fryslân. (2022). Evaluatie subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur provincie Fryslân. SIRA Consulting B.V
- SiRM. & PPMC i.o.v. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. (2020). Gevolgen van het gebruik van de Fair Practice Code. Rijksoverheid

- We the North. (2021). Toekomstdocument We the North 2021-2024. We the North

Jaarstukken:

- Fries Landbouwmuseum (2022)
- Fries Museum (2022)
- Het Houten Huis (2022)
- Illustere Figuren (2022)
- Museum Belvédère (2022)
- Noord-Nederlands Orkest (2022)
- Openluchtmuseum De Spitkeet (2022)
- Stichting Befrijdingsfestival Fryslân (2022)

Subsidieaanvragen en subsidiebeschikkingen:

- Fries Landbouwmuseum
- Fries Museum
- Het Houten Huis
- Illustere Figuren
- Kazemattenmuseum
- Museum Belvédère
- Noord-Nederlands Orkest
- Openluchtmuseum De Spitkeet
- Stichting Befrijdingsfestival Fryslân
- Stichting Keunstwurk

Websites:

- Arcadia: https://arcadia.frl/
- Cenraal Bureau voor de Statistiek: https://www.cbs.nl/
- Museumfederatie Fryslân: https://www.museumfederatiefryslan.nl/
- Provincie Fryslân: https://www.fryslan.frl/
- Six Sigma: https://www.sixsigma.nl/
- Stimuleringsregeling Cultuur: Ontwikkeling en Innovatie: https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR661051
- Subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur Fryslân: https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR637317
- We the North, https://www.wethenorth.org/projecten/

Bijlage 1: Lijst met geïnterviewde personen

Functie

Senior Beleidsmedewerker Cultuur (We the North) provincie Drenthe
Zakelijk leider Het Houten Huis
Opgavemanager Kultuer & Gastfrijheid provincie Fryslân
Coördinator Team Cultuur provincie Fryslân
Voorzitter Openluchtmuseum De Spitkeet
Beleidsadviseur cultuur provincie Fryslân
Algemeen directeur NNO
Voorzitter Adviescommissie Kunstinfrastructuur
Directeur Fries Museum
Controller NNO
Zakelijk directeur Museum Belvédère
Regisseur Illustere figuren
Voorzitter stichting Kazemattenmuseum en Bestuurslid Stichting Befrijdingsfestifal Fryslân
Artistiek leider Het Houten Huis
Directeur Landbouwmuseum
Directeur Stichting Keunstwurk

Bijlage 2: Beoordelingscriteria cultuursubsidieregeling Fryslân

Hieronder staat de tekst uit Nij Poadium waarin de provincie Fryslân ingaat op de manier waarop de Adviescommissies subsidieaanvragen van culturele instellingen beoordeelen en de criteria waaraan zij die toetsten.[153]

Toetsingskader Kunstinfrastructuur

Algemene voorwaarden

- De projecten, producties en/of presentaties worden voor het merendeel ontwikkeld en/of uitgevoerd in Fryslân, of hebben een aanwijsbaar positief effect op (het artistieke klimaat in) Fryslân.
- De organisatie genereert eigen inkomsten: in de begroting is zichtbaar gemaakt welke andere inkomsten de organisatie heeft.
- De organisatie heeft geen winstoogmerk.
- Activiteiten kunnen zonder provinciale subsidie niet uitgevoerd worden
- De organisatie is financieel en bedrijfsmatig gezond.
- Code Cultural Governance wordt toegepast.
- Code Diversiteit 2019 (herziene versie met focus op inclusiviteit) wordt toegepast.
- Code Fair Practice wordt toegepast op basis van het 'pas toe of leg uit' principe.

(NB: lees waar 'Organisatie' staat 'Organisaties' in het geval van gezamenlijke aanvragen.)

De aanvragen worden aan de algemene voorwaarden getoetst door de provincie Fryslân.

Meerjarenplan

We vragen een meerjarenplan aan te leveren met in ieder geval een toelichting op:

1. Uw (artistiek-)inhoudelijke visie, inclusief toekomstperspectief.
2. Uw visie op de samenhang binnen de sector, inclusief onderling afgestemde uitvoering van de (deel)functie(s) en de rol die uw organisatie inneemt binnen het geheel, inclusief draagvlak. Met inachtneming van ieders functie en doelstellingen.

[153] Provincie Fryslân, Nij Poadium 2021-2024, bijlage

3. De activiteiten die u wilt ontplooien in 2021-2024.
4. Het beoogde publieksbereik, de doelgroepen die u wilt bereiken en de wijze waarop u dit gaat realiseren (marketingplan).
5. De wijze waarop u samenwerking vormgeeft binnen en buiten de sector.
6. De invulling van de door u gekozen doelstellingen (uw inhoudelijke profilering).
7. De financiën (een financiële paragraaf inclusief begroting, toelichting op Fair Practice en bedrijfsvoering).
8. De wijze waarop u behaalde resultaten gaat monitoren.

Beoordeling

De plannen worden beoordeeld op de criteria Kwaliteit, Professionaliteit & Ondernemerschap en Inhoudelijke profilering. De criteria Kwaliteit en Professionaliteit zijn voor iedere aanvrager gelijk en dienen door elke aanvrager toegelicht te worden. Het onderdeel 'Inhoudelijke profilering' bestaat uit een aantal keuzecriteria waarvan de aanvrager inschrijft op minimaal 1 en maximaal 2 criteria.

Bij de beoordeling kijkt de commissie ook naar de samenstelling van de totale infrastructuur, waarbij diversiteit van het aanbod meegewogen wordt.

Rangschikking

Bij onvoldoende beoordeling op het criterium Kwaliteit wordt de aanvraag verder niet in behandeling genomen en komt u niet in aanmerking voor subsidie.

De beoordeling wordt gerankt volgens onderstaande verdeling:
A status: subsidie verstrekken
B status: subsidie verstrekken mits voldoende budget
C status: afwijzen

De aanvrager krijgt een A status wanneer op ieder criterium een goed tot zeer goed wordt gescoord. De aanvrager krijgt een B status wanneer op ieder criterium een voldoende tot goed wordt gescoord. Een C status betekent dat er op één of meerdere criteria onvoldoende is gescoord.

Criteria toetsingskader

Kwaliteit (artistiek)

Het criterium Kwaliteit richt zich op de artistieke kwaliteit en de bijdrage van de aanvrager aan het makersklimaat. Bij de beoordeling van de plannen wordt de artistieke kwaliteit en de bijdrage aan het makersklimaat beoordeeld op grond van de indicatoren vakmanschap, zeggingskracht, oorspronkelijkheid en vernieuwing.

Vakmanschap

Vakmanschap gaat over de vaardigheid van de bij de instelling betrokken makers. De activiteiten die geproduceerd en gepresenteerd worden hebben een vanzelfsprekende professionele

kwaliteit. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de technische beheersing van het vak (onder meer instrumenten, ambacht, spel, regie). Bij ondersteunende instellingen heeft het betrekking op de wijze waarop zij zich ten dienste stellen van de relevante sectoren.

Zeggingskracht
Zeggingskracht heeft betrekking op de impact van de activiteiten op het publiek. Is de organisatie in staat de gewenste publieksgroepen te prikkelen, ontroeren, verrassen of aan het denken te zetten?

Oorspronkelijkheid
Oorspronkelijkheid heeft betrekking op de herkenbare artistiek-inhoudelijke signatuur van de activiteiten van de instelling. Levert de instelling hierdoor een bijzondere of zelfs unieke bijdrage aan de sector?

Vernieuwing
Vernieuwing heeft betrekking op het innoverende karakter van het werk of de activiteiten van de instelling. Hierbij kan het gaan om vernieuwing binnen de eigen discipline (artistiek-inhoudelijk) maar ook om innoverende activiteiten en/of samenwerkingsverbanden

Professionaliteit en Ondernemerschap (zakelijk)
Het criterium Professionaliteit en Ondernemerschap richt zich op de zakelijke kwaliteit en het ondernemerschap van de aanvragende organisatie. Dit wordt beoordeeld middels de indicatoren publieksbereik (met aandacht voor inclusiviteit en diversiteit), toegankelijkheid, publiekswerking (marketingplan) en samenwerkingsverbanden.

Publieksbereik en Publiekswerking
Publieksbereik heeft betrekking op de doelgroepen die de organisatie beoogt te bereiken en de mate waarin de organisatie naar buiten toe treedt. Waaronder de wijze waarop de organisatie een divers publiek/deelnemers wil gaan bereiken en betrekken en de wijze waarop omgegaan wordt met inclusiviteit.

Publiekswerking heeft betrekking op de vorm van publieksontwikkeling en marketing. De wijze waarop de organisatie mensen op andere manieren dan alleen via reguliere voorstellingen/activiteiten probeert te bereiken en directe binding en betrokkenheid te veroorzaken. Dit kan zowel in het creatieve proces als in de uiteindelijke uitvoering plaatsvinden. Het aanwakkeren van een cultureel bewustzijn staat centraal, het bereiken van nieuwe doelgroepen is het doel.

Toegankelijkheid
Toegankelijkheid heeft betrekking op de wijze waarop de organisatie de toegankelijkheid van de activiteiten verhoogt en/of stimuleert. Hierbij kan het zowel gaan over praktische als financiële drempels.

Samenwerkingsverbanden
Deze indicator heeft betrekking op de mate waarin de organisatie duurzame verbindingen aangaat en/of onderhoudt binnen de kunstsector. Dit kan zowel vanuit een artistiek inhoudelijke als maatschappelijk visie zijn. In de aanvraag wordt duidelijk wat de meerwaarde van de samenwerking is, inclusief gezamenlijk doel en resultaat.

Inhoudelijke profilering (keuzedoelstellingen)
Iedere organisatie kiest van onderstaande criteria minimaal 1 en maximaal 2 criteria die zij als kernactiviteit van hun organisatie zien. De toelichting op de bijbehorende indicatoren staat in bijlage A. Bij de inhoudelijke profilering neemt de commissie de visie op samenhang in de sector en de plek van de organisatie in de totale infrastructuur mee bij de beoordeling.

Talentontwikkeling
Het criterium talentontwikkeling richt zich op de kansen voor de ontwikkeling van talenten in de kunsten in Fryslân en de wijze waarop de organisatie daar aan bijdraagt. Onder talenten wordt verstaan een maker (van alle leeftijden) met een intrinsieke motivatie en vermogen om zijn of haar vaardigheden door te ontwikkelen. Dit wordt beoordeeld op de indicatoren Talentontwikkelingstrajecten, Presentatie en Maakruimte.

Maatschappelijke impact
Het criterium maatschappelijke impact richt zich op het effect van de kunsten in de maatschappij en de wijze waarop de organisatie dit wil bewerkstelligen. Dit wordt beoordeeld met de indicatoren Binding met Fryslân, Geografische spreiding, Sociale duurzaamheid en Educatie.

Zichtbaarheid
Het criterium zichtbaarheid heeft betrekking op het bevorderen en/of versterken van de zichtbaarheid van de Fryske kunstsector op landelijk en internationaal niveau en de wijze waarop de organisatie daar aan bijdraagt. Dit wordt beoordeeld met de indicatoren Profilering, Cultuurtoeristische waarde en Frysk Eigene.

(inter)nationale samenwerking
Het criterium (inter)nationale samenwerking heeft betrekking op het bevorderen en/of versterken van de samenwerking binnen en buiten de kunstsector. Dit wordt beoordeeld met de indicatoren (inter)nationale uitwisseling, Kennisdeling en -ontwikkeling, Verbinding buiten de kunstsector.

Bijlage A Toelichting indicatoren Inhoudelijke Profilering
Talentontwikkeling
Talentontwikkelingstrajecten
De wijze waarop de organisatie de talentontwikkelingstrajecten vormgeeft en uitvoert in fase drie en vier van de keten van talentontwikkeling. Hierbij moet rekening gehouden worden met: 1) verbinding met de keten van talentontwikkeling (centra voor de kunsten, vervolgopleidingen etc.),

2) doelgroep (inclusief werving en selectie), 3) activiteiten die ontplooid worden om talent te ontwikkelen, 4) resultaat van het talentontwikkelingstraject.

Presentatieruimte
De wijze waarop de talenten een podium/presentatieplek krijgen voor het tonen van eigen werk. Inclusief de wijze waarop daarvoor publiek gezocht wordt.

Maakruimte
De wijze waarop de talenten ruimte krijgen om zich autonoom met ontwikkeling van o.a. producties bezig te kunnen houden.

Maatschappelijke impact

Binding met Fryslân
De projecten, producties en/of presentaties worden ontwikkeld en/of uitgevoerd in Fryslân. En/of hebben een aanwijsbaar positief effect op de inwoners van Fryslân.

Geografische spreiding
De mate waarin het cultuuraanbod door de provincie reist en/of de mate waarin het cultuuraanbod toegankelijk is voor de gehele provincie.

Sociale duurzaamheid
De mate waarin met de activiteiten een blijvende verandering in de (maatschappelijke) leefomgeving (ook sociaal) wordt bereikt. Betreft de waarde die wordt toegevoegd aan de maatschappij.

Educatie
De wijze waarop de organisatie educatieve activiteiten ontwikkelt en uitvoert, inclusief een visie en strategie. Er wordt gekeken naar de doelgroepen en de kwaliteit van de activiteiten. Daarnaast wordt gekeken naar de kwantiteit en intensiteit van de activiteiten. Educatieve activiteiten kunnen ook randprogramma's zijn waarbij er interactie met het publiek is.

Zichtbaarheid

Profilering
De wijze waarop de organisatie de Friese kunsten/kunstenaars zichtbaar maakt binnen de landelijke en/of internationale kunstsector. Denk hierbij onder andere aan export Friese producties, evenementen, opiniestukken, actieve deelname aan mediadiscussies, lobby, debatten etc.

Cultuurtoeristische waarde
De mate waarin de organisatie en/of activiteiten bezoekers van buiten de eigen regio trekken en de mate waarin de organisatie zijn activiteiten in een breder cultuurtoeristisch perspectief plaatst (via arrangementen, samenwerking en marketing)

Frysk Eigene

De wijze waarop de organisatie aandacht heeft voor het Frysk Eigene. Het Frysk eigene is vanuit het cultuurbeleid gedefinieerd als datgene wat bepalend en onderscheidend is voor Fryslân. Frysk eigene kan daarmee variëren van Makkumer aardewerk tot initiatieven als Under de Toer, van een theatervoorstelling over Abe Lenstra tot landschapskunst.

(Inter)nationale samenwerking

De wijze waarop de organisatie de internationale uitwisselingstrajecten en/of coproducties vormgeeft of uitvoert. Hierbij moet rekening gehouden worden met: 1) het belang van de internationale uitwisseling en/of coproducties voor het Friese kunstveld, 2) de doelgroep, 3) wat levert de internationale uitwisseling concreet op voor het artistieke klimaat in Fryslân? Hierbij houdt commissie ook rekening met mate van Europese financiering (of strategie) en distributie.

Kennisdeling en -ontwikkeling

De inzet die gepleegd wordt op het verspreiden van kennis en het ontwikkelen van kennis op het gebied van de kunstpraktijk van de eigen discipline; bijvoorbeeld het organiseren van bijeenkomsten/congressen en/of aansluiten bij bestaande activiteiten, het organiseren van workshops, het motiveren van delen van kennis (creëren van incentive om kennis te delen). Ook landelijk/internationaal.

Verbindingen buiten de kunstsector

De wijze waarop de organisatie duurzame verbindingen aangaat met andere sectoren, vanuit een artistieke visie (o.a. verbinding makers/amateurs en/of niet-kunstenaars) dan wel een maatschappelijke visie. In de aanvraag wordt een visie aangeleverd op de duurzame verbinding, inclusief gezamenlijk doel, het proces en het beoogde resultaat.

Toetsingskader Musea

Algemene voorwaarden

- Het museum is gevestigd in de provincie Fryslân.
- Het museum genereert eigen inkomsten: in de begroting is zichtbaar gemaakt welke andere inkomsten de organisatie heeft.
- Het museum heeft geen winstoogmerk.
- Op het moment van aanvraag is het museum geregistreerd in het museumregister.
- Activiteiten kunnen zonder provinciale subsidie niet uitgevoerd worden.
- Het museum is financieel en bedrijfsmatig gezond.
- Beschrijving van hoe de Code Cultural Governance wordt toegepast.
- Beschrijving van hoe de Code Diversiteit 2019 (herziene versie met focus op inclusiviteit) wordt toegepast.
- Code Fair Practice wordt toegepast op basis van het ‘pas toe of leg uit’ principe.
- De aanvragen worden aan de algemene voorwaarden getoetst door de provincie Fryslân.

De aanvragen worden aan de algemene voorwaarden getoetst door de provincie Fryslân.

Meerjarenplan

We vragen u een meerjarenplan aan te leveren met in ieder geval een toelichting op:

1. Uw rol binnen de erfgoedsector en de rol die uw organisatie inneemt binnen het geheel (Ferhaal fan Fryslân).
2. De activiteiten die u wilt ontplooien in 2021-2024.
3. Uw visie op collectiebeleid en -beheer, inclusief toekomstperspectief.
4. Het beoogde publieksbereik, de doelgroepen die u wilt bereiken en de wijze waarop u dit gaat realiseren (marketingplan).
5. De wijze waarop u samenwerking vormgeeft binnen en buiten de sector.
6. Uw invulling van de door u gekozen doelstellingen (uw inhoudelijke profilering).
7. De financiën (een financiële paragraaf inclusief begroting, toelichting op Fair Practice en bedrijfsvoering).
8. De wijze waarop u behaalde resultaten gaat monitoren

Beoordelingskader

De plannen worden beoordeeld op de criteria Inhoudelijke Kwaliteit, Professionaliteit & Ondernemerschap en Inhoudelijke profilering.

Als het museum matig of slecht scoort op het eerste criterium Inhoudelijke kwaliteit, dan neemt de commissie de aanvraag niet verder in behandeling.

De commissie hanteert de volgende scores:
1. zeer goed
2. goed
3. voldoende
4. matig
5. slecht

Aan de hand van de scores plaatst de commissie het museum in een van de onderstaande categorieën, waarbij musea in de A categorie kunnen rekenen op provinciale subsidie, in de B categorie subsidie kunnen krijgen afhankelijk van het beschikbare budget en musea in de C categorie niet in aanmerking komen voor subsidie.

Categorie A: Excellent: op elk criterium een score van zeer goed
Categorie B: Goed: op elk criterium een score van goed, enkele zeer goed
Categorie C: Matig: op geen enkel criterium een score van zeer goed, enkele criteria goed/voldoende, enkele criteria matig tot slecht.

Inhoudelijke kwaliteit

Het criterium Inhoudelijke kwaliteit richt zich op de collectie en de tentoonstellingen. Naast collectiebeheer gaat het om het toegankelijk en beleefbaar maken van de collectie voor de

beoogde doelgroepen. Dit wordt beoordeeld op grond van de volgende indicatoren: collectiebeheer, vakmanschap, zeggingskracht, oorspronkelijkheid en vernieuwing.

Collectiebeheer
Het museum heeft een overtuigende visie en een meerjarig collectieplan dat in ieder geval ingaat op verwerven, registreren, behouden, digitaliseren en afstoten. In geval van afstoten hanteert het museum de Leidraad Afstoten Museale Objecten (LAMO). Nieuwe inzichten met betrekking tot behoud, beheer en organisatie van de collectie, kan het museum doorvoeren. Als het gaat om digitalisering heeft het museum oog voor de wijze waarop de collectie het best ontsloten kan worden voor het publiek (zowel het grote publiek als onderzoekers), legt het museum verbindingen met andere musea en/of archiefinstellingen en heeft het museum oog voor erfgoed dat alleen digitaal bestaat (born digital.) De collectie is online goed toegankelijk. Daarnaast kan het museum aantonen wat de toegevoegde waarde is van de collectie voor het Ferhaal fan Fryslân en hoe het 'Frysk eigene' daarin geborgd wordt. Het Frysk eigene is vanuit het cultuurbeleid gedefinieerd als datgene wat bepalend en onderscheidend is voor Fryslân.

Vakmanschap
Vakmanschap of deskundigheid gaat over de vaardigheid van de curator of conservator om een tentoonstelling samen te stellen, in te richten en een catalogus te maken. De catalogus dient niet alleen als verslaglegging van de tentoonstelling, maar laat ook zien hoe compleet de collectie van het museum is op het betreffende onderwerp en geeft daarmee een grond voor eventuele acquisitie dan wel ontzameling.

Zeggingskracht
Zeggingskracht heeft betrekking op de impact van de tentoonstelling op het publiek. Is de organisatie in staat de gewenste publieksgroepen te prikkelen, ontroeren, verrassen of aan het denken te zetten?

Oorspronkelijkheid
Oorspronkelijkheid gaat over herkenbaarheid en uniciteit. Kan het museum onderscheidend zijn?

Vernieuwing
Vernieuwing gaat over op vernieuwende manieren gebruik maken van de bestaande collectie, verbindingen aangaan met andere (inter)nationale musea of andere sectoren en vernieuwende manieren van tentoonstellen.

NB: Bij de beoordeling kijkt de commissie naar de samenstelling van de totale museale infrastructuur waarbij diversiteit van het aanbod een rol speelt.

Professionaliteit en Ondernemerschap (zakelijk)
Het criterium Professionaliteit en Ondernemerschap richt zich op de zakelijke kwaliteit en het ondernemerschap van de aanvragende organisatie. Dit wordt beoordeeld middels de indicatoren

publieksbereik (met aandacht voor inclusiviteit en diversiteit), toegankelijkheid, publiekswerking (marketingplan) en samenwerkingsverbanden.

Publieksbereik en Publiekswerking
Publieksbereik heeft betrekking op de doelgroepen die het museum wil bereiken en de mate waarin het museum naar buiten toe treedt. De wijze waarop het museum een divers publiek bereikt en betrekt en hoe omgegaan wordt met inclusiviteit, valt hieronder. Publiekswerking is een innovatieve vorm van publieksontwikkeling en marketing, bedoeld om mensen op andere manieren dan alleen via reguliere kanalen te bereiken en directe binding en betrokkenheid te veroorzaken. Het gaat erom dat het publiek zich kan laten verbazen, verwonderen en raken.

Toegankelijkheid
Toegankelijkheid betreft de wijze waarop het museum de toegankelijkheid van de activiteiten verhoogt en/of stimuleert. Hierbij kan het zowel gaan over het wegnemen van praktische als financiële drempels. Virtuele, online toegankelijkheid en het gebruik van multimedia valt hier ook onder.

Samenwerkingsverbanden
Deze indicator heeft betrekking op de mate waarin het museum duurzame verbindingen aangaat en/of onderhoudt binnen (en buiten) de museumsector. Dit kan zowel vanuit een inhoudelijke (vanuit de collectie) als maatschappelijk visie zijn. In de aanvraag wordt duidelijk wat de meerwaarde van de samenwerking is, inclusief gezamenlijk doel en resultaat.

Inhoudelijke profilering
Bij de inhoudelijke profilering neemt de commissie de visie op samenhang en plek in museale infrastructuur nadrukkelijk mee bij de beoordeling. Daarnaast gaat het om de volgende indicatoren.

Maatschappelijke impact
Dit heeft met name betrekking op educatie. Educatie is een belangrijke manier om het cultureel erfgoed onder de aandacht te brengen van de nieuwe generaties. In hoeverre is het museum in staat aansprekende educatieve programma's op te zetten, in samenwerking met andere musea, archiefinstellingen, het onderwijsveld, bibliotheken en maatschappelijke instellingen?

Positionering
Het museum weet zich (inter)nationaal te positioneren, is zichtbaar en kan samenwerkingsverbanden aangaan met bijvoorbeeld bedrijven in de toeristische sector (cultuurtoerisme). Kan het museum cross sectoraal werken?

(Inter)nationale samenwerking
Dit wordt beoordeeld met de indicatoren (inter)nationale uitwisseling, kennisdeling en -ontwikkeling, verbinding en samenwerking binnen en buiten de museumsector.

Bijlage 3: PDCA-cyclus subsidieverleningsproces [154]

Om het subsidieverleningsproces in kaart te brengen maakten we gebruik van de PDCA-cyclus. PDCA staat voor Plan, Do, Check, Act. De cyclus veronderstelt dat de organisatie deze stappen steeds opnieuw doorloopt om op die manier continue verbetering in de hand te werken. Als alle stappen in de PDCA-cyclus een adequate uitwerking vinden in (bijvoorbeeld) het subsidiebeleid, kan worden aangenomen dat dit bijdraagt aan de doeltreffendheid van het proces. Reden van gebruik van de PDCA-cyclus is dat we de processen van de drie provincies gemakkelijk naast elkaar kunnen zetten en met elkaar kunnen vergelijken.

Stap	Uitwerking
Plan: plannen van activiteiten en stellen van doelen *Heeft de provincie Fryslân doelstellingen? Hoe streeft zij die na en hoe meet de provincie het behalen ervan? Zijn het vormvereisten bij aanvragen?*	De provincie Fryslân heeft in haar cultuurnota Nij Poadium 2021-2024 de totaalambitie staan om de energie en het vermogen van tijdens LF2018 om Fryslân in beweging te brengen vast te houden in het culturele leven in 2028. Ze ambieert tevens een blijvend, vernieuwend podium voor een hoogwaardig en bruisend cultuur klimaat. Hierbij is veel aandacht voor het Ferhaal fan Fryslân. De provincie werkt met acht deelambities. Met betrekking tot musea, podiumkunsten en evenementen zijn de volgende relevant: ▪ Grut & Grutsk LF2028: Fryslân als aantrekkelijke cultuurregio, onderscheidend en aanjagend. ▪ Ynonovaasje & eksperimint; ruimte voor innovatie en experimenten ▪ Kultuer yn ‘e mienskip: aansluiting onderwijs en cultuur evenals het optimaliseren van het bibliothekennetwerk. Hierin benoemt de provincie ook samenwerking met andere Friese overheden. ▪ Ferhaal fan Fryslân: cultuur moet een weergave zijn van en bijdragen aan de Friese cultuur. ▪ Sterke kunstinfrastructuur als basis voor een bloeiend artistiek klimaat. [instrumenten hier nog neerzetten]
Do: uitvoeren van de geplande activiteiten	De provincie Fryslân toetst een aanvraag aan de hand van enkele algemene criteria, de locatie en financiële

[154] Provincie Fryslân. (2020). Adviezen Musea en Kunstinfrastructuur 2021-2024. Provincie Fryslân; een gesprek met medewerkers van de provincie Fryslân op 15 juni 2023 en subsidiebeschikkingen van enkele culturele instellingen; Informatie over de PDCA-cyclus komt van Bosgra Onderzoek: https://www.bosgraonderzoek.nl/eigenschappen/plandocheckact-pdca-cyclus/ en Six Sigma: https://www.sixsigma.nl/artikelen/wat-is-de-pdca-cyclus, beide benaderd op 22 mei 2023.

Op welke manier komen de doelstellingen terug in de aanvragen van subsidieaanvragers? Zijn het (vorm)vereisten? Is uiteengezet welke middelen worden ingezet om doelen te behalen en wie moeten dat dan doen? Wie betrekken zij daarbij?	gezondheid van de instelling evenals hoe de instelling de verschillende fair practice-codes toepast. De Adviescommissies Musea en Infrastructuur komen daarna in beeld. Zij beoordelen aanvragen, voorzien van een meerjarenplan, aan de hand van elk eigen beoordelingscriteria, de toetsingskaders Musea en Kunstinfrastructuur. Deze kaders behelzen de criteria (Inhoudelijke) Kwaliteit, Professionaliteit & Ondernemerschap en Inhoudelijke profilering. Op basis van de subsidieregeling geldt het volgende voor musea: ▪ Bij de aanvraag overlegt de aanvrager een bestedingsplan dat in elk geval een overzicht bevat van het jaarlijks benodigde bedrag aan subsidiemiddelen.[155] ▪ De hoogte van de subsidie moet minimaal € 200.000 zijn.[156] ▪ Gedeputeerde Staten plaatsen de aanvragen die in aanmerking komen voor subsidie in categorie A, B of C, na advies van de adviescommissie Musea. Hierbij wordt gescoord op drie criteria: inhoudelijke kwaliteit, professionaliteit en ondernemerschap en inhoudelijke profilering. Dit levert een aantal punten en dat aantal bepaalt in welke categorie de aanvraag wordt geplaatst. Op inhoudelijke kwaliteit moet minimaal goed of zeer goed worden gescoord om verder beoordeeld te worden.[157] ▪ In de aanvraag moeten de activiteiten gekoppeld worden aan de indicatoren die bij de hierboven genoemde criteria horen en dit moet ook beschreven worden. De Adviescommissie Musea hanteert een vijftrapschaal van 1 (zeer goed) tot 5 (slecht). Als de instelling matig of slecht (4 of 5) scoort op het eerste criterium Inhoudelijke kwaliteit, dan nemen de commissies de aanvraag niet verder in behandeling. Aan de hand van de scores plaatst de Adviescommissie Musea het museum in een van de onderstaande categorieën: ▪ Categorie A: Excellent: op elk criterium een score van zeer goed ▪ Categorie B: Goed: op elk criterium een score van goed, enkele zeer goed ▪ Categorie C: Matig: op geen enkel criterium een score van zeer goed, enkele criteria goed/voldoende, enkele criteria matig tot slecht.

[155] Artikel 1.3 lid 6 Subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur Fryslân, geldend vanaf 18 februari 2020, https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR637317
[156] Artikel 2.3 lid 2 Subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur Fryslân, geldend vanaf 18 februari 2020, https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR637317
[157] Artikel 2.4 Subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur Fryslân, geldend vanaf 18 februari 2020, https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR637317

	Het advies per categorie: ▪ A status: subsidie verstrekken ▪ B status: subsidie verstrekken mits voldoende budget ▪ C status: afwijzen De beschikbare subsidie wordt eerst verdeeld over categorie A. Als de aanvragen het subsidieplafond te boven gaan, wordt het geld verdeeld conform het gemotiveerde advies van de adviescommissie. Gedeputeerde Staten kunnen alleen gemotiveerd afwijken van dit advies.[158] Als er na deze verdeling nog budget beschikbaar is, wordt dat op eenzelfde manier verdeeld onder de aanvragen in categorie B. Met betrekking tot categorie C vermeldt de regeling geen verdeling. Hiervoor wordt alleen gesteld: matig, zijnde aanvragen die niet in categorie A of B worden geplaatst.[159] Met betrekking tot kunstinfrastructuur wordt een grotendeels vergelijkbaar systeem van beoordeling en verdeling gehanteerd. Dezelfde criteria gelden en ook hier moet de aanvrager de activiteiten koppelen aan de indicatoren en moet er een beschrijving aanwezig zijn. Voor verdere beoordeling is een goed tot zeer goed nodig op het criterium inhoudelijke kwaliteit. De hoogte van de subsidie bedraagt hier minimaal € 100.000.[160]
Check: realisatie van de doelen nagaan *Hoe leggen aanvragers verantwoording af? Komen zij terug op de doelstellingen? Is er een beoordelingskader voor de verantwoording? In hoeverre heeft corona een rol gespeeld bij de aanvragen en de realisatie van de doelen?*	Instellingen leveren jaarlijks een jaarverslag en een jaarrekening aan waarin zij ter verantwoording hun activiteiten opgeven.
Act: analyse van afwijkingen en aanpassen van het proces *Evalueert de provincie haar beleid? Evalueert de provincie de aanvragen/verantwoording van aanvragers? Wat gebeurt er met die resultaten?*	De provincie heeft geen ingeregeld monitoringssysteem. Echter is het de bedoeling om een Friese Cultuurmonitor te ontwikkelen. Dit is niet hetzelfde als de cultuurparticipatiemonitor die wij verderop in deze tabel noemen. Mede naar aanleiding van de gewijzigde subsidiesystematiek liet de provincie Fryslân haar Subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur tussentijds evalueren. Hierin kwam naar voren dat de nieuwe regeling in potentie een effectieve bijdrage levert aan de doelen uit Nij Poadium en leidde tot een hoge kwaliteit van aanvragen. Als gevolg van de hoge hoeveelheid aanvragen en een

[158] Artikel 2.4 lid 8 Subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur Fryslân, geldend vanaf 18 februari 2020, https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR637317
[159] Artikel 2.4 lid 7 Subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur Fryslân, geldend vanaf 18 februari 2020, https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR637317
[160] Artikel 3.3 en 3.4 Subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur Fryslân, geldend vanaf 18 februari 2020, https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR637317

	onveranderd budget moest de provincie hetzelfde geld over meerdere instellingen verdelen waardoor er veel instellingen minder of geen subsidie kregen. Het uitvoeringsproces is echter nog niet optimaal ingeregeld, de rolverdeling tussen provincie en adviescommissies blijkt een aandachtspunt en de vraag is of zij Gedeputeerde Staten moeten voorzien van zowel een inhoudelijk als financieel oordeel of zich moeten beperken tot alleen een inhoudelijk oordeel. Tot slot concludeert het evaluatierapport dat de provincie strategische keuzes moet maken wil zij de regeling effectiever maken. Wil de provincie het aanbod verbreden, moet zij de subsidieregeling zo zien vorm te geven dat die ook voor kleinere instellingen toegankelijk is. Dat vergt aanpassingen van de provinciale doelstellingen, subsidievoorwaarden en administratieve vereisten. Naast deze evaluatie liet de provincie een monitor cultuurparticipatie opstellen waarin zij keek naar de mate waarin haar inwoners culturele activiteiten beoefende of culturele plekken bezocht afgezet tegen geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en woonomgeving.

Bijlage 4: Doelen en resultaten culturele instellingen

Doelen zijn gebaseerd op de aanvraag van meerjarige subsidie, de meerjarenplannen of activiteitenplannen van de instelling (indien beschikbaar) en de prestatie-eisen in de beschikking over 2021-2024. Dit zijn de door de provincie gesubsidieerde instellingen. De resultaten zijn afkomstig van het meest recente jaarverslag van de onderzochte instelling.

De provincie stelt in de betreffende beschikkingen met betrekking tot de subsidies gebaseerd op de Subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur een aantal standaard eisen: 10% van het gesubsidieerde bedrag mag worden herverdeeld over de in de begroting opgenomen posten. Als de instelling meer dan 10% wil herverdelen, moet de instelling de provincie schriftelijk en gemotiveerd daarvan op de hoogte stellen. De instelling moet jaarlijks een voortgangsverslag indienen dat een overzicht bevat van de activiteiten waarvoor subsidie is verleend, met een vergelijking tussen de nagestreefde en de gerealiseerde doelstellingen en daarbij een toelichting over de kosten en opbrengsten. De provincie stelde als voorwaarde voor het voorschot voor het volgende jaar, dat het voortgangsverslag over het voorgaande jaar was ontvangen. In 2022 is dit daadwerkelijk gehanteerd. Daarbij toetste de provincie of het voortgangsverslag de vereiste elementen bevatte. Een inhoudelijke toets werd niet gedaan. Voor instellingen werkte dit systeem niet goed, omdat ze het volgende voorschot dan erg laat ontvingen. Om die reden heeft de provincie de koppeling tussen voorschot en voortgangsverslag in de beschikkingen van 2023 en 2024 losgelaten.[161] De instelling moet alle stukken die met de subsidie te maken hebben, minimaal vijf jaar bewaren. De provincie stelt het op prijs als bij de uitvoering van activiteiten aangegeven wordt dat de realisatie daarvan mede mogelijk is gemaakt door een financiële bijdrage van de provincie Fryslân. Er geldt een meldingsplicht voor activiteiten die niet, niet op tijd of niet helemaal uitgevoerd kunnen worden

Doelen uit activiteitenplan	Subsidieverplichtingen	Resultaten	Draagt bij aan provinciale ambitie	Vaststelling subsidie
Fries Museum				
Het Fries Museum wil onder andere beeldbepalende tentoonstellingen neerzetten gericht op	Beschikking 15 juni 2021: De subsidie is bedoeld voor het realiseren van de	Jaarverslag 2022: het Fries Museum trok ongeveer 114.000 waarvan 41% afkomstig uit eigen provincie.	Ambitie 1: Grut en grutsk: Fryslân is (inter)nationaal bekend als	Subsidie is gebaseerd op de Subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructu

[161] Gebaseerd op een e-mail van een ambtenaar van de provincie Fryslân van 12 juli 2023

Friezen en nationale bezoekers; het wil Friezen met hun wortels verbinden door het Friese erfgoed en kennis erover zichtbaar en bruikbaar te maken voor publiek en collega's. Ze beoogt (mede door BIS-financiering en-doelstellingen) ongeveer 35.000 bezoekers uit eigen provincie trekken. In totaal wil het museum 120.000 bezoekers trekken. Activiteit: de volledige werking van het Fries Museum in de periode 2021-2024, bestaande uit de bedrijfstaak, de collectietaak en de publiekstaak Bij de criteria geeft het museum percentages bij onderdelen van collectietaak, bedrijfstaak en publiekstaak met vermelding dat met de bijdrage van de regeling Musea het Fries Museum de prestaties bereikt in de kolom 'basis', onder voorbehoud van de opname in de nationale BIS regeling voor regionale musea. En de prestaties in de kolom 'GRUTSK' kan het Fries Museum enkel waarmaken als ook de Provinsje Fryslan en de gemeente Leeuwarden extra bijdragen. Bij publiekstaak wordt concreet gemaakt wat de plannen zijn ten aanzien van bezoekerstevredenheid (uitgedrukt in een te streven cijfer), bezoekersaantallen, Friezen, internationale en nationale bezoekers, onderwijsbezoek, websitebezoek. Bezoekersaantallen:	'basisactiviteiten' zoals beschreven in uw meerjarenplan. Het gaat dan om beheer van de collectie, het organiseren van tentoonstellingen, zowel tijdelijk als permanent en het uitvoeren van de publiekstaak, waarvan educatie een belangrijk onderdeel is. Daarnaast vragen wij uw aandacht voor de opmerkingen die de adviescommissie Musea gemaakt heeft in haar reflectie Versterking van het museale netwerk in Fryslän: 'Binnen het gevarieerde Friese museumveld is een centrale rol weggelegd voor het Fries Museum als "moedermuseum", dat uitstekende tentoonstellingen organiseert van nationaal en internationaal niveau die een (zeer) breed publiek aanspreken; een museum met een grote toeristische en economische meerwaarde voor Leeuwarden en verre omgeving U mag de toegekende subsidie tot 10% van het gesubsidieerde bedrag herverdelen over de in de begroting opgenomen	Landelijke waardering voor grote voorstellingen ▪ Tentoonstelling Kosovaarse kunstenaar die raakt aan bredere maatschappelijke onderwerpen als vrijheid en identiteit, herwaardering van verhalen en erkenning van LHBTQIA+ ▪ Tentoonstelling m.b.t. een nieuwe blik op Friese veenweide. ▪ Hele collectie is inmiddels gedigitaliseerd ▪ Uitleen vanuit de collectie van het Koninklijk Fries Genootschap makkelijker gemaakt door sterk vereenvoudigde bruikleenovereenkomst ▪ Ontwikkeling speciale onderwijsprogramma's ▪ Voor kinderen: gratis vakantieworkshops, Coole Kidsnacht ▪ Verdieping door lezingen en rondleidingen ▪ Samen met Vluchtelingenwerk, Kwadrantgroep en MuseumPlusBus kon het museum het leven voor velen een beetje mooier maken ▪ 114.000 bezoekers uitgesplist in verschillende categorieën: losse verkoop, museumkaarthouders, groepen en activiteiten,	aantrekkelijke culturele regio en trekt meer cultuurtoeristen. Kunst en cultuur is aanjager voor maatschappelijke veranderingen Ambitie 3 Kultuer yn 'e mienskip: Alle kinderen in Fryslân komen in aanraking met kunst en cultuur Cultuurparticipatie stimuleren: cultuurdeelname bij zo veel mogelijk groepen is vergroot Ambitie 5 Ferhaal van Fryslân: Het Ferhaal van Fryslân delen met inwoners en bezoekers. Meer samenwerking tussen museale, erfgoed, academische en de archiefwereld, archeologie, monumenten en cultuurhistorie Goed beheer, behoud en ontsluiting van collecties inclusief digitalisering, acquisitie en waar nodig ontzameling.	ur Fryslân Vaststellingsaanvraag moet ingediend worden als de activiteiten zijn verricht, maar uiterlijk 1 april 2025. De jaarlijkse voorschotbedragen worden uitgekeerd als de voortgangsverslagen over het daaraan voorafgaande jaar door de provincie zijn ontvangen.

80.000 basis en 170.000 grutsk Met betrekking tot de effectmeting staat in het aanvraagformulier dat de prestatieafspraken opgenomen worden in de jaarstukken en die worden gecontroleerd door de accountant van het museum Voor de basisdoelstellingen vraagt het museum 3 miljoen per jaar onder voorbehoud van de opname in de nationale BIS-regeling voor regionale musea en voor de doelstellingen onder Grutsk 650.000 + 200.000 garantstelling of subsidie om het scenario Grutsk te realiseren Codes toegepast Het Fries Museum beheert de kern van de Kolleksje Fryslan, de grootste provinciale collectie van Nederland, en stelt die ruimhartig beschikbaar aan een veelheid van initiatieven binnen en buiten Fryslan. Het Fries Museum bewaart en beheert ruim 240.000 voorwerpen van 300 eigenaren (zoals de Ottema- Kingma Stichting), die de Friese samenleving weerspiegelen van de prehistorie tot vandaag. De internationaal toonaangevende collectie terpencultuur en middeleeuwen is van groot belang om de bewoningsgeschiedenis van Fryslan inzichtelijk en voelbaar te kunnen maken.	posten. Bent u van plan meer dan 10% van het totaal gesubsidieerde bedrag te herverdelen, dan moet u de provincie vooraf van uw voornemen schriftelijk en gemotiveerd, op de hoogte stellen. U dient jaarlijks zo spoedig mogelijk na afsluiting van het jaar doch vóór 1 maart een tussentijds voortgangsverslag in over het afgelopen jaar. Het verslag bevat een overzicht van de activiteiten waarvoor subsidie is verleend, met een vergelijking tussen de nagestreefde en de gerealiseerde doelstellingen en daarbij een toelichting over de kosten en opbrengsten. U voert uw activiteiten uit zoals u in uw aanvraag en 4 jaren activiteitenplan hebt aangegeven. U moet alle stukken die met deze subsidie te maken hebben, minimaal vijf jaar bewaren. Meldingsplicht voor activiteiten die niet, niet op tijd of niet helemaal uitgevoerd kunnen worden	kinderen en jongeren, onderwijs, zakelijke bijeenkomsten en relaties museum. Daarnaast duidelijk wat de herkomst van de bezoekers is en of het hun eerste bezoek aan het museum is ▪ Projectleider duurzaamheid aangesteld die onderzoek deed en actieplan opstelde en werkgroep die doorlopend voorstellen doet voor circulaire en milieuvriendelijke initiatieven ▪ Aangesloten bij Musea bekennen kleur ▪ 413.000 sitebezoeken, 297.000 unieke sitebezoeken ▪ Social media: 31.250 facebook, 13.182 Twitter, 11.000 Instagram		

Doelen uit activiteitenplan	Subsidieverplichtingen	Resultaten	Draagt bij aan provinciale ambitie	Vaststelling subsidie
Het Houten Huis				
Voorstellingen vinden zowel in de provincie als daarbuiten plaats en van tijd tot tijd in het buitenland. De directie wordt gehonoreerd conform geldende cao. In hun aanvraag geeft Het Houten Huis het volgende aan: “Meer ‘fair practice’ is wenselijk bij het uitbetalen van uren en dagen en het soort contracten. We zullen meer vaste arbeidsovereenkomsten aanbieden.” In de begrotingen hebben ze meer fte opgenomen. 170 voorstellingen per jaar.	Beschikking van 7 juli 2022 Onverminderd de verplichtingen die voortvloeien uit de Algemene subsidieverordening provincie Fryslân 2013 worden bij deze subsidieverlening de volgende verplichtingen aan u opgelegd: U voert uw project uit zoals u in uw aanvraag hebt aangegeven; - Als wij dat van u vragen, toont u aan dat de activiteiten waar u subsidie voor heeft gekregen, zijn uitgevoerd. U kunt dat doen door: het overleggen van een activiteitenverslag; Het kan zijn dat u de activiteit waarvoor deze subsidie is bedoeld, niet, niet op tijd of niet helemaal kunt uitvoeren. Ook kan het zijn dat u niet meer aan de verplichtingen kunt voldoen. Dat moet u altijd direct en schriftelijk aan ons melden. Als u dat niet op tijd doet of dit in het geheel nalaat, kunnen wij het verleende subsidiebedrag met 3% verlagen; U moet alle stukken die met	Betaling medewerkers en zzp’ers conform cao Toneel en Dans In 2022 184 voorstellingen, voor in totaal 16.133 bezoekers (in 2021 11.688 bezoekers). Dit komt volgens het jaarverslag nog niet in de buurt van de ‘reguliere’ speeljaren. In de provincie Groningen verzorgde Het Houten Huis in totaal 83 voorstellingen voor 5750 bezoekers, in Drenthe 20 voorstellingen voor 1827 bezoekers en in Fryslân 54 voorstellingen voor 6069 bezoekers. Hoeveel voorstellingen in het buitenland is onduidelijk. In 2023 vindt een tour in Schotland plaats. - Door middel van een intern document over diversiteit en inclusie heeft Het Houten Huis in kaart gebracht op welke manier diversiteit binnen het gezelschap eruit ziet en waar het nog stappen moet zetten. Doel is om diversiteit onderdeel te laten worden van de organisatiestructuur. Het Houten Huis werkte in 2022 in een productie met een cast waarin één persoon een mentale beperking had en drie anderen een fysieke.	Ambitie 1: Grut en grutsk: Fryslân is (inter)nationaal bekend als aantrekkelijke culturele regio en trekt meer cultuurtoeristen. Ambitie 2 Ynnovaasje & eksperimint Innovatie, vernieuwing en energie in de culturele sector. Ambitie 3 Kultuer yn ‘e mienskip: Alle kinderen in Fryslân komen in aanraking met kunst en cultuur Cultuurparticipatie stimuleren: cultuurdeelname bij zo veel mogelijk groepen is vergroot	De subsidie is gebaseerd op de Stimuleringsregeling Cultuur: Ontwikkeling en Innovatie, Paragraaf 3 Uitvoering. 80% van de subsidie van € 25.000 wordt als voorschot uitgekeerd. De overige 20% keert de provincie uit na vaststelling, de vaststellingsaanvraag moet uiterlijk 30 oktober 2023 zijn ingediend.

	deze subsidie te maken hebben, minimaal vijfjaar na vaststelling van de subsidie bewaren; Uw project moet binnen 12 maanden na de verzenddatum van deze brief zijn voltooid.			
Doelen uit activiteitenplan	**Subsidieverplichtingen**	**Resultaten**	**Draagt bij aan provinciale ambitie**	**Vaststelling subsidie**
Fries Landbouwmuseum				
20.000 volwassen bezoekers per jaar. Aan de hand van een jaarlijks thema is het doel van het Landbouwmuseum een inkijk te geven in het Friese plattelandsleven. Dit gaat om zowel de geschiedenis als het heden en toekomst.	Beschikking 14 december 2021: Het kan zijn dat uw financieringsstructuur de komende jaren materieel gaat wijzigen en hiervan uit ook uw meerjarenbegroting. Wijzigingen van meer dan 10% ten opzichte van de meerjarenbegroting moet u altijd direct nadat u dit kenbaar is aan ons melden, waarna verdere afstemming kan plaatsvinden. U mag hier dus niet mee wachten tot het moment dat u om vaststelling van uw subsidie verzoekt. U voert de activiteiten uit zoals u in uw aanvraag hebt aangegeven. - Het kan zijn dat u de activiteiten waarvoor deze subsidie is bedoeld, niet, niet op tijd of niet conform uw aanvraag kunt uitvoeren. Ook kan het zijn dat u niet meer aan de	Het landbouwmuseum trok in 2022 ongeveer 10.000 bezoekers, waarvan ongeveer 20% kinderen en andere jongeren. Bezoekers: ca. 10.000 (waarvan 40 groepen PO, 15 sponsorgroepen en ca. 50 andere groepen) Bezoekers website: 21.746. Volgers Facebook ca. 1000, Instagram 734 en Twitter 379. Abonnees (digitale) nieuwsbrief: 4228. Fte: 3 (waarvan 1 ½ tijdelijk) en ongeveer 60 vrijwilligers en 1 reïntegratiekandidaat. Vrienden (donateurs): 246. Collectie online: objecten ca. 10.000, foto's ca. 30.000, boeken en tijdschriften ca. 6000 Manifestaties en tentoonstellingen: veehandel en wol. Materiaal afkomstig uit Nationaal Veeteeltmuseum (in 2021 gefuseerd met Landbouwmuseum) gescand en beschreven. Twee schilderijen verworven, 10 schilderijen gerestaureerd. Losse activiteiten gehouden	Ambitie 5 Ferhaal van Fryslân: Het Ferhaal van Fryslân delen met inwoners en bezoekers. Meer samenwerking tussen museale, erfgoed, academische en de archiefwereld, archeologie, monumenten en cultuurhistorie Goed beheer, behoud en ontsluiting van collecties inclusief digitalisering, acquisitie en waar nodig ontzameling.	Voor de periode 2022-2024 jaarlijks een subsidie van € 203.333,33 te verlenen, waarvan € 103.333,33 onder de ontbindende voorwaarde dat Provinciale Staten bij de eerste bestuursrapportage in 2022 de wettelijke grondslag hiervoor regelen middels een aanvulling op de bij de begroting behorende subsidiestaat. Uiterlijk 1 juni 2025 moet het museum een verzoek tot vaststelling indienen.

	verplichtingen kunt voldoen. Dat moet u altijd direct nadat u dit kenbaar is schriftelijk aan ons melden. U mag hier dus niet mee wachten tot het moment dat u om vaststelling van uw subsidie verzoekt. U dient alle stukken die met deze subsidie te maken hebben, tot minimaal vijfjaar na de vaststelling van de subsidie bewaren. - Indien u tevens economische activiteiten verricht, bent u verplicht deze activiteiten binnen uw administratie gescheiden c.q. afzonderlijk te administreren van uw subsidiabele activiteiten. Dit om kosten en opbrengsten te onderscheiden en mede teneinde kruissubsidiëring en ongeoorloofde staatssteun te voorkomen. Indien bij de aanvraag voor de verdeling van de directe salariskosten en/of verdeling van indirecte kosten gebruik is gemaakt van de toerekenbare uren, dient er een sluitende urenregistratie aanwezig te zijn. De directe en indirecte kosten dienen aan de activiteiten te worden toegerekend conform de bij de			

	aanvraag gehanteerde methodiek voor het bepalen van de verdeelsleutel. - U voert een zodanig ingerichte administratie, dat daaruit te allen tijde de rechten en verplichtingen blijken, alsmede de betalingen en ontvangsten kunnen worden nagegaan. - Vóór 1 juni van het volgende boekjaar, dient u een activiteitenverslag en een jaarrekening in. In het activiteitenverslag geeft u aan welke activiteiten u in het voorafgaande boekjaar heeft uitgevoerd en wat de stand van de uitvoering is. Tevens geeft u aan welke resultaten er zijn behaald. Uit de jaarrekening blijkt wat het daadwerkelijke exploitatiesaldo (exclusief Provinciale subsidie) is geweest. Gesubsidieerde activiteit: exploiteren van Fries Landbouwmuseum			
Doelen uit activiteitenplan	**Subsidieverplichtingen**	**Resultaten**	**Draagt bij aan provinciale ambitie**	**Vaststelling subsidie**
Illustere figuren				
De voorstellingen van Illustere Figuren maakt het gezelschap in Fryslân en gaan daar in première. Het gezelschap beoogt om een lokaal	Beschikking verplichtingen: Jaarlijks voortgangsverslag aanleveren 10% van de toegekende	In totaal speelde Illustere Figuren in 2022 in totaal 25 voorstellingen voor 827 mensen. Dit viel ietwat tegen, en kwam door onder andere corona.	Ambitie 6 Sterke kunstinfrastructuur als basis voor een bloeiend artistiek klimaat:	Subsidie is gebaseerd op de Subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur Fryslân, onderdeel

makersklimaat te creëren waarin jonge makers in de regio blijven in plaats van te vertrekken naar de Randstad. Met een aantal projecten doet het gezelschap louter Friese dorpen en steden aan. Inzet op dorpshuizen (die Illustere figuren als 'te vernieuwend voor ons dorp' vinden in enkele gevallen). Aanvraag Doelen: Artistieke signatuur verder ontwikkelen in de vorm van 2 professionele theaterproducties per jaar, waarin we uitgaan van positivisme en hoop. Doel is om een positief perspectief te bieden aan publiek. Een verdieping van de thematiek door het doen van uitgebreid vooronderzoek (o a in de vorm van podcasts) en een nieuwe werk- en repetitiewijze te implementeren. Bijdragen aan een diverser, jonger en energieker Fries theaterlandschap en een gezonder vestigingsklimaat voor nieuwe makers in Frysiän. Het opzetten van een klankbordgroep om onze thematieken en voorstellingsvormen tijdens het werkproces en voorstellingen aan te toetsen. Een stabiele organisatie Grotere mate van eigen inkomsten d.m.v. langere speellijsten Maatschappelijke impact: We kiezen voor een bredere geografische spreiding in Frysiän en buiten de provincie in theaters en de dorpshuizen.	subsidie mag worden herverdeeld over in de begroting opgenomen posten Activiteiten uitvoeren zoals in activiteitenplan bij aanvraag is aangegeven	Veel bezoekers kochten pas op de dag van een voorstelling een kaartje.	Bloeiend en energiek artistiek klimaat in Fryslân.	Kunstinfrastructuur. Vaststellingsaanvraag moet ingediend worden als de activiteiten zijn verricht, maar uiterlijk 1 april 2025. De jaarlijkse voorschotbedragen worden uitgekeerd als de voortgangsverslagen over het daaraan voorafgaande jaar door de provincie zijn ontvangen.

Met onze voorstellingen willen we een duurzame impact maken bij ons publiek door te focussen op positiviteit en hoop. Al onze voorstellingen worden in Frysiän gemaakt en spelen soms in op Friese thematieken of verhalen. Met het openlijk delen van ons vooronderzoek d.m.v. podcasts en gesprekken met ons publiek en Illustere Aanhang zoeken we op educatieve wijze de interactie op met ons publiek.				
Doelen uit activiteitenplan	**Subsidieverplichtingen**	**Resultaten**	**Draagt bij aan provinciale ambitie**	**Vaststelling subsidie**
Museum Belvédère				
Het Museum Belvédère wil aandacht vestigen op het kunstaanbod in het noorden en een zo breed mogelijk publiek deelachtig maken van de bijzondere kwaliteiten daarvan. Hieronder ook kunstenaars uit Fryslân die daarmee een bijdrage leveren aan het Ferhaal van Fryslân. Aanvraag: Activiteitenbeschrijving: de realisatie van een ambitieus tentoonstellingsprogramma, optimaliseren museumcollectie, instandhouding en uitbreiding van het museum, zijn gebouw, zijn collectie (het Ferhaal van Fryslân) en zijn personele ondersteuning. Toepassing codes: Cultural Governance 2019, Code Diversiteit en inclusie 2019, Fari	Beschikking: De commissie heeft van ons de opdracht gekregen om bij de verdeling over de daarvoor in aanmerking komende aanvragen rekening te houden met een aantal factoren: Is de begroting en het gevraagde bedrag realistisch en staan die in verhouding met de voorgenomen activiteiten; Indien de aanvrager reeds in voorgaande jaren subsidie heeft ontvangen: hoe is de verhouding tussen het aangevraagde bedrag, het eerdere toegekende bedrag aan subsidie in relatie	Museum Belvédère trok in 2021 32.000 bezoekers. Dit is ongeveer 70% van het gemiddelde bezoekersaantal van de jaren vòòr corona. Jaarverslag 2021: Structurele subsidie van 200.000 per jaar van de provincie zorgde voor een aankoopbudget van €25.000, overzicht aangekochte werken wordt gegeven Aangegeven wordt dat aantal hoofdtentoonstellingen vanwege corona niet door kon gaan De gehouden tentoonstellingen worden omschreven Per tentoonstelling wordt een selectie van kranten en tijdschriften weergegeven waarin er aandacht voor was 16 schoolbezoeken Het aantal bezoekers wort per tentoonstellingsperiode	Ambitie 3 Kultuer yn ‘e mienskip: Alle kinderen in Fryslân komen in aanraking met kunst en cultuur Cultuurparticipatie stimuleren: cultuurdeelname bij zo veel mogelijk groepen is vergroot Ambitie 5 Ferhaal van Fryslân: Het Ferhaal van Fryslân delen met inwoners en bezoekers. Goed beheer, behoud en ontsluiting van collecties inclusief digitalisering, acquisitie en waar nodig ontzameling.	Subsidie is gebaseerd op de Subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur Fryslân, onderdeel Musea. Vaststellingsaanvraag moet ingediend worden als de activiteiten zijn verricht, maar uiterlijk 1 april 2025. De jaarlijkse voorschotbedragen worden uitgekeerd als de voortgangsverslagen over het daaraan voorafgaande jaar door de provincie zijn ontvangen.

Practice Het bestuur heeft op zijn vergadering van 18 januari 2018 de Governance Code Cultuur 2014 toegepast op de organisatie van het museum en nadien ook de actualisering (Governance Code Cultuur 2019) geïmplementeerd. De Code Diversiteit & Inclusie 2019 is door het bestuur op 9 januari 2020 vastgesteld en de Code Fair Practice op 30 januari 2020 (bijlagen 3 en 4). De werking van alle codes wordt tenminste twee keer per jaar getoetst: bij het opstellen van het jaarverslag en bij de zelfevaluatie van het bestuur. Meer concreet is er naar aanleiding van de Code Diversiteit &, Inclusie 2019 een nulmeting gehouden, aandacht besteed aan de positie van de vrouwelijke kunstenaar (§ 1.4 en § 1.8) en intern de inhoud van deze code gecommuniceerd Jaarlijks Friese en internationale accenten Effectmeting: aantal bezoekers, recensies in regionale en landelijke dagbladen, recties van bezoekers in het gastenboek en op sociale media Bijlagen bij de aanvraag: omvat beschrijvingen van de werken die aanwezig zijn in het museum waarbij een duidelijke link wordt gelegd met Fryslân en daar waar het geen Friese kunstenaars betreft wordt omschreven waarom het wel bij de cllectie past.	tot het bij de aanvraag ingediende activiteitenplan en voorgaande activiteitenplanne n en realisaties; Wordt door de toekenning van de middelen gewaarborgd dat sprake is van een evenwichtige spreiding van de verschillende disciplines en een pluriforme kunstinfrastructuu r dan wel museale infrastructuur in Fryslän. Wat zijn uw verplichtingen? Onverminderd de verplichtingen die voortvloeien uit de Algemene subsidieverordeni ng provincie Fryslän 2013 worden bij deze subsidieverlening de volgende verplichtingen aan u opgelegd: - U mag de toegekende subsidie tot 10% van het gesubsidieerde bedrag herverdelen over de in de begroting opgenomen posten. Bent u van plan meer dan 10% van het totaal gesubsidieerde bedrag te herverdelen, dan moet u de provincie vooraf van uw voornemen schriftelijk en gemotiveerd, op de hoogte stellen. U dient jaarlijks zo spoedig mogelijk na afsluiting van het jaar doch vóór 1 maart een tussentijds	genoemd, waarbij bepaalde tentoonstellingen qua periode overlappen Aantal bezoekers: 32000 (70% van het gemiddelde van de laatste jaren)		

Meerjarenplan bij de aanvraag: in eerste plaats aandacht vestigen op kunstaanbod in het Noorden, breed mogelijk publiek. Met internationale tentoonstellingen geeft museum context aan regionale meesters. Tentoostelling Morandi gaf in het verleden 26000 bezoekers, dit droeg belangrijk bij aan het hoge bezoekersaantal van 61000 in het jaar van LF2018. Museum positioneert zich als aanjager, stimulator en samenwerkingsprartner door onder meer de jaarlijkse kunstbeurs Art Noord Er wordt expliciet ingegaan op de criteria Ferhaal van Fryslân, samenbrengen, verbinden, samenwerken, positie van het museum in het maatschappelijke krachtenveld. Ook wordt ingegaan op de toegepaste codes. In de bijlage: kleine selectie recensies en beschouwingen in landelijke dagbladen en overzicht herkomst bezoekers. Circa 72% van de bezoekers zijn museumkaarthouders, op basis van de gegevens van Stichting Museumkaart wordt herkomst bezoekers weergegeven: 33% uit het Westen, 32% uit Fryslân	voortgangsverslag in over het afgelopen jaar. Het verslag bevat een overzicht van de activiteiten waarvoor subsidie is verleend, met een vergelijking tussen de nagestreefde en de gerealiseerde doelstellingen en daarbij een toelichting over kosten en opbrengsten. U voert uw activiteiten uit zoals u in uw aanvraag en 4 jarenactiviteitenplan hebt aangegeven. - U moet alle stukken die met deze subsidie te maken hebben, minimaal vijfjaar bewaren. Wij stellen het daarnaast op prijs als u bij de uitvoering van uw activiteit[en] aangeeft dat de realisatie hiervan (mede) mogelijk is gemaakt door een financiële bijdrage van de provincie			
Doelen uit activiteitenplan	**Subsidieverplichtingen**	**Resultaten**	**Draagt bij aan provinciale ambitie**	**Vaststelling subsidie**
Noord-Nederlands Orkest				

Hedendaagse componisten opvoeren; via verschillende actuele thema's en samenwerking met andere partijen producties initiëren en uitvoeren; In het meerjarenplan over 2021-2024 geeft het NNO aan dat zij de medewerkers uitbetaalt via de cao orkesten en de cao remplaçanten. Het NNO geeft aan dat er een spanning bestaat tussen verdere toepassing van fair pay en een betaalbaar orkestmodel. Zonder indexatie en een grotere bijdrage vanuit de overheden is fair pay als onderdeel van de fair practice code niet uitvoerbaar. Een beoogd aantal bezoekers noemt het NNO niet in haar meerjarenplan. Hedendaagse componisten opvoeren; via verschillende actuele thema's en samenwerking met andere partijen producties initiëren en uitvoeren; - In het meerjarenplan over 2021-2024 geeft het NNO aan dat zij de medewerkers uitbetaalt via de cao orkesten en de cao remplaçanten. Het NNO geeft aan dat er een spanning bestaat tussen verdere toepassing van fair pay en een betaalbaar orkestmodel. Zonder indexatie en een grotere bijdrage vanuit de overheden is fair pay als onderdeel van de fair practice code niet uitvoerbaar. - Met haar programma wil het NNO de verbinding met de	Beschikking 13 juli 2020: De subsidie is alleen bedoeld voor het realiseren van de activiteiten zoals u die in het meerjarenplan hebt omschreven. -Het Noord Nederlands Orkest als professioneel symfonieorkest met een boegbeeldfunctie, landelijk erkend door opname in de BIS (Basisinfrastructuur); -het organiseren en uitvoeren van de Pieter Roelf Jeugdconcerten (educatie);-talentontwikkeling van amateurs (projecten HAFABRA musici en Scratch-concerten zangers; -samenwerking Fries Jeugdorkest	Het NNO wil onder andere met het NNT/CGR deelnemen aan het project Middle East North Africa. In 2022 verkocht het NNO met 14 producties 9.897 kaarten. Het gemiddeld aantal bezoekers per concert was 726, een bezetting van 66%. Dit is 8% minder dan voor corona. Het percentage jongeren (onder 30) was 18,9% (ten opzichte van 11,7% in 2019). In 2022 bereikte het NNO in totaal 42.582 luisteraars in de zaal, 41.005 online luisteraars via de regionale omroepen en 150.000 via de radio-uitzendingen. (Bezoekersaantallen tussen 2017-2019 fluctueerden tussen 100.000 en 129.000 per jaar.) Met haar programma wil het NNO de verbinding met de actualiteit zoeken en met andere muziekstromingen, zoals de pop/rockmuziek en filmmuziek. In samenwerking initiëren en produceren van de productie Move it!; het initiëren en produceren van 1000 stemmen samen met het Prins Claus Conservatorium, de RUG en verschillende scholen; samenwerken met een aantal andere orkesten en het gezamenlijk aanstellen van een salarisadministrateur met VRIJDAG; het participeren in het cultuurpijleroverleg, lobbyclub Noord, We the North en Station Noord 2.0.	Ambitie 6 Sterke kunstinfrastructuur als basis voor een bloeiend artistiek klimaat: Bloeiend en energiek artistiek klimaat in Fryslân. Meer (inter)nationale samenwerking vanuit de Fryske kunstsector	Subsidie is gebaseerd op de Subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur Fryslân, onderdeel Kunstinfrastructuur. Vaststellingsaanvraag moet ingediend worden als de activiteiten zijn verricht, maar uiterlijk 1 april 2025. De jaarlijkse voorschotbedragen worden uitgekeerd als de voortgangsverslagen over het daaraan voorafgaande jaar door de provincie zijn ontvangen.

actualiteit zoeken en met andere muziekstromingen, zoals de pop/rockmuziek en filmmuziek. - Het NNO zoekt manieren om de afstand tussen musici en het publiek te overbruggen. - Een beoogd aantal bezoekers noemt het NNO niet in haar meerjarenplan. - Cultuurpijlerschap: bieden expertise aan anderen en zijn gastvrij naar jonge makers, die op hun beurt inspiratie leveren en toegang tot nieuw publiek. Samenwerking uit zich bij het NNO in projecten met verschillende organisaties.				
Doelen uit activiteitenplan	**Subsidieverplichtingen**	**Resultaten**	**Draagt bij aan provinciale ambitie**	**Vaststelling subsidie**
Openluchtmuseum De Spitkeet				
Het vertellen van de verhalen over het bestaan van de voormalig veenarbeiders die als gevolg van werkeloosheid hun bestaan opbouwden op de heide in de spitketen. Het gaat om de 'onderkant van het Ferhaal van Fryslân'. Bedoeling is dat het aantal bezoekers stijgt naar 25.000 in 2025.	Geen subsidie voor 4 jaar, wel bedrag ontvangen. Verplichtingen meerjarige subsidie gelden niet.	De Spitkeet trok in 2022 13.880 bezoekers. Minder dan in 2019 (19.301 bezoekers) maar tussen 2008 en 2019 verviervoudigde het aantal bezoekers. Door corona werd die stijging halt toegeroepen om in 2021 en 2022 weer te herstellen. Inhoudelijke kwaliteit: er ontbreekt nog een kleine (digitale) bibliotheek Professionaliteit en ondernemerschap: kwaliteitsupgrading van de expositiemogelijkheden en een nieuwe overkapping terras. Digitale middelen voor informatievoorziening.	Deze subsidie baseerde de provincie op een andere regeling. Deze regeling heeft de leefbaarheid als doel en de subsidie is getoetst aan de criteria: draagvlak, continuïteit, samenwerking, empowerment('krach t'van eigen mensen), ecology en taal. Bij empowerment staan de volgende doelgroepen: mindervaliden, werkloze jongeren, arbeidsongeschikten, mensen met afstand tot de arbeidsmarkt, eenzame mensen en vluchtelingen.[162]	Subsidie gebaseerd op de Subsidieregeling Iepen Mienskipsfûns (IMF) 2020 Fryslân

[162] Toelichting bij Subsidieregeling IMF 2020 Fryslân.

		Meertalige informatievoorziening. Nieuwe educatieve activiteiten voor de wintermaanden. Exploitatiekosten zo laag mogelijk houden Inhoudelijke profilering: nieuw kenniscentrum om vaardigheden van oude ambachten te houden. Educatieve rol voor oude liederen en verhalen. Bij de bouwactiviteiten een rol bij scholing bijstandsgerechtigden. Vrijwilligersbestand goed op peil houden		
Doelen uit activiteitenplan	**Subsidieverplichtingen**	**Resultaten**	**Draagt bij aan provinciale ambitie**	**Vaststelling subsidie**
Stichting Befrijdingsfestival Fryslân				
Jaarlijks een gratis toegankelijk bevrijdingsfestival houden om onze vrijheid te vieren. Nadrukkelijk stilstaan bij het feit dat vrijheid kwetsbaar is en zeker niet vanzelfsprekend, solidair met mensen die elders lijden onder terreur en oorlog. Het werken aan en het doorgeven van vrijheid, en idealen die daarbij horen, zoals democratie, verdraagzaamheid, identiteit en solidariteit, brengen we op toegankelijke wijze onder de aandacht van een zo groot mogelijk publiek. Stichting onderschrijft de uitgangspunten van de Code Cultural Governance. Bevordert inclusie en diversiteit door: een zo divers mogelijke vrijwilligersgroep, direct en indirect podium bieden aan inclusiviteit en diversiteit (door	Beschikking 12 juli 2022: Onverminderd de verplichtingen die voortvloeien uit de Algemene subsidieverordening provincie Fryslân 2013 worden bij deze subsidieverlening de volgende verplichtingen aan u opgelegd: U voert uw activiteiten uit zoals u in uw aanvraag hebt aangegeven; - U realiseert uw activiteiten vóór 31 juli 2022; - Het kan zijn dat u de activiteiten waarvoor deze subsidie is bedoeld, niet, niet op tijd of niet helemaal kunt uitvoeren. Ook kan het zijn dat u niet meer aan de verplichtingen kunt voldoen. Dat moet u altijd direct en schriftelijk aan ons melden. Als u dat	Het festival trok circa 80.000 bezoekers. Gepast aandacht voor Oekraïne. Sinds een aantal jaar werken we als festival samen het de entreeopleiding Zorg, Service & Welzijn van het Friesland College. De entreeopleiding is er voor iedereen die geen diploma heeft en niet toelaatbaar is tot een mbo-opleiding op minimaal niveau 2. Een groep met diverse achtergronden, leeftijden en interesses. Deze stadswandeling nam wandelaars mee door Leeuwarden en voerde ze langs bijzondere verhalen die verbonden zijn met het verhaal van oorlog, verzet en bevrijding in de stad. Het verhaal van toen, in de stad van nu. Voor de dertiende keer werden de Friese Veteranendag georganiseerd. Normaliter vond	Ambitie 3 ‘Kultuer yn ‘e Mienskip’: cultuurparticipatie wordt met dit evenement gestimuleerd. De cultuurdeelname is bij zo veel mogelijk groepen vergroot.	Subsidie gebaseerd op de Algemene Subsidieverordening. Vaststellingsaanvraag moet uiterlijk ingediend worden op 30 oktober 2022.

samenwerking stichting en zo asielzoekers met muziektalent een podium geven, jongeren na een talentontwikkelingstraject een podium bieden), door de hele organisatie heen ene zo goed mogelijke afspiegeling te zijn van de samenleving, goede toegankelijkheid voor mindervaliden. Aan de Fair Practice Code wordt al hard gewerkt, dit doen we door correct uit te betalen, verzekeringen goed te regelen, vrijwilligerscontracten af te sluiten en heldere afspraken met partners en leveranciers te maken. We zetten de komende beleidsperiode in op het (publiekelijk) uitdragen van de Fair Practice Code, door erover te communiceren met onze samenwerkingspartners en het op te nemen in de jaarverslagen. Om relevant en actueel te blijven, stellen bestuur en organisatie zich ten doel om elk jaar met een actueel en gevarieerd programma te komen dat ook inhoudelijk is gericht op het thema 'vrijheid'. Het doel is ook om mensen na te laten denken over het onderwerp, de dialoog aan te gaan en om bewustwording te creëren Landelijk het eerste CO2-neutrale festival.	niet op tijd doet of dit in het geheel nalaat, kunnen wij het verleende subsidiebedrag met 3% verlagen; - U moet alle stukken die met deze subsidie te maken hebben, minimaal vijfjaar na vaststelling van de subsidie bewaren. Voor dit besluit maken wij gebruik van onze bevoegdheid tot afwijken, zoals geregeld in artikel 1.10, vijfde lid onder b van de Algemene subsidieverordening provincie Fryslan 2013 (Asv), van de bepaling dat kosten waarvoor reeds verplichtingen zijn aangegaan voordat de aanvraag is ontvangen niet-subsidiabel zijn (art. 1.10 lid 1h Asv). De reden waarom wij dit doen ligt in het bijzondere belang van de gesubsidieerde activiteiten voor het bereiken van ambitie 3 'Kultuer yn 'e Mienskip', om kunst en cultuur toegankelijk te maken voor iedereen. Met dit evenement wordt cultuurparticipatie gestimuleerd; de cultuurdeelname is bij zoveel mogelijk groepen vergroot.	deze plaats in juni in het WTC te Leeuwarden. Maar omdat Stichting Veteranendag Friesland de binding met de samenleving miste is er gekozen voor een vorm tijdens de festiviteiten van Bevrijdingsfestival Fryslân. We gebruiken de meeste stroom vanuit de gemeentelijke vaste aansluitingen. De brandstof wat daarnaast nog nodig is voor de machinerie van de generatoren wordt enkel BTL gebruikt. Wat op dit moment een van de meest duurzame oplossingen is voor de stroomvoorziening. Hergebruik van plastic (hardcup) bekers met borg. Na gebruik worden ze niet weggegooid, maar gewassen in een speciaal hiervoor ontworpen wasstraat. Recycling van het afval. Van afval worden weer mooie nieuwe producten gemaakt. Bijvoorbeeld picknicktafels. De containers op het terrein zijn gemaakt van 100% gerecycled kunststof. De vuilniswagens rijden op groengas uit afval. Fossielvrij dus. Ingezamelde afval naar afvalsorteermachine waar 70% van het afval wordt gesorteerd voor recycling.		

Dat doen we door ons te houden aan de volgende speerpunten: gescheiden afval, waterverbruik, schonere energiebronnen, hergebruik en levensduur van materialen, vermindering van plastic, statiegeld op drinkbekers, compenseren van de CD2-uitstoot, grondstoffen zoveel mogelijk in de kringloop, bij voorkeur met een kleine footprint en een zo circulair mogelijk opzet van het festival				

Bijlage 5: Samenvatting Evaluatierapport Subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur provincie Fryslân

Evaluatierapport Subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur provincie Fryslân

De provincie Fryslân veranderde in 2021 de subsidieaanvraag- en toekenningssystematiek ten opzichte van de vorige beleidsperiode. Ze sloot met een meerjarige financiering aan op de systematiek van het Ministerie van OCW, die de toekenning van de BIS-gelden regelt. Verder zou een actieve en langdurige financiering bijdragen aan het realiseren van (beleids)doelen van de provincie. Ook wilde de provincie ruimte bieden voor nieuwe spelers. SIRA Consulting evalueerde tussentijds de subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur in opdracht van de provincie Fryslân. Het stond stil bij de doelmatigheid en doeltreffendheid van de (vernieuwde) subsidieregeling. Het bureau keek naar de beleidsdoelen 5 en 6 uit Nij Poadium in het bijzonder: Ferhaal fan Fryslân en Sterke kunstinfrastructuur als basis voor een bloeiend artistiek klimaat.

De conclusies waren de volgende:[163]

1. De nieuwe subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur lijkt in potentie een effectieve bijdrage te leveren aan de doelen van Nij Poadium.

De regeling leidde tot verbeterde financiële zekerheid voor de eindbegunstigden doordat de regeling meerjarig is. Ook meer tijd om aan de eigen doelen te werken en een bijdrage te kunnen leveren aan de Friese doelen. Nieuwe spelers hadden meer kans. Als gevolg van de coronapandemie zijn de eindbegunstigden echter nog niet in staat geweest om al hun beoogde activiteiten volgens plan uit te voeren.

2. De nieuwe systematiek heeft geleid tot een hoge kwaliteit van subsidieaanvragen. Dit is positief van invloed op het realiseren van een sterk, vernieuwend en betekenisvol aanbod van professionele musea en kunstinfrastructuur.

[163] Gebaseerd op SIRA Consulting B.V. i.o.v. provincie Fryslân. (2022). Evaluatie subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur provincie Fryslân. SIRA Consulting B.V.

Als gevolg van een scherpere beoordelingssystematiek en toetsingskaders waren de aanvragen van hoge kwaliteit. Omdat het budget ten opzichte van de vorige periode niet was gestegen en er meer aanvragen waren, kregen veel aanvragers minder of helemaal geen subsidie omdat zij in vergelijking met anderen niet of onvoldoende tegemoetkwamen aan de subsidievoorwaarden.

3. Het uitvoeringsproces is nog niet optimaal ingeregeld, waardoor de doelmatigheid van de subsidieregeling achterblijft.

De beoordeling van de aanvragen door de adviescommissies leidt volgens de aanvragers tot een eerlijke en objectieve beoordeling van aanvragen. Voorheen zagen zij de beoordeling als een black-box. Aanvragers vonden de samenstelling van de commissies echter niet ideaal: ongeveer de helft meende dat de leden van de commissies onvoldoende kennis hadden van het Friese culturele landschap. Volgens het rapport zijn de kaders die de adviescommissies gebruikten tot stand gekomen in samenspraak met het veld en vastgesteld door Provinciale Staten.
In de praktijk is onduidelijk wat nu de rol van de provincie Fryslân is bij het beoordelen van de subsidieaanvragen. De adviescommissies geven zowel een inhoudelijk als een financieel advies. aanvragers ervaren het als vreemd dat Gedeputeerde Staten financieel advies overneemt van een onafhankelijke adviescommissie. De indruk bestaat dat de provincie volgend is en niet bepalend voor de bedeling van de gelden. Volgens hen zouden beide commissies zich moeten beperken tot een louter inhoudelijk oordeel.

4. Een nog effectievere subsidieregeling vereist strategische keuzes door de provincie.

De keuze waar de provincie voor staat is of zij meer wil inzetten op meer professionele organisaties of meer aanbod van kleinere instellingen. Voorwaarde voor een breder aanbod is een toegankelijkere subsidieregeling voor kleinere instellingen. Dat vergt volgens het rapport onder meer een aanpassing van de provinciale doelstellingen, de subsidievoorwaarden en administratieve vereisten.

Het rapport kwam tot de volgende aanbevelingen:
Politiek-bestuurlijk:

- Verleng de subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur met minimaal 4 jaar.
- Breid het budget voor de subsidieregeling Musea en Kunstinfrastructuur uit.
- Maak een onderscheid tussen grote en kleine instellingen binnen of buiten de subsidieregeling.
- Benut naast de cultuurbudgetten ook andere budgetten (economie, natuur en recreatie).
- Voer een nulmeting uit om inzicht te krijgen in de situatie van begunstigden.
- Betrek het veld intensiever bij het opstellen van een visie en beleid op het gebied van kunst en cultuur.
- Maak de doelmatigheid van de subsidieregeling inzichtelijk.

Beleidsmatig:

- Borg binnen de provinciale organisatie de kennis, kwaliteit en deskundigheid op het gebied van kunst en cultuur.
- Maak de rol van de provincie op cultuurgebied ten opzichte van andere overheden duidelijk.

- Expliciteer de taak- en rolverdeling tussen de provincie en de adviescommissie.
- Bied aanvragers de gelegenheid om hun subsidieaanvraag na indiening desgewenst toe te lichten aan de adviescommissie.

Uitvoerend:

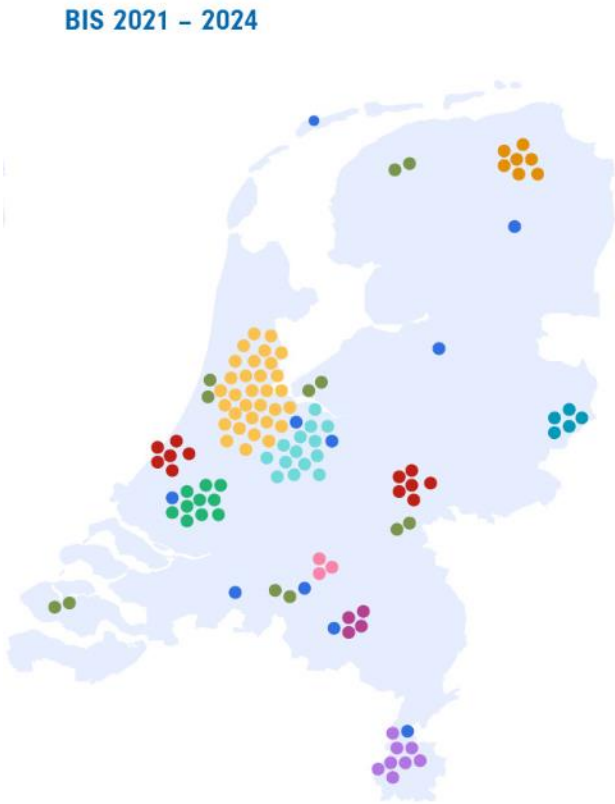
- Verruim het moment van openstelling tot sluiting van de subsidieregeling met 3 maanden.
- Communiceer voorafgaand aan de inwerkingtreding van de subsidieregeling herhaaldelijk over de voorwaarden en vereisten.
- Herijk het aanvraagformulier, zodanig dat de gebruiksvriendelijkheid en daarmee de kwaliteit van aanvragen wordt vergroot.
- Neem voorafgaand aan de publicatie van het besluit contact op met aanvragers voor het geven van een nadere toelichting op het besluit.

Bijlage 6: Verdeling BIS-gelden

Eens per vier jaar adviseert de Raad voor Cultuur de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) over de toekenning van rijkssubsidies aan bepaalde culturele instellingen. In 2019 introduceerde de toenmalige Minister van OCW een extra budget en een herziene subsidieregeling om een culturele basisinfrastructuur (BIS) "die meer recht doet aan de samenhang én de diversiteit van het bestel en het publiek" in de hand te werken: de BIS-subsidie.[164] De instellingen die hiervoor in aanmerking kwamen zijn de zogenaamde BIS-instellingen. Bij aanvang van deze regeling kwam ook meer nadruk te liggen op het gebied van *governance*, *fair practice*, diversiteit en inclusie.[165]

De verdeling van de BIS-gelden is met name geconcentreerd in de Randstad (zie figuur 2). In het Noorden zijn in totaal 11 BIS-instellingen, waarvan 7 in Groningen, 3 in Fryslân en 1 in Drenthe. Ter vergelijking, in de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht zijn in totaal 67 BIS-instellingen gevestigd. De Raad voor Cultuur constateert dat de verdeling van de BIS-gelden aandacht behoeft en zij roept de stedelijke cultuurregio's op om de komende jaren te investeren in hun culturele basisinfrastructuur en te durven kiezen voor focus.[166]

[164] Raad voor Cultuur. (2020). Advies Culturele basisinfrastructuur 2021-2024. Raad voor Cultuur, p. 9.
[165] Raad voor Cultuur. (2020). Advies Culturele basisinfrastructuur 2021-2024. Raad voor Cultuur.
[166] Raad voor Cultuur. (2020). Advies Culturele basisinfrastructuur 2021-2024. Raad voor Cultuur.

Figuur 2: culturele instellingen die vanuit het Ministerie van OCW subsidie krijgen vanuit de BIS (Bron: Raad voor Cultuur, 2020)

Het totaalbedrag dat het Ministerie van OCW beschikbaar stelt voor 2021-2024 is jaarlijks ongeveer € 196 miljoen. Voor musea, podiumkunsten en evenementen is dit jaarlijks in totaal € 153 miljoen.[167] Onderstaande tabel toont de bedragen die het Ministerie jaarlijks vanuit de BIS beschikbaar stelt voor instellingen in Noord-Nederland.

[167] Dit is zowel geadviseerd als gereserveerd. Zie Raad voor Cultuur. (2020). Advies Culturele basisinfrastructuur 2021-2024. Raad voor Cultuur, p. 122.

Tabel 11: Verdeling BIS-gelden Noord-Nederland

Culturele instelling	Provincie	Adviesbedrag
Drents Museum	Drenthe	€ 250.000
Fries Museum	Fryslân	€ 250.000
Oerol	Fryslân	€ 455.476.066
Tryater	Fryslân	€ 1.692.500
Club Guy & Roni	Groningen	€ 1.746.000
Grand Futura	Groningen	€ 599.587
Groninger Museum	Groningen	€ 250.000
Het Houten Huis	Groningen	€ 815.000
Noorderzon	Groningen	€ 390.000
Noord-Nederlands Orkest	Groningen	€ 6.462.846
Noord-Nederlands Toneel	Groningen	€ 2.824.500
Totaal:		**€ 15.756.499**

Bijlage 7: De 8 ambities uit Nij Poadium

Onderstaande tabel toont alle ambities van de provincie Fryslân uit Nij Poadium.[168]

Verbinding en innovatie via integrale programmalijnen	
Ambitie 1: Grut & Grusks LF2028	▪ Fryslân is (inter)nationaal bekend als aantrekkelijke culturele regio en trekt meer cultuurtoeristen ▪ Een aantrekkelijke en onderscheidende cultuurprogrammering door LF2028, samen met het culturele veld, de Iepen Mienskip, gemeenten en andere partijen ▪ Kunst en cultuur is aanjager voor maatschappelijke veranderingen, waarbij het door de provincie gesteunde programma van LF2028 zich richt op vijf thema's: 1. het versterken van de economie en het cultuurtoerisme 2. het verstevigen van het artistieke klimaat 3. werken aan ecologie en circulaire economie 4. sociaal inclusief: 'elkenien docht mei' 5. meartaligens / Frysk
Ambitie 2: Ynonovaasje & eksperimint	▪ Meer innovatieve culturele initiatieven als aanjager van maatschappelijke verandering ▪ Innovatie, vernieuwing en energie in de culturele sector ▪ Meer rijksmiddelen naar Fryslân halen
Ambitie 3: Kultuer yn 'e mienskip	▪ Alle kinderen in Fryslân komen in aanraking met kunst en cultuur ▪ Cultuurparticipatie stimuleren: cultuurdeelname bij zoveel mogelijk groepen is vergroot ▪ Het bibliothekennetwerk in Fryslân is optimaal ondersteund ▪ De samenwerking tussen de Friese overheden en andere partners op het gebied van cultuureducatie en participatie is verbeterd
Ambitie 4: Taal & identiteit: Fryslân as taalproduksjehûs	▪ Fryslân staat bekend als dé meertalige provincie van Nederland ▪ Meer creatieve, innovatieve producties en uitgaven in de Friese letteren ▪ Fryslân als 'Taalproduksjehûs': er zijn activiteiten en samenwerkingsverbanden op het snijvlak van kunst en taal en er wordt volop geëxperimenteerd en geïnnoveerd binnen de Fryske letteren ▪ Het Fries en de streektalen zijn zichtbaar via verhalen: kunst en letteren
Ambitie 5: Ferhaal fan Fryslân	▪ Het Ferhaal fan Fryslân delen met inwoners en bezoekers ▪ Meer samenwerking tussen museale, erfgoed-, academische en de archiefwereld, archeologie, monumenten en cultuurhistorie ▪ Kansen voor andere spelers op deze gebieden ▪ Goed beheer, behoud en ontsluiting van collecties inclusief digitalisering, acquisitie en waar nodig ontzameling ▪ Transparante en onafhankelijke werkwijze rond de toetsing van aanvragen
Beleid als basis voor continuïteit	

[168] Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân.

Ambitie 6: Sterke kunstinfrastructuur als basis voor een bloeiend artistiek klimaat	▪ Bloeiend en energiek artistiek klimaat in Fryslân ▪ Meer kansen voor nieuw talent en makers in de kunsten ▪ Breed cultureel aanbod: spreiding, diversiteit in disciplines en de publieksgroepen ▪ Transparante en onafhankelijke werkwijze rond de toetsing van aanvragen ▪ Meer continuïteit voor culturele spelers (meerjarige ondersteuning in plaats van incidenteel) ▪ Meer (inter)nationale samenwerking vanuit de Fryske kunstsector
Ambitie 7A In fanselssprekkend plak van it Frysk yn ús ûnderwiis	▪ De kwaliteit van het vak Fries op de basisschool en in het voortgezet onderwijs is op hetzelfde niveau als alle andere vakken ▪ Alle scholen in het Friese taalgebied bieden in 2030 de volledige kerndoelen voor het vak Fries aan ▪ In 2030 een doorgaande leerlijn realiseren voor het vak Fries op hoog niveau ▪ Het vak Fries heeft ook op alle schoolniveau's waar het niet wettelijk verplicht is een plek gekregen, zoals in aanbodsmogelijkheden en lesmateriaal ▪ Het Fries wordt geborgd op de PABO, bij de lerarenopleidingen en op (maatschappelijk relevant en toepasbaar) wetenschappelijk niveau ▪ Er is aandacht voor taalverlies in het voorschools onderwijs, (onderbouw van) het basisonderwijs en de ▪ overgang daartussen
Ambitie 7B: In fanselssprekkend plak fan it Frysk yn ús iepenbiere libben	▪ Het Fries is vanzelfsprekend in het contact met overheidsorganisaties, de rechtspraak, politie, zorginstellingen en bedrijven in Fryslân. Men voelt geen drempel om het Fries te gebruiken. De betreffende organisaties gaan actief met de Friese taal aan de slag ▪ Fryslân is een zichtbaar tweetalige provincie. Het Fries is overal te zien in het straatbeeld en het openbare leven, ook in formele zin ▪ Het Fries wordt door onze eigen inwoners niet alleen gezien als een officiële taal in de provincie Fryslân, maar als een van de belangrijke talen van de Europese regio's ▪ Het Fries positioneren als een Europese taal
Ambitie 7C: In fanselssprekkend plak fan it Frysk yn ús frije tiid	▪ In 2030 kunnen meer mensen Fries schrijven, praten en lezen conform doelstelling BFTK ▪ Omrop Fryslân verzorgt een volledige en veelzijdige Friestalige programmering op radio, televisie en internet en blijft op grond van de Mediawet 2008 en de BFTK de regionale publieke mediainstelling in Fryslân ▪ Meer Fries in de (regionale) media te zien, te horen en te lezen ▪ Het Fries is (nog) beter zichtbaar bij culturele activiteiten en instellingen als musea. ▪ Meer Friese boeken of andere (nieuwe) media voor met name jongeren verspreiden en promoten ▪ Bij het uitvoeren van provinciaal beleid als het gaat om bijvoorbeeld openbare ontmoetingsplekken in dorpen, sport en toerisme, wordt er standaard gekeken hoe de Friese taal meer (zichtbaar) gebruikt kan worden
Ambitie 8A: Erfgoed ûntwikkele – cultuurhistorie	▪ Meer kennis en bekendheid van erfgoed en de rol van de provincie daarbij, bij een breder publiek ▪ Meer samenwerking binnen het erfgoedveld ▪ Meer internationale samenwerking en bekendheid voor het Friese erfgoed ▪ Behoud en ontwikkeling van cultuurhistorisch ruimtelijk erfgoed ▪ Cultuurhistorische waarden werken door in de Omgevingsvisie en ruimtelijke verordening ▪ Cultuurhistorische waarden werken door in andere opgaven en bieden inspiratie en meerwaarde ▪ Behoud van oude planten- en dierenrassen
Ambitie 8B: Erfgoed ûntwikkele – archeologie	▪ Behouden en zichtbaar maken van archeologische waarden ▪ Kwetsbare archeologische waarden zijn beschermd met het zoveel mogelijk voorkomen van onnodig onderzoek ▪ Kansen voor het betrekken van archeologische waarden in nieuwe ontwikkelingen zijn benut ▪ Draagvlak voor de bescherming van archeologische waarden is vergroot door publieksactiviteiten

Ambitie 8C: Erfgoed ûntwikkele – monumenten	▪ Behoud en ontwikkeling van monumentale waarden ▪ Meer kennis en bekendheid monumenten bij een breder publiek om de waarde en het unieke karakter met hen te delen ▪ Monumentale waarden worden gerespecteerd bij wijzigingen van rijksmonumenten ▪ De staat van monumenten is verbeterd waarbij 125 rijksmonumenten en 50 karakteristieke panden zijn gerestaureerd en 45 Rijksmonumentale molens meerjarig onderhoud hebben gekregen ▪ Vrijkomende monumenten zoals kerken en boerderijen zijn herbestemd ▪ Restauraties met een goede restauratiekwaliteit en inzet van leerlingen voor het restauratieambacht ▪ Erfgoedinstellingen en vrijwilligers zetten zich in voor behoud, ontwikkeling en draagvlak ▪ Eigenaren zijn ondersteund bij het verduurzamen van monumenten

Bijlage 8: Onderzoeksfasen

Deze tabel bevat de fases van de onderzoeksprojecten van de Noordelijke Rekenkamer. De meeste projecten maken deel uit van het onderzoeksprogramma van de rekenkamer (https://www.noordelijkerekenkamer.nl/onderzoek/onderzoeksprogrammas). Daarnaast verricht de rekenkamer onderzoek op verzoek van Statenleden (zie het Onderzoeksprotocol van de NRK, https://www.noordelijkerekenkamer.nl/over-ons, onder 'Werkwijze').

Fase	Activiteit
Onderzoeksopzet	De rekenkamer zoekt informatie en verkent welke richtingen het project kan ingaan. Dat doet zij onder andere door zich in te lezen en door (informeel en oriënterend) in gesprek te gaan met medewerkers van de provincie(s) en andere inhoudelijk betrokkenen. Resultaat: onderzoeksplan, vastgesteld door het college van de NRK. De rekenkamer stuurt deze onderzoeksopzet naar de provinciesecretaris, met het verzoek een inhoudelijke contactpersoon aan te wijzen.
Uitvoering: Empirisch onderzoek /Nota van Bevindingen + Ambtelijk hoor en wederhoor	De rekenkamer voert vervolgens een startgesprek met de vaste provinciale contactpersoon en de aangewezen inhoudelijke contactpersoon. De provincie levert daarna binnen een maand de gevraagd documenten.
	De rekenkamer verzamelt gegevens, deels van de provincie, deels van andere instanties. Soms zet zij een enquête uit.
	De relevante gegevens en de antwoorden op de feitelijke onderzoeksvragen krijgen een plekje in de conceptnota van Bevindingen, vast te stellen door het college van de NRK.
	Aan de provincie vraagt de rekenkamer het concept van de Nota van Bevindingen te controleren op feitelijke correctheid (de provincie krijgt vijf weken om dit te doen). De rekenkamer stelt vervolgens een reactienota op en bespreekt die met de provincie (vaste contactpersoon en inhoudelijke contactpersoon). Feitelijke onjuistheden in de Nota van Bevindingen corrigeert de rekenkamer.
Uitvoering: Analyse en beoordeling	Op basis van alle gegevens formuleert de rekenkamer conclusies en aanbevelingen. Die vormen, met de inhoud van de Nota van Bevindingen, het eindrapport. Het college van de NRK stelt het eindrapport vast.
Afronding Bestuurlijke reactie	Vervolgens stuurt de rekenkamer het vastgestelde eindrapport aan het college van Gedeputeerde Staten, met het verzoek een bestuurlijke reactie te geven (binnen vijf weken). De rekenkamer biedt aan de desbetreffende gedeputeerde(n) een toelichting te geven op de conclusies en aanbevelingen. NB. Het rapport verandert door dat gesprek niet meer. De bestuurlijke reactie wordt als bijlage bij het rapport opgenomen.
	Naar aanleiding van de bestuurlijke reactie van het college van Gedeputeerde Staten kan de rekenkamer besluiten een nawoord te schrijven; ook dat is een bijlage bij het rapport.
Nawoord Openbaarmaking	Daarna presenteert de rekenkamer het eindrapport in een besloten bijeenkomst aan de leden van Provinciale Staten; daarna is het rapport openbaar. Daarna licht zij het rapport nog eens toe in een bijeenkomst (zoals een commissievergadering) van PS. NB. Dat betekent dus, dat alle voorgaande stappen vertrouwelijk zijn en dat de provincie geen van de stukken die zij van de rekenkamer ontvangt aan derden mag geven.

Bijlage 9: Bestuurlijke reactie Gedeputeerde Staten van Fryslân

Met veel waardering hebben we het rapport van de Noordelijke Rekenkamer over het provinciale cultuurbeleid gelezen. Het nodigt ons uit om nog scherper te kijken naar het opstellen, vormgeven en uitvoeren van ons toekomstige provinciale cultuurbeleid. Een aantal van uw constateringen herkennen wij uit het rapport van SIRA (mei 2022) en ambtelijke tussenevaluatie.

Bovendien komen uw aanbevelingen voor ons op een goed moment.
In 2024 begint het laatste jaar van Nij Poadium. Voor de onderdelen die u heeft onderzocht, wordt de lopende subsidierelatie van 4 jaar met één jaar verlengd. De nieuwe cultuurnota wordt momenteel voorbereid en zal voor de zomer 2024 aan PS worden voorgelegd. Wij maken dankbaar gebruik van uw bevindingen en aanbevelingen die input leveren voor deze nieuwe beleidsperiode. Het biedt eveneens aanknopingspunten voor de evaluatie van geheel Nij Poadium, die wij voornemens zijn uit te voeren aan het einde van de lopende beleidsperiode.

De culturele ambities van de provincie zijn vastgelegd in de nota Nij Poadium 2021-2024. Deze nota volgt op het succesvolle Culturele Hoofdstadjaar 2018 waardoor er in Fryslân een bloeiend en energiek cultureel leven is ontstaan. Nij Poadium bouwt hier op voort met als doel die energie vast te houden. In 2020 begon een pandemie door de uitbraak van COVID-19. De lockdowns en andere beperkende maatregelen tegen de verspreiding van het virus hadden een vergaande impact op de culturele sector: instellingen moesten sluiten en voorstellingen werden geannuleerd. De pandemie heeft haar stempel gedrukt op de start en de eerste helft van deze beleidsperiode.

Algemene reactie op de conclusie

In het rapport schrijft u: ‘Het Friese cultuurbeleid is abstract en algemeen geformuleerd en niet altijd goed afgebakend’. Hoewel wij dit op sommige punten herkennen, willen wij dit beeld ook nuanceren. In de nota staan in alle hoofdstukken concrete maatregelen opgenomen onder de terugkerende drieslag: “wat is er aan de hand, wat willen we bereiken en wat gaan we doen”. Dat zien wij als een sterk punt van Nij Poadium en deze drieslag zorgt juist voor minder abstractie.

Daarnaast is bij het opstellen van het beleid en de regelingen gekozen voor een vernieuwende aanpak en positionering. Dit hield in dat er bewust is ingezet op vertrouwen in de instellingen en regie bij de sector, waardoor er minder is ingezet op het rapporteren en controleren. Daardoor is het geheel wellicht ook minder meetbaar geworden. Wij zien wel in dat de overkoepelende visie

en sommige deelambities van het cultuurbeleid inderdaad te abstract geformuleerd zijn. Wij zijn het met u eens dat de afbakening strikter kan.

In uw bestuurlijke toelichting heeft u aangegeven dat het niet zo is, dat als het beleid niet goed meetbaar is, het gevoerde beleid ook niet effectief is. Uw rapport maakt eerder duidelijk dat we door het ontbreken van een monitoringskader niet goed in staat zijn om te laten zien waar het effectief is (geweest). Hiermee worden de resultaten en de prestaties van onze instellingen tekort gedaan.

Het is goed te lezen dat de verschillende manieren waarop de provincie instellingen te hulp is geschoten tijdens Corona effect hebben gehad. Hierdoor – lezen wij in uw rapport – hebben de desbetreffende instellingen de coronaschade van 2021 en 2022 volledig vergoed gekregen, konden zij blijven bestaan én hun werknemers behouden. Met circa 2 miljoen aanvullende middelen via No en Moarn I en II en het in acht nemen van coulance op de prestatie-eisen, heeft de provincie in deze moeilijke periode kunnen bijdragen.

U signaleert dat de instellingen het ook na Corona lastig hebben. Het publiek heeft nog niet altijd de weg teruggevonden en de sector ondervindt de gevolgen van sterke prijsstijgingen en gestegen loonkosten. U geeft aan dat de provincie tot dusver geen maatregelen heeft getroffen om de stijgende kosten te compenseren. Dit beeld willen wij nuanceren. De bedragen bij onze meerjarig gesubsidieerde instellingen worden door de provincie jaarlijks geïndexeerd volgens een bestendige provinciale gedragslijn in de berekening van het indexpercentage. De subsidies van de door u onderzochte instellingen binnen de Regeling Kunstinfra en Musea zijn vanaf het toegekende startbedrag in 2020 met deze percentages verhoogd:

2024	loon- en prijsstijging gesubsidieerde instellingen	4,10%
2023	extra Rijkscompensatie gesubsidieerde instellingen	1,85%
2023	loon- en prijsstijging gesubsidieerde instellingen	3,30%
2022	loon- en prijsstijging gesubsidieerde instellingen	1,45%
2021	loon- en prijsstijging gesubsidieerde instellingen	2,30%
2020	loon- en prijsstijging gesubsidieerde instellingen	2,25%

Daarnaast beoordeelt de provincie elk verzoek over noodzakelijke aanpassingen in de ambities en prestaties door bovenmatige prijsstijgingen. Deze worden met de instelling besproken en met coulance beoordeeld wanneer deze wijzigingen passen binnen de geldende tendersystematiek. Waar nodig wordt een beroep op de hardheidsclausule voorgelegd aan GS. In het beheer van de huidige regeling (voor de periode 2021-2024) accepteren we op dit vlak dus dat instellingen ‘minder’ uitvoeren op hun prestatie-eisen zolang dat mindere geen substantiële afbreuk doet aan het oorspronkelijke plan dat uitgevoerd zou worden. Dit oorspronkelijke plan paste bij de beleidsambities van de provincie (vertaald in de beoordelingscriteria van de subsidieregeling) waardoor aan die ambities ook geen substantiële afbreuk wordt gedaan.

Naast deze maatregelen, zien wij het niet binnen onze provinciale taakopvatting passen om tekorten bij gesubsidieerde instellingen op te lossen. Ook is er financieel geen structurele ruimte om een hogere indexering toe te kennen aan provinciaal gesubsidieerde instellingen.

U heeft eveneens voor de provincies Groningen en Drenthe een dergelijk rapport opgesteld. De aanbevelingen komen overeen. Wij werken in het Noord-Nederlands verband samen in We the North. Wij willen uw aanbevelingen en ook daar agenderen en verkennen hoe we kunnen werken aan een cultuurmonitor voor Noord-Nederland.

Aanbevelingen

Voortkomend uit deze conclusie doet u de provincie drie aanbevelingen. Wij herkennen deze en kunnen alle drie aanbevelingen onderschrijven. Bij de totstandkoming van het nieuwe cultuurbeleid en het uitvoeringsprogramma zullen wij deze ter harte nemen en meenemen.

Reactie op Aanbeveling 1:

Aanbeveling 1: Provinciale Staten, stel een visie vast met evalueerbare kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen. Gedeputeerde Staten, maak in de uitvoering het verband duidelijk tussen de subsidiëring van culturele instellingen en de provinciale visie en doelstellingen.

Wij onderschrijven het belang van een scherpe visie die goed te evalueren is voor Provinciale Staten. In de uitvoering zien wij de noodzaak van het creëren van een duidelijk verband tussen onze visie en doelen en de daaruit voortvloeiende subsidiering aan instellingen. Deze aanbeveling nodigt ons uit om nog scherper hierop te zien en sluit goed aan bij de aanbevelingen uit het SIRA rapport en de ambtelijke evaluatie.

Reactie op Aanbeveling 2:

Aanbeveling 2: Gedeputeerde Staten, richt een systeem in om structureel te monitoren op de mate van realisering van de doelstellingen. Vraag van instellingen de hiervoor relevante gegevens. Informeer Provinciale Staten hierover op een daarvoor geëigend moment en op bij de cultuursector passende wijze.

Wij onderschrijven het belang van een systeem met goede monitoring op de gestelde doelstellingen en erkennen dat er in deze beleidsperiode verbeterpunten zijn op het gebied van deze monitoring. Voor het verbeteren van monitoring van beleid is breder aandacht in de organisatie.

Tijdens deze beleidsperiode is het ontbreken van een cultuurmonitor ook door onszelf opgemerkt. Dit heeft geresulteerd in de ‘Nulmjitting Fryske Kultuermonitor’ (mei 2023) in aansluiting op landelijke en regionale monitors. Wij zijn bezig met de opvolging hiervan.

We willen benadrukken dat ondanks dat u constateert dat de doeltreffendheid nu niet altijd meetbaar is, dat dat niet betekent dat het beleid en de uitvoering daarvan geheel niet effectief is. Wij zijn erg trots op de culturele instellingen en de mate waarop zij bijdragen aan de provinciale

doelen en ambities! Het is spijtig dat deze resultaten nu niet door een reeds aanwezige monitoringssystematiek blijken. Deze behoefte bestaat wel. Wij zijn voornemens dit in 2025 in een eindevaluatie alsnog voor het voetlicht te brengen. Daarom staat er in 2025 een eindevaluatie gepland van geheel Nij Poadium (dus ook Taal, Erfgoed en de andere onderdelen van Cultuur), waarin beoogd wordt om de maatschappelijke impact van het beleid en de inspanningen van onze partners in beeld te brengen.

Reactie op Aanbeveling 3:

Aanbeveling 3: Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten, maak een afgewogen keuze – gelet op de prijsstijgingen en het respecteren van de gedragscodes – over het toekennen van budget aan culturele instellingen: verstrek voldoende financiële middelen voor instellingen om het huidige aanbod aan te houden of accepteer dat er minder aanbod is en stel de ambities bij.

Gedeputeerde Staten onderschrijven ook deze aanbeveling. Dit besef is bij ons terdege aanwezig. Hierboven hebben wij reeds opgemerkt dat de provincie jaarlijks indexeert en in 2023 ook nog een tussentijdse verhoging heeft doorgevoerd. Ook nemen wij gedurende de lopende periode op verzoek van instellingen noodzakelijke wijzigingen door deze prijsstijgingen in de programmering in behandeling en beoordelen deze met coulance en oog voor de situatie.

Wij onderschrijven uw oproep om oog te hebben voor de reële kosten die culturele instellingen dragen vanuit het belang van gezonde bedrijfsvoering en goed werkgeverschap. In het nieuwe beleid zullen de financiële kaders bestaande uit de beschikbare structurele en tijdelijke middelen 2024-2028 leidend zijn voor de ambitie, de te maken beleidskeuzes en de prestaties die de provincie daarvoor van de instellingen kan vragen in de uitvoering. Dit zal goed tot uitdrukking moeten komen in de beoordelingssystematiek, de beoordeling door de adviescommissies en de subsidievoorwaarden. De grenzen van de beschikbare middelen zullen onontkoombaar een effect hebben op de omvang van het aanbod. In welke mate dat afwijkt van het huidige aanbod is in deze fase van de beleidsvoorbereiding nog niet te voorzien,

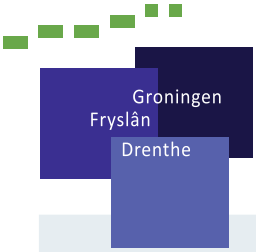
Tot slot willen wij u nogmaals danken voor uw rapport en de mogelijkheid om hierop bestuurlijk te reageren.

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

drs. A.A.M. Brok, voorzitter

drs. ing. J.J. Algra, secretaris

Noordelijke
Rekenkamer

Dr Nassaulaan 5 | 9401 HJ Assen | 0592 304 790 | www.noordelijkerekenkamer.nl